

คิดถึงงานพัฒนา คิดถึง พอช.

2025 ANNUAL REPORT รายงานประจำปี 2568

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

Community Organizations Development Institute (Public Organization)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แนะนำ พอช.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง การเคหะแห่งชาติ เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

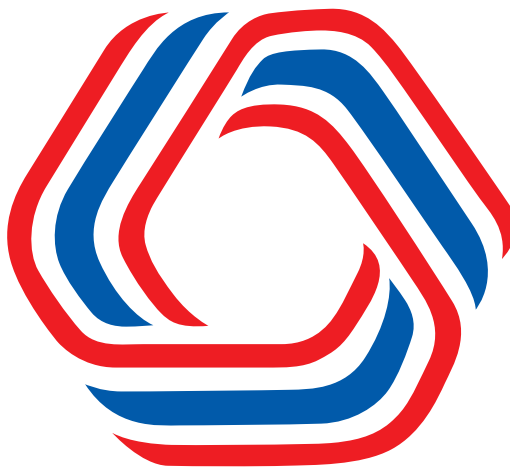
วิสัยทัศน์ของ พอช.

“2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มประเทศไทย”

เป็นองค์กรที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานราก ด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งต้องมีกลไก เครือข่ายและการบริหารจัดการ ขบวนการองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อมประสานและผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ ในการหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนการองค์กรชุมชน เพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย ให้บรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง พอช.

- (1) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- (2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

อำนาจและหน้าที่ของ พอช.

- (1) ประสานงานการพัฒนาองค์กรชุมชนของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้าถึงชุมชนตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- (2) ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับองค์กรชุมชนและการพัฒนาองค์กรชุมชน
- (3) ส่งเสริมและแนะนำให้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีบทบาทที่เหมาะสมในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนากิจการกรมในเชิงธุรกิจ
- (4) รับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจของสถาบัน
- (5) ให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (6) ให้บริการฝึกอบรม สัมมนา หรือการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ แก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนให้สามารถพัฒนาการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (7) จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบัน
- (8) ร่วมลงทุนกับองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงินและองค์กรหรือนิติบุคคล โดยการร่วมลงทุนรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินกองทุนของสถาบันและการร่วมลงทุนกับองค์กรชุมชนเครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงิน และองค์กรหรือนิติบุคคลรายหนึ่งรายใดต้องไม่เกินร้อยละห้าของเงินกองทุนของสถาบัน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

(9) จัดให้ได้มา จำหน่ายไป ทำนิติกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับบรรดาสหิทธิในทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร

(10) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(11) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(12) ตั้งตัวแทนหรือนายหน้า มอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลอื่นประกอบกิจการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(13) รับเป็นตัวแทนหรือนายหน้า รับมอบหมายหรือรับจ้างบุคคลอื่นเพื่อประกอบกิจการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ของสถาบัน

(14) กระทำการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

การเข้าร่วมลงทุนในกิจการตาม (8) การกู้ยืมเงินตาม (10) และการออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนตาม (11) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

สารบัญ

	หน้า
สารจากประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)	9
สารจากผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (นายฤทธิดา สมประสงค์)	13
คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	16
คณะผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	19
บทสรุปสาระสำคัญ	29
วิสัยทัศน์และพันธกิจ	46
แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	47
Timeline เหตุการณ์สำคัญ	50
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	
ผลการดำเนินงาน	
1. งานตามภารกิจหลัก	
ประเด็นการพัฒนาก่อนที่ 1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง	63
1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง	63
1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น	96
ประเด็นการพัฒนาก่อนที่ 2 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย	
2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	102
2.2 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	107
ประเด็นการพัฒนาก่อนที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และ ขบวนการองค์กรชุมชน	126
3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนรุ่นใหม่ และคนในขบวนการองค์กรชุมชน	126
3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชน	137
3.3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	142
3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	147

สารบัญ

	หน้า
ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	154
4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	154
4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ	159
4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและกำกับติดตาม การพัฒนาการกำกับดูแลการประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ	165
4.4 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	171
2. งานตามนโยบายรัฐบาล	179
(1) การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	179
(1.1) โครงการบ้านมั่นคง	180
(1.2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	185
(1.3) โครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	189
(1.4) โครงการบ้านพอเพียง	192
(1.5) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ	195
(2) โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน	198
3. สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	202
4. สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ	206
5. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	218
5.1 การประเมินการปฏิบัติงาน	218
5.2 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์กรมหาชน	223
รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบปีงบประมาณ 2568	229
รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2568	232
ภาคผนวก	
1) นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 - 2568	245
2) แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	246

สารจากประธานกรรมการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล

“ความเข้มแข็งของชุมชน” ไม่ใช่เพียงเรื่องปลายทางของการพัฒนา แต่คือ
“ฐานราก” ที่ประเทศต้องลงทุนอย่างจริงจัง เพื่อให้คนตัวเล็กมีพลัง มีโอกาส และ
มีความมั่นคงในชีวิตอย่างยั่งยืน

ตลอดปี 2568 สังคมไทย เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจที่ผันผวน ความเหลื่อมล้ำที่ยังฝังรากลึก โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็ว ไปจนถึงความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และวิกฤตสิ่งแวดล้อมที่มีความถี่และเกิดความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้สะท้อนชัดว่า “ความเข้มแข็งของชุมชน” ไม่ใช่เพียงเรื่องปลายทางของการพัฒนา แต่คือ “ฐานราก” ที่ประเทศต้องลงทุนอย่างจริงจัง เพื่อให้คนตัวเล็กมีพลัง มีโอกาส และมีความมั่นคงในชีวิต อย่างยั่งยืน ผมได้มีโอกาสรับฟังเสียงจากผู้นำชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน ภาควิชาการรัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาในหลายเวที รวมถึงได้เห็น

ความพยายามของเจ้าหน้าที่ พอช. ทั่วประเทศที่ทำงาน “เคียงข้างชุมชน” อย่างอดทนและต่อเนื่อง ประสบการณ์เหล่านี้ย้ำกับผมว่า ประเทศไทยมี “ต้นทุนทางสังคม” ที่ทรงพลัง อยู่แล้ว คือ การรวมตัวกัน การอ้อมร่วมนกัน การจัดสวัสดิการโดยชุมชน การดูแลกันตั้งแต่เกิดจนตาย และการสร้างนวัตกรรมท้องถิ่น จากภูมิปัญญา และการลงมือทำจริง หากเรา “ปลดปล่อยพลังชุมชน” ให้ทำงานได้เต็มศักยภาพ ประเทศจะสามารถก้าวข้ามกับดักหลายอย่าง ได้ด้วยมือของประชาชนเอง

สำหรับ พอช. นั้น ยังต้องหนุนเสริมชุมชนอย่างเข้มข้น ประการแรก ในเชิงพื้นที่ที่ต้องยกระดับ “การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง” และ “สานพลังภาคี” ให้เห็นผลจริง หัวใจของการทำงาน พอช. ในปัจจุบันประมาณนี้ คือการยึดพื้นที่เป็นตัวตั้งและทำให้การพัฒนาเป็น “ของคนในพื้นที่” โดยมี พอช. เป็นหน่วยงานหนุนเสริมให้ชุมชนลุกขึ้นมาจัดการปัญหาด้วยตนเอง พร้อม เชื่อมต่อกับภาคีเครือข่าย อย่างเป็นระบบ แนวทางนี้สอดคล้องกับกรอบแผนปฏิบัติการของสถาบันฯ ที่เน้น 4 หลักสำคัญ ได้แก่ (1) พื้นที่เป็นตัวตั้ง (2) สานพลังภาคี (3) เสริมสร้างขีดความสามารถผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน และ (4) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร ที่ พอช. ไม่ได้มุ่ง “ทำแทน” แต่เน้น “ทำให้เป็น” ผ่านกระบวนการรวมตัว วางแผนร่วมกัน ใช้ข้อมูล และทุนชุมชนที่มีอยู่ต่อยอดด้วยทุนสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งเครื่องมือทางการเงิน ความรู้ทางวิชาการ และความร่วมมือเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลที่จับต้องได้ ทั้งในมิติที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ สวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคนหรือผู้นำ

ประการที่สอง เดินหน้าแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบ เพราะ “บ้าน” คือ ความมั่นคงแรกของชีวิต มิติที่อยู่อาศัยจึงยังเป็นภารกิจสำคัญ ที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง เนื่องจาก บ้านไม่ใช่เพียงสิ่งปลูกสร้าง แต่คือฐานความมั่นคงของครอบครัวและชุมชน ที่มองการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย “อย่างเป็นระบบ” ทั้งชุมชนริมคลอง ริมทางรถไฟ และพื้นที่ยากไร้อื่น ๆ พร้อมทั้งทบทวนข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ที่ทำให้การขับเคลื่อนเรื่องบ้านติดขัด และออกแบบแนวทางใหม่ที่ทำให้ชุมชนเป็นผู้ออกแบบอนาคตของตนเองได้มากขึ้น

ประการที่สาม ลงทุนที่ “คน” ตั้งแต่ต้นทาง เริ่มที่ เด็กเล็ก-คนรุ่นใหม่-ผู้นำชุมชน และเปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่และเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนา และการจัดการชุมชน ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด

การประกวดออกแบบชุมชน และสภาพแวดล้อมที่ตอบโจทย์คุณภาพชีวิต รวมถึงการ **สร้างกลไกความร่วมมือกับภาคี** ที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อหนุนเสริมให้ชุมชนก้าวสู่การพัฒนาที่ทั้ง “อยู่ได้ อยู่ดี และอยู่ร่วมกัน” การสร้างชุมชนเข้มแข็งไม่อาจสำเร็จได้ หากเราไม่ลงทุนกับ “คน” ตั้งแต่ต้นทาง ที่ผ่านมามีตัวอย่างความร่วมมือที่น่าชื่นชม คือการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยในการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพประชากร มีการต่อยอดจากศูนย์นาร่อง และขยายผลเชิงระบบให้ครอบคลุมมากขึ้น พร้อมพัฒนาหลักสูตร และบุคลากรให้ทำงานได้จริงในพื้นที่ รวมถึงประสานภาคีเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ และองค์ความรู้ สู้กับความท้าทายของปัญหาที่หลายชุมชนกำลังเผชิญคือ “การเปลี่ยนผ่านผู้นำรุ่นใหม่” จำนวนมาก ที่มีประสบการณ์สูงและเสียสละ ซึ่งเราต้องเร่งสร้าง “ผู้นำรุ่นใหม่” ให้เชื่อมต่อและทำงานร่วมกับรุ่นเก่าได้อย่างกลมกลืน งานรวมพลังระดับประเทศในปีที่ผ่านมา “มหกรรมวิถีพลังไท 3 : พลังองค์กรชุมชน เปลี่ยนประเทศไทย” ได้สะท้อนภาพความหวังนี้อย่างชัดเจน การที่คนต่างพื้นที่ ต่างโครงการ ได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และเห็นตัวอย่างความสำเร็จร่วมกัน คือแรงบันดาลใจสำคัญให้เกิดผู้นำใหม่ ๆ ที่จะพาชุมชนเดินหน้าต่อไป

ประการที่สี่ เศรษฐกิจฐานราก ต้องเดินด้วย “รายได้ที่ยั่งยืน” และการเข้าถึงตลาดอย่างเป็นธรรม บทเรียนสำคัญที่เห็นชัด คือ หากชุมชนจะเข้มแข็งได้จริง ต้องมี “**เศรษฐกิจชุมชน**” ที่ช่วยให้ครัวเรือนมีรายได้ที่มั่นคง ลดการพึ่งพิง การย้ายถิ่น และลดความเปราะบางในระยะยาว **สิ่งที่เราควรช่วยกันคิดต่อ** คือ ทำอย่างไรให้การลงทุนพัฒนาในพื้นที่ ไม่กลายเป็นโครงสร้างที่สร้างแล้วไม่เกิดประโยชน์ แต่เป็นการลงทุนที่ทำให้คนในพื้นที่มีรายได้ต่อเนื่อง มีตลาดรองรับ และสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรม ในหลายเวที ผมได้เสนอแนวความคิดการสนับสนุน “**การขายตรงจากชุมชนสู่ผู้บริโภค**” เพื่อลดการถูกกดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง และต่อยอดการใช้เครื่องมือดิจิทัล หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ให้เป็นประตูสู่ตลาดใหม่ ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยให้ **พอช. ทำหน้าที่เชื่อมภาคี** ที่ถนัดด้านการตลาด มาตรฐานสินค้า การสื่อสารแบรนด์ และโลจิสติกส์ เพื่อให้สินค้าชุมชนไปไกลได้มากขึ้น บนพื้นฐานของความเป็นธรรม และความโปร่งใส เป็นเศรษฐกิจของชุมชนที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม

ประการที่ห้า สวัสดิการชุมชนและการออม ที่ถือเป็นทุนทางสังคม ที่ช่วยให้คนอยู่รอดในยามวิกฤต เป็นอีกหนึ่งพลังที่ผมเชื่อมั่นมาก คือ “**สวัสดิการที่ชุมชนสร้างเอง**” และ “**ระบบการออมของคนในพื้นที่**”

ที่เกิดจากความร่วมมือและความไว้วางใจกัน สิ่งเหล่านี้พิสูจน์แล้วว่า ช่วยให้ชุมชนมีเงินสำรอง มีระบบดูแลกัน และลดความเปราะบางของครัวเรือน โดยครอบคลุมความต้องการตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย และเป็นพื้นที่ฝึกการบริหารจัดการร่วมกันที่สำคัญที่สุดของชุมชน

ประการสุดท้าย พอช. ต้อง “ปรับตัวให้ทันอนาคต” และ “ยกระดับระบบบริหารจัดการ” การทำงานเพื่อชุมชนในยุคใหม่ ที่องค์กรต้องคล่องตัว เปิดเผยโปร่งใส และทำงานเชิงบูรณาการได้ดี ซึ่งที่ผ่านมา พอช. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวมถึงการพัฒนางานภายใต้กรอบการประเมินความคุ้มค่าขององค์การมหาชน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้จริง

ในนามประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผมขอขอบคุณผู้นำชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน ที่ร่วมกัน “สานพลัง” ให้การพัฒนาฐานรากเดินหน้าอย่างมีความหมาย ขอขอบคุณคณะกรรมการสถาบันฯ และผู้บริหารที่ร่วมกันกำหนดทิศทางสำคัญ และขอบคุณเจ้าหน้าที่ พอช. ทุกคน ที่ทำงานหนักในทุกภูมิภาค ผมเชื่อมั่นว่า หากเรา ยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หนุนเสริมองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง ลงทุนในคนและผู้นำรุ่นใหม่ สร้างเศรษฐกิจที่เป็นธรรม พัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบ และสานพลังภาคีอย่างจริงจัง ประเทศไทยจะมีทางออกที่ยั่งยืนจาก “ฐานราก” และความเข้มแข็งนี้จะขยายผลไปสู่สังคมไทยทั้งประเทศ

ขอเชิญชวนทุกท่านร่วมกันเดินหน้าต่อไป ด้วยความเชื่อมั่นในศักยภาพของประชาชน และด้วยความตั้งใจที่จะทำให้ “ชุมชนเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย” เกิดขึ้นจริง

ขอแสดงความนับถือ

(นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล)

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สารจากผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายกฤษฎา สมประสงค์

“การทำงานของ พอช. ไม่ใช่เพียงการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ แต่เป็นการ
เสริมสร้างบทบาทและความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อให้ประชาชนฐานรากมี “อำนาจ”
ในการคิด วิเคราะห์ และบริหารจัดการทรัพยากรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ”

ตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ยังคงยืนหยัด
ในการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญขององค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน
ทั่วประเทศบนพื้นฐานของหลักการพัฒนา ที่ **ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นศูนย์กลาง** อันเป็นหัวใจสำคัญของ
การเปลี่ยนผ่าน **สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นธรรม** สำหรับทุกพื้นที่ของประเทศไทย และในปี 2568
พอช. ได้เดินทางด้วยความทุ่มเทในการทำงานครบ 25 ปี ถือว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญยิ่ง

พอช. ก่อตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543
โดยมีรากฐานการทำงานที่มาจาก สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) และกองทุนพัฒนาชนบท ซึ่งรวมกัน
เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเชื่อมโยงศักยภาพของคนในพื้นที่กับการพัฒนาในระดับนโยบาย เพื่อให้การพัฒนา

เกิดขึ้นจริงทั้งในเชิงโครงสร้างและการขับเคลื่อนจากฐานราก ภาพรวมของภารกิจ พอช. ครอบคลุมการสนับสนุนองค์กรชุมชนตั้งแต่ด้านการพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย การดูแลสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงการเสริมสร้างระบบสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็ง โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมและการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนงานทั้งหมด

ในปีที่ผ่านมา เราได้เริ่มเห็น **ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม** จากการทำงานเชิงพื้นที่ และ **การบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายพันธมิตร** ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผลงานที่เกิดขึ้น ได้แก่ การขยายเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลทั่วประเทศกว่า 7,000 ตำบล การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนกว่า 5,900 กองทุน การขับเคลื่อนโครงการบ้านมั่นคงกว่าแสนครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งล้วนมีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชนในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง หนึ่งในบทเรียนสำคัญที่เราได้เรียนรู้ คือ **การให้โอกาสชุมชนในการเป็นผู้กำหนดกระบวนการพัฒนาด้วยตนเอง** ผ่านประเด็นงานพัฒนาต่างๆ วิธีการเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงการสนับสนุนจากภายนอก แต่ยังเป็น **การปลดล็อกศักยภาพของคนในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนา** นำไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาว

ในมุมมองของผู้อำนวยการสถาบันฯ การทำงานของ พอช. ไม่ใช่เพียงการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ แต่เป็นการเสริมสร้างบทบาทและความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อให้ประชาชนฐานรากมี **“อำนาจ”** ในการคิด วิเคราะห์ และบริหารจัดการทรัพยากรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเราได้เห็นตัวอย่างที่ชัดเจนจากหลายพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท ที่สมาชิกชุมชนสามารถรวมกลุ่มแก้ปัญหาชุมชนของตนเอง นำเสนอโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นำมาพัฒนาชุมชนของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระบบสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ถือเป็นอีกตัวอย่างของ **“พลังชุมชน”** ที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อระบบสังคม การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการช่วยให้ชุมชนสามารถรองรับเหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องสุขภาพ อาชีพ ไปจนถึงการดูแลผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ทำให้เกิดโครงสร้างที่มั่นคง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว การแก้ไขปัญหาภัยพิบัติโดยชุมชน กรณีน้ำท่วมทุกภาคของประเทศ พื้นที่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของคนในชุมชนอย่างทันท่วงที ซึ่งเชื่อว่า เรื่องภัยพิบัติจะเป็นเหตุการณ์สำคัญ และจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในอนาคต นั้นหมายความว่า การที่พี่น้องประชาชนได้มีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ วางแผนจัดทำระบบช่วยเหลือ ป้องกันเตือนภัยในชุมชนให้รู้เท่าทันนั้น ถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการจัดการตนเองที่ดียิ่ง

อีกด้านหนึ่งที่ พอช. ให้ความสำคัญ คือ การพัฒนาเครือข่ายพันธมิตรทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เพื่อ สร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชน การทำงานแบบบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้เราสามารถเชื่อมโยงความต้องการของชุมชน กับแหล่งทรัพยากร และนโยบายภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทนี้ช่วย สร้างระบบนิเวศของการพัฒนาเชิงสังคมที่เปิดกว้าง และยั่งยืน เมื่อมองไปยังอนาคต พอช. พร้อมทั้งจะเดินหน้าขับเคลื่อนภารกิจ เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งต่อไป โดยยึดหลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง เราจะขยายเครือข่ายการพัฒนา สร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนที่เข้มแข็ง และสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างให้สอดคล้อง กับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาชุมชนของไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นธรรมสำหรับทุกพื้นที่ของประเทศ

ในฐานะผู้อำนวยการสถาบันฯ ผมขอขอบคุณ เครือข่ายผู้นำองค์กรชุมชนและขบวนองค์กรชุมชน องค์กรภาคี ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ร่วมมือกันผลักดันงานพัฒนาชุมชนอย่างไม่หยุดยั้ง **ความสำเร็จที่เกิดขึ้นไม่ใช่ของ พอช. เพียงผู้เดียว แต่เป็นความสำเร็จร่วมกันของทุกฝ่าย** ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจากฐานราก ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทยที่มั่นคง และยั่งยืนในอนาคต

ท้ายที่สุดนี้ ผมขอเชิญชวนทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันเสริมสร้างศักยภาพให้กับชุมชนมี **“พลังขับเคลื่อนสังคม”** อย่างต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มจากชุมชนที่เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนี่คือหน้าที่ของเราทุกคน ที่จะร่วมกันสร้างสังคมที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับทุกคนในประเทศของเรา

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายกฤษฎา สมประสงค์)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

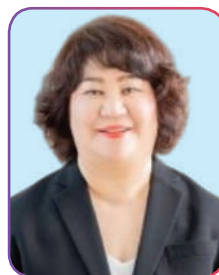

นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล
ประธานกรรมการ

กรรมการส่วนราชการ

นางสาวสนรยา บุญยฤทธิ์
หัวหน้าผู้ตรวจราชการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นางสาวสภัทพร ธรรมภรณ์พิลาส
รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

นายสยาม ศิริมงคล
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นางสาววรรณ พลิกามิน
รองเลขาธิการ
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นางวารุณี สกลรัตน์ธรรมา
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นายสังคม เจริญทรัพย์
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

นางสาวจรรยา กลัดล้อม
กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายปรนันท์ จิตะวรรณ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นางวิภากรณ์ ชัยรัตน์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
กรรมการและเลขานุการ

กรรมการและเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

นางสาวสมสุข บุญบัญชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตติ มงคลชัยอรัญญา

นายเดโช ไชยทัฬ

นายละอองดาว สีลำน้าเที่ยง

คณะผู้บริหารสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

นายกฤษดา สมประสงค์
ผู้อำนวยการ

นางสาวเจลิมศรี ระดากุล
รองผู้อำนวยการ

นายวิชัย นະสุวรรณโน
รองผู้อำนวยการ

นางสาวจันทนา เบญจทรัพย์
รองผู้อำนวยการ

นายรณณ เมืองเฉลิม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวสุมล ยางสูง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายสยาม นนท์คำจันทร์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวกนิษฐา สุวัตรกุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายวิริยะ แต้มแก้ว
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นางสาวสุกษิตา โชติทวีศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายวิเชียร พลสยม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

นายยุทธพงษ์ เชื้อนเมือง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

กลุ่มสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม

1. สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก

นายศุภสิทธิ์ ศรีสว่าง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่) ภาคกรุงเทพ

นางสาวสิโรชิน ศรทอง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

2. สำนักงานภาคกลางและตะวันตก

นายยศราช แแก้วกัน

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)
สำนักงานภาคกลางและตะวันตก

นางสาววรรณฯ สีหาท้ว

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

3. สำนักงานภาคตะวันออกเฉยงเหนือ

นางสาวสุวิมล มีแสง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางวัชรฯ สงมฯ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

4. สำนักงานภาคเหนือ

นายไชยา พลwang

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาวรัชนก ชัยลังกา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน(บริหาร)

5. สำนักงานภาคใต้

นายสมุทร เอียดตรง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (พื้นที่)

นางสาวจิรวรรณ วรรณทอง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

6. สำนักงานประสานขบวนองค์กรชุมชนและประชาสังคม

นางสาวบัวทอง จันทรเหลือง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)

นายทองใบ สิงสีทา

นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ

นายสถาพร สมศักดิ์

นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ

7. สำนักพัฒนาผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน

นายคมล ปุຍะรุณ
ผู้อำนวยการสำนัก

นายพรเทพ ศรีสมพงษ์
นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ

กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตชุมชน

นางสาวสุธิดา บัวสุขเกษม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)
สำนักงานพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองและชนบท

นายธาราสานต์ ทองฟัก
ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง

นางสาวชญาดา สิงห์ปี
ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง

กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อ

นางบุษกร รัตวากร
ผู้อำนวยการสำนักการเงินและบัญชี

นายทักษพล ก้อนนิล
ผู้อำนวยการสำนักสินเชื่อ

นางทิพวรรณ ห้วสิน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงิน

กลุ่มนโยบายและบริหารองค์กร

นายสามารถ สุขบรรจง
ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล

นายอภินันท์ ยอดมณี
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

นางริตฤดา กระ้างธิมาพร
ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ

นางเสาวลักษณ์ ประปักษ์พ่าย
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาองค์ความรู้และสื่อสารองค์กร

นางชัยภาพร อำนวยสุวรรณ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานกลาง

นายภาคภูมิ นันทปรีชา
ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์นโยบายและแผน

นางสุภานิตร จุมผา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน (บริหาร)
สำนักผู้อำนวยการ

นายชัยวิชญ์ภณ ดังกิจ

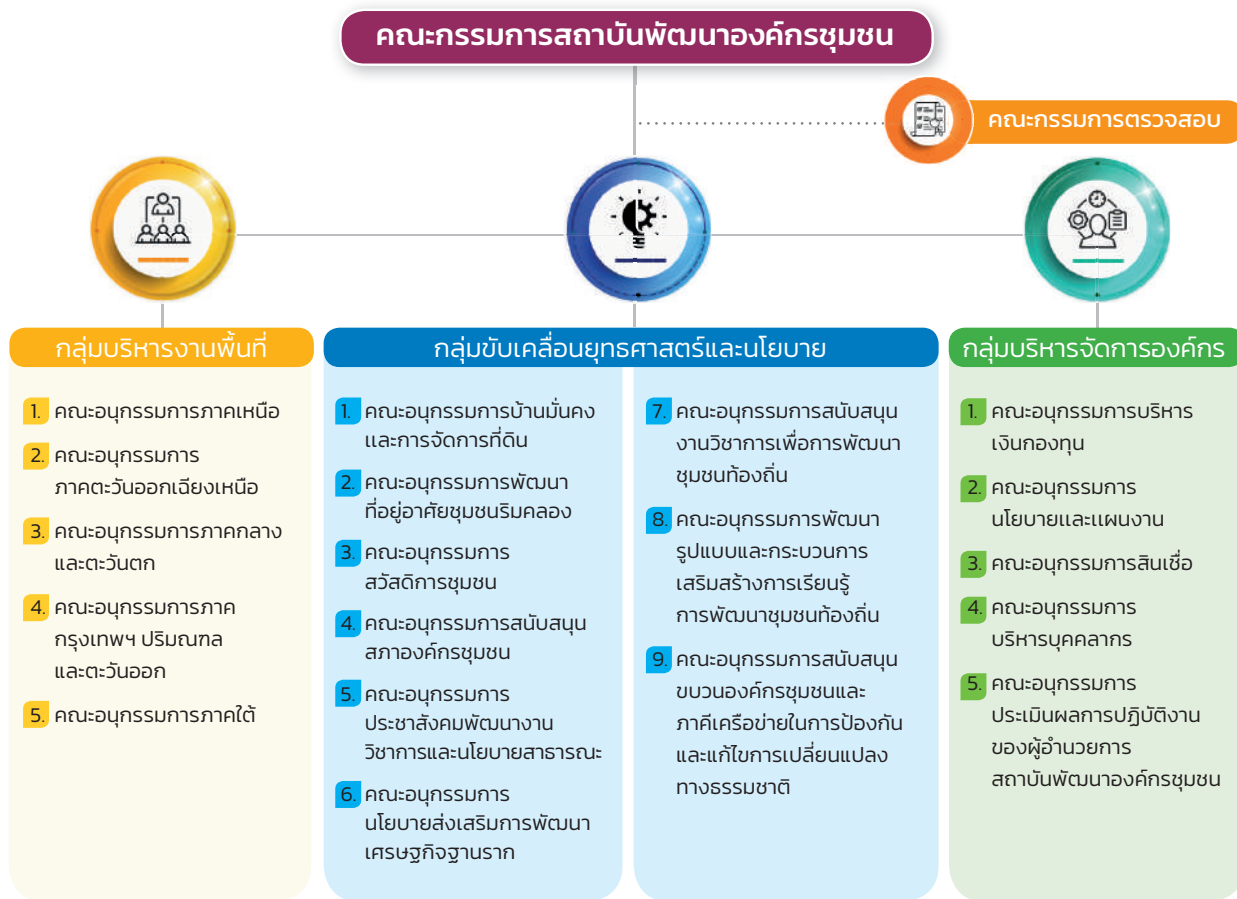
นักปฏิบัติการชุมชนชำนาญการพิเศษ
สำนักผู้อำนวยการ

นางสาวกัญญา นนทวารินทร์

ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบ

คณะกรรมการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2568

หมายเหตุ : อัตราค่าเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบและอนุกรรมการ พ.ศ. 2568

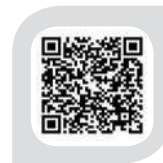
***ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2568**

ประวัติกรรมการสถาบัน

ข้อมูลการเข้าประชุมของ
คณะกรรมการสถาบัน

คำสั่งคณะอนุกรรมการสถาบัน

บทสรุปสาระสำคัญ

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ 2568

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและงานตามนโยบาย ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในมิติพื้นที่ระดับจังหวัด ตำบล และครัวเรือน และผลลัพธ์ในงานสำคัญ โดยสรุปผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1. งานตามภารกิจ เป็นการดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่องตามแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ใน 13 แผนงาน โดยมีผลการดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายใน 4 ประเด็นการพัฒนาและในมิติเชิงพื้นที่ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา

ผลการดำเนินงาน

1.1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่ เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่นมีระบบที่ พัฒนาไปสู่การจัดการ ตนเอง

ระดับตำบล

- 1) ตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 1,736 ตำบล เกิดแผนพัฒนาชุมชนที่ตรงรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในทุกมิติที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
- 2) ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 200 ตำบล ในทุกจังหวัด โดยผู้นำองค์กรชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณจากหน่วยงานและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการขยายผลงานพัฒนาสู่พื้นที่ต่าง ๆ
- 3) ตำบลรูปธรรมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 50 ตำบล ใน 10 จังหวัด พัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ
- 4) ตำบลรูปธรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 262 ตำบล/เมือง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ก่อให้เกิดระบบการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน พัฒนาอาชีพและสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ระดับจังหวัด

- 1) แผนขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ใน 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจ รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม ท้องถิ่นชุมชน (2) ด้านสังคม จัดสวัสดิการชุมชน ดูแลและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน (3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน พัฒนาและซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และรับรองสิทธิในที่ดิน (4) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการน้ำ ขยะ และแก้ไขปัญหาหมอกควัน
- 2) จังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง 47 จังหวัด ใน 5 ภาค มีกลไกและศูนย์ประสานงานของขบวนการองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการข้อมูลประสานภาคี และขับเคลื่อนแผนงานของภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด แก้ไขปัญหาของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม ร่วมกับหน่วยงานและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วน

ประเด็นการพัฒนา

ผลการดำเนินงาน

1.2

การสานพลัง
ความสัมพันธ์ของ
ชุมชนท้องถิ่น
และภาคีเครือข่าย
พัฒนาสู่การ
เปลี่ยนแปลง
เชิงโครงสร้าง
และนโยบาย

- 1) องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมร่วมป้องกันและต่อต้านการทุจริตใน 250 ตำบลใน 26 จังหวัด ก่อให้เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล 2,146 คน และเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการ 660 เครือข่าย ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรม 11,454 คน สู่การสร้างสังคมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่
- 2) เกิดความร่วมมือและบูรณาการทำงานร่วมกับ 138 หน่วยงาน : ระดับนโยบาย 20 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 118 หน่วยงาน ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง “ภาคีอาสา” (Area Strengthening Alliance: ASA) พัฒนาจังหวัดเข้มแข็งและบูรณาการทุกภาคส่วน งานวิชาการในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เศรษฐกิจชุมชน สื่อชุมชน และประเด็นงานต่าง ๆ

1.3

การพัฒนาและ
เสริมสร้าง
ขีดความสามารถของ
ผู้นำ คน และ
ขบวนองค์กรชุมชน

ผู้นำและคนในขบวนองค์กรชุมชนมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

- 1) ผู้นำองค์กรชุมชน เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรและมาตรฐานของสมรรถนะ 879 คน ใน 8 หลักสูตร มีความรู้เพิ่มขึ้นภายหลังจากการอบรมในแต่ละหลักสูตร
- 2) ผลการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด 154 คน มีค่าเฉลี่ยภาพรวมของสมรรถนะ 3.93 สูงกว่าค่าความคาดหวังในทุกสมรรถนะ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรในปี 2568 มีประสิทธิภาพช่วยยกระดับความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของผู้นำองค์กรชุมชนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

1.3
การพัฒนาและ
เสริมสร้าง
ขีดความสามารถของ
ผู้นำ คน และ
ขบวนองค์กรชุมชน

- 3) ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชน
ในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2568 จากหน่วยงาน
ในคณะกรรมการ 207 ตัวอย่าง พบว่า คณะกรรมการมีความเชื่อมั่น
ต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4.2644 คิดเป็นร้อยละ 85.29

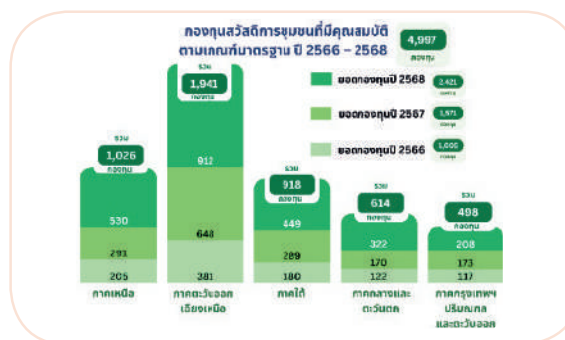
องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

สภาองค์กรชุมชน

จากการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล
คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล)
สภาองค์กรชุมชนตำบลมีคุณภาพระดับดีมาก (A) 955 ตำบล ระดับดี (B)
1,111 ตำบล ระดับพอใช้ (C) 505 ตำบล และระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D)
1,314 ตำบล โดยสภาองค์กรชุมชน 731 ตำบล ได้รับการพัฒนาคุณภาพ
เป็นกลไกกลางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบลผ่านประเด็น
งานพัฒนาต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/
ความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็น
ประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

กองทุนสวัสดิการชุมชน 6,053 กองทุน สมาชิก 6,718,977 ราย เงินกองทุน (สะสม) รวม 23,805.42 ล้านบาท ปี 2568 กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการสมทบงบประมาณรวม 1,470 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 2,060,740 คน งบประมาณสมทบ 242.86 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย และมี กองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านการรับรองมาตรฐาน 2,421 กองทุน ทั้งนี้มีกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านการรับรองมาตรฐานตั้งแต่ปี 2566 – 2568 รวม 4,997 กองทุน

1.3 การพัฒนาและ เสริมสร้าง ขีดความสามารถของ ผู้นำ คน และ ขบวนการองค์กรชุมชน

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

สนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนในปี 2568 รวม 26 องค์กร วงเงิน 651.52 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 31 ชุมชน 1,769ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากรและบ้านมั่นคง

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้รับการพัฒนาคุณภาพ 409 องค์กร ตามแผนการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และ สหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง 412 สหกรณ์ ได้รับการพัฒนาเสริมสร้างความรู้พื้นฐานหลักการสหกรณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้กับกรรมการและสมาชิก โดยดำเนินการร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์

มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยในปี 2568 มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 451 องค์กร ซึ่งเข้าร่วมมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ 237 องค์กร

ประเด็นการพัฒนา

ผลการดำเนินงาน

1.4 การพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการองค์กร ในการเป็นหุ้นส่วน การพัฒนา ชุมชนท้องถิ่น

▷ การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ผลการประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรและแผน 235 คน มีผู้ปฏิบัติงานที่มีคะแนนประเมินสมรรถนะร้อยละ 80 ขึ้นไป 229 คน คิดเป็นร้อยละ 97.45 ของผู้ประเมินทั้งหมด และปรับปรุงข้อบกพร่องด้านบุคลากรให้มีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบันรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ โดย คณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2568

▷ ผลการประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey) ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผลคะแนนร้อยละ 79.07 ผ่านเกณฑ์เป้าหมายมาตรฐาน

▷ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้รับบริการ 613 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันในภาพรวมระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.03

▶ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลลาลี อ.บางปลาหมอ จ.สุพรรณบุรี ◀

2. งานตามนโยบายรัฐบาล มีผลดำเนินงานใน 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท โดยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 23,803 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร ผ่านโครงการสำคัญ ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด/
ชุมชนบุกรุก “บ้านมั่นคง”
3,971 ครัวเรือน 204 ชุมชน
ใน 16 จังหวัด

2. พัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา
ระบบราง 2,098 ครัวเรือน
39 ชุมชน ใน 11 จังหวัด

3. พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชน
ริมคลองเปรมประชากร
70 ครัวเรือน

4. ซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม
“บ้านพอเพียง” 16,898 ครัวเรือน 1,736 ตำบล
ใน 77 จังหวัด

5. สนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้
ไล่รื้อ ภัยพิบัติ 766 ครัวเรือน ใน 29 จังหวัด

ผลการประเมินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ปี 2568 เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่า ผลกระทบและระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย โดยผลการประเมินประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ดังนี้

1) การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (โครงการบ้านมั่นคง และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร) โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า โครงการมีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น 8.88 เท่า เมื่อเปรียบเทียบผลประโยชน์และต้นทุนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเงินสนับสนุนจากสถาบันฯ สามารถสร้างผลลัพธ์ด้านความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิผล

(2) การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่อยู่อาศัยในโครงการสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งเข้าอยู่อาศัยในปี 2566 – 2567 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมใน **ระดับพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 85.93** แสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถตอบโจทย์ความต้องการที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเอื้อต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และโครงการมีผลต่อคุณภาพชีวิตในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความเข้มแข็งของชุมชน

2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน เป็นการดำเนินโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในโครงการที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบท สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและส่งเสริมให้เกิดรายได้ในชุมชน 441 องค์กรครอบคลุมสมาชิก 16,664 คนใน 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร วงเงิน 29,760,000 บาท ซึ่งสรุปลักษณะกิจกรรมที่ชุมชนมีการดำเนินงาน ดังนี้

1. เกษตรและแปรรูปทางการเกษตร 288 องค์กร 10,856 คน เช่น ปลุกผักปลอดสารพิษ เพาะเลี้ยงเห็ด เลี้ยงไก่ แปรรูปอาหารทะเล ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น	2. หัตถกรรมและจักสาน 105 องค์กร 3,933 คน เช่น ทำพวงหรีด/ดอกไม้จันทน์ จักสานตะกร้า ทำพรมเช็ดเท้า ไม้กวาด ทอผ้า/เสื่อกก เป็นต้น	3. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและเครื่องสำอาง 25 องค์กร 955 คน เช่น แปรรูปสมุนไพร สเปรย์สมุนไพร ลูกประคบ พิมเสนน้ำ ยาต้ม/ยาหม่อง เป็นต้น
4. ท้องถิ่นชุมชนและบริการ 19 องค์กร 749 คน เช่น ท้องถิ่นชุมชน มัคคุเทศก์ชุมชน นวดแผนไทย เป็นต้น	5. อื่น ๆ 4 องค์กร 171 คน เช่น จัดตั้งธนาคารยะสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น	

3. สรุปผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

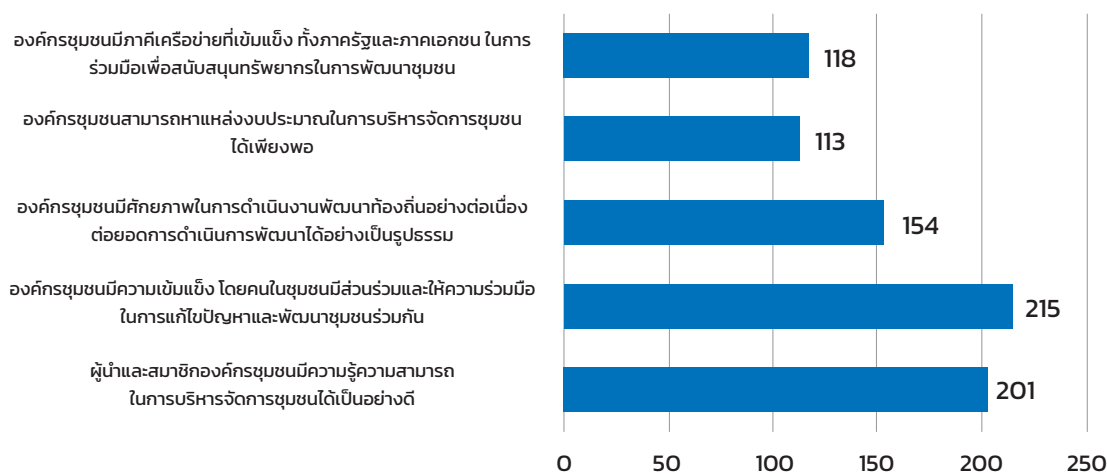
3.1 ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน สถาบันฯ มีผลการประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดี ค่าคะแนน 92.80 คะแนน ผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) รวม 427.48 คะแนน จาก 500 คะแนน และผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 88.03

3.2 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2568 สถาบันฯ มีผลการประเมินคะแนนภาพรวม 92.53 อยู่ในระดับผ่านดี

3.3 ผลการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ในตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ประจำปี 2568 จำนวน 13 ตัวชี้วัด มีผลการดำเนินการที่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด 11 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 84.62)

จากการสำรวจองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง 400 ตำบล พบว่า องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง 253 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.25

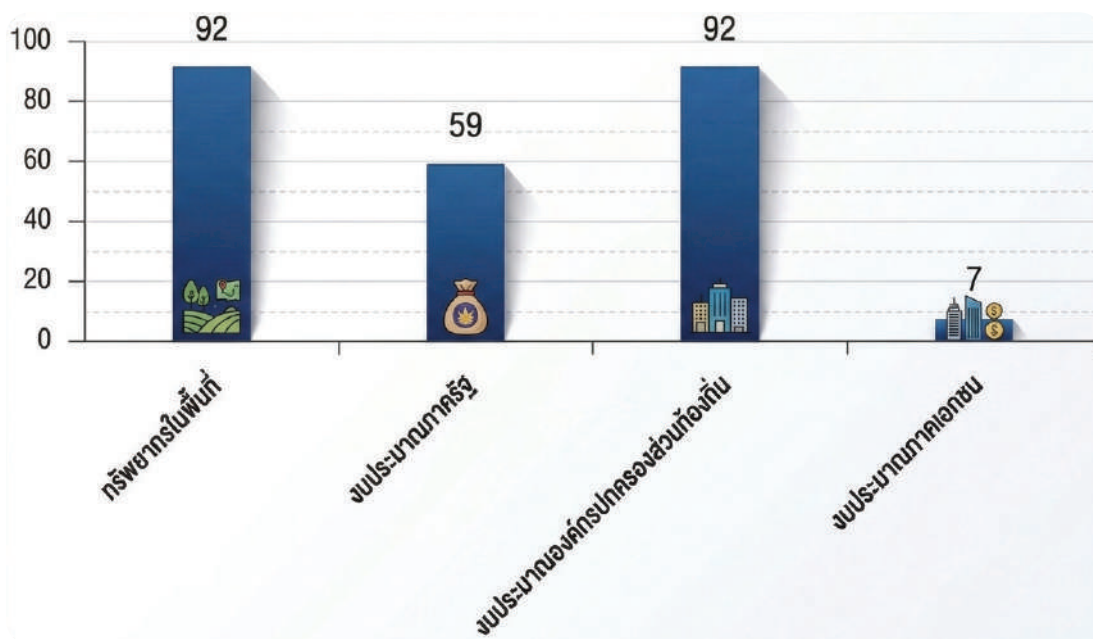
ความสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยปราศจากความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ

ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ ผลสำรวจพบว่า ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เอกชน ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น หลังได้รับการสนับสนุนจากสถาบันฯ 321 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 80.25 ซึ่งส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงทรัพยากรในพื้นที่และก่อให้เกิดประโยชน์ (ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และทุนทางวัฒนธรรม) และเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณ

การพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น 92 ตำบล รองลงมาเป็นการเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากภาครัฐ 59 ตำบล และการเข้าถึงการสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากภาคเอกชน 7 ตำบล

ทรัพยากรที่เข้าถึงได้มากขึ้นหลังได้รับการสนับสนุนจาก พอช.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จำนวน 2 รางวัล ในงาน “ภาครัฐอัจฉริยะ ขับเคลื่อนอนาคต (Smart Government & Smart Services: Driving for the Future)” โดย สำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งสะท้อนความเป็นเลิศด้านบริการประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

1. รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล : จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย” เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการใช้มิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย(นอกเขต) องค์การบริหารส่วนตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี : จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกฟื้นชุมชนริมคลอง สู่ต้นแบบความร่วมมือการพัฒนา” เป็นโครงการที่โดดเด่นในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการรुक้าพื้นที่สาธารณะริมคลองเปรมประชากรอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างเป็นต้นแบบการพัฒนาที่สามารถขยายผลได้จริง ได้แก่ ชุมชนประชาร่วมใจ 1 เขตจตุจักร

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงาน

จากผลการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนในตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พบว่า การสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชนและคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ยังมีข้อจำกัดที่ต้องมีแนวทางการดำเนินงานและพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งมีผลการดำเนินงานร้อยละ 38.50 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการสะท้อนว่า ชุมชนส่วนใหญ่ ยังคงยังเผชิญกับปัญหาด้านรายได้ การมีงานทำ และภาระหนี้สินที่ส่งผลต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจครัวเรือน โดยเฉพาะความเปราะบางด้านหนี้สินและความพอเพียงสำหรับการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ดังนั้นการสนับสนุนด้านอาชีพจึงยังคงมีความจำเป็นต่อการสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน โดยส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับตลาดได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับชุมชน

2. การเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิต จากผลการประเมินยังมีช่องว่างหรือข้อจำกัดด้านการกระจายทรัพยากรที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะตำบลที่อยู่ห่างไกลหรือขาดเครือข่ายเชื่อมโยง จึงต้องมีการพัฒนากลไกให้เกิดการสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Partnership) ระหว่างองค์กรชุมชนกับภาคเอกชนหรือสถาบันการเงิน เพื่อเพิ่มความหลากหลายและความมั่นคงของทรัพยากร รวมทั้งพัฒนาระบบ Matching Resource ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานสนับสนุนทั้งรัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงเป้า โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนที่ยังคงมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงทรัพยากร

3. การพัฒนาและสร้างโอกาสให้กับผู้มีรายได้น้อย ด้วยข้อจำกัดด้านรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน ผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีรายได้น้อยไม่สม่ำเสมอ จึงส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ แม้สถาบันฯ จะมีมาตรการลดภาระดอกเบี้ย แต่ศักยภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนยังคงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้หลายพื้นที่จำเป็นต้องปรับรูปแบบโครงการหรือชะลอการดำเนินงานให้เหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน ดังนั้นนอกเหนือจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย จึงต้อง

พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมือง และชนบทควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะการพัฒนา อาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และเตรียมความพร้อมของชุมชนรับมือกับ สถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน

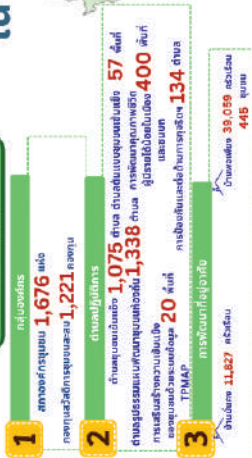
4. องค์กรชุมชนในหลายพื้นที่มีระดับความเข้มแข็งและศักยภาพที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านโครงสร้าง องค์กร ระบบการตัดสินใจ การจัดทำแผนงาน และบริหารจัดการทรัพยากร ส่งผลให้ความสามารถในการ ขับเคลื่อนงานตามแผนฯ และบรรลุเป้าหมายในแต่ละพื้นที่มีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน พื้นที่ที่มีความ เป็นกลุ่มเข้มแข็งมีแนวโน้มพัฒนาได้เร็วและยั่งยืนกว่า ขณะที่พื้นที่ที่ยังอ่อนแอต้องใช้เวลาในการสร้าง ความพร้อมและศักยภาพพื้นฐาน ดังนั้นความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้มาตรการสนับสนุนแบบเดียวกัน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางสนับสนุน ที่แตกต่างกันตามระดับศักยภาพของพื้นที่ เช่น การกำหนดพื้นที่เร่งรัดในพื้นที่ที่ยังไม่พร้อม และกำหนด พื้นที่ต้นแบบสำหรับขยายผลความสำเร็จ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานแบบจำเพาะพื้นที่ (Area-based Specific Intervention) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและลดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาชุมชน ทั่วประเทศ

ในงานพัฒนาต่างๆ ปี 2568

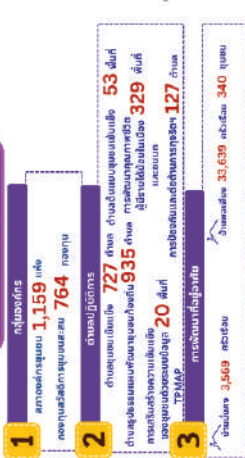

สรุปพื้นที่ปฏิบัติการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในงานพัฒนาต่าง ๆ สะสม

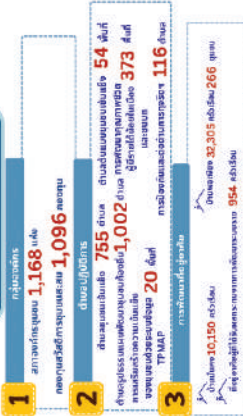
ภาคเหนือ

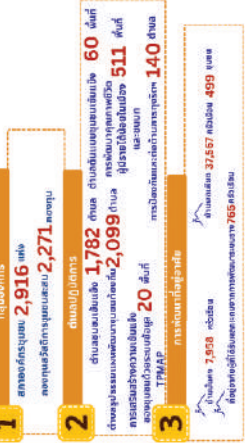
ภาคกลางและตะวันตก

ภาคใต้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคกลาง, ปริมณฑล และตะวันออก

ด้านปฏิบัติการ

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

6,129

ด้านปฏิบัติการ

ของพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

ด้านรูปแบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4,941 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.47 ของด้านปฏิบัติการพอ.

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย”

จากการระดมความเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความเห็นในทิศทางร่วมกันว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ โดย **องค์กรชุมชนจะเป็นฐานของชุมชนท้องถิ่น และเป็นองค์การสำคัญที่จะเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี** การมีขบวนองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเอกภาพและมีธรรมาภิบาล เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีกลไก เครือข่าย และการบริหารจัดการขบวนองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อมประสานและผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน วิชาการ ประชาสังคม และสื่อมวลชน ฯลฯ ในการหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชน และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย เพื่อบรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

การขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้บรรลุ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนา อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายระดับสากลตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พันธกิจ

- (1) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- (2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (4) ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชน การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเด็นงานพัฒนาด้านต่าง ๆ ร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 และเห็นชอบการทบทวนแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2568 อันเป็นทิศทางสำคัญในการถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

ប្រតិភូ
/កម្មវិធី/សម្រាប់

- การพัฒนาระบบ

- แผนพัฒนาฯ 13

- ## นโยบายที่สำคัญ

- การพัฒนาสร้างความ
เข้มแข็งจากฐานราก
การพัฒนาที่อยู่อาศัย

รวม 3 แผนงาน

- 154 **thua**
- 2. การสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรและ
บุคลากรด้วยทุนสนับสนุน 250 **thua**
 - 3. การพัฒนาบุคลากรด้วยทุนสนับสนุน
มีเงินสะสมขนาด 21,170 **ครวริ่ง**
 - 3.1 โครงการเสริมสร้างความรู้ความ
เข้าใจต่อ 21,170 **ครวริ่ง**
 - o บำบัดเงิน 3,900 **ครวริ่ง**
 - o ขนบรักษาของประเภท 70 **ครวริ่ง**
 - o บำบัดเงิน 14,850 **ครวริ่ง**
 - o ค่าใช้จ่ายชั่วคราว/พิเศษ 350 **ครวริ่ง**
 - 3.2 โครงการอบรม 2,000 **ครวริ่ง**
 - 3.2.1 เป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนา
บุคลากร 2 **thua**

3.2 ความเป็นความคุ้มค่าในการพัฒนาที่อยู่
อาศัย มูลค่าที่เพิ่มขึ้น 2 เท่า

2

การสานพลังความร่วมมือกับพันธมิตรของ
ชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย
พัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลง
เชิงโครงสร้างและนโยบาย

- 500 2 แผนงาน
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกัน การทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 500 ด้าน
5. การพัฒนากลไกความร่วมมือ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 50
- หน่วยงาน/องค์กร

3

การพัฒนาและเสริมสร้าง
ขีดความสามารถของผู้นำ คน
และชุมชนองค์กรชุมชน
CSN 4 แผนงาน

6. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคณะในหน่วยงานองค์กรชุมชน **600 คน**
7. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรชุมชนให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น **700 แห่ง**
8. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของหน่วยสวัสดิการชุมชน **780 กองทุน**
9. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้ **นำเพื่อ ร้อยละ 80**

4

การพัฒนากระบวนการจัดการ
องค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการ
พัฒนาชุมชนท้องถิ่น
สว 4 แผนงาน

- 10.การประเมินการพัฒนาระดับ
กลางและการพิจารณาพัฒนาชุมชน
ทั้งหมดใน 77 จังหวัด
- 11.การพัฒนาระดับกรมและองค์กร
ความก้าวหน้าการพัฒนาระดับ 20 เขต
- 12.การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการ
บริหารจัดการและกำกับติดตาม
ร้อยละ 85
- 13.การบริหารและพัฒนาสมรรถนะ
บุคลากร ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่
ได้รับการพัฒนาและมีความรู้
สมรรถนะไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

Timeline เหตุการณ์สำคัญ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ปีงบประมาณ 2568 (ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568)

พ.อช. 2567

3 ตุลาคม 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ร่วมหารือแนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ (สกกช.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) วางแนวทางการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ภายใต้หลักความคิด “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ต้องมีเรา” จัดตั้งกลไกร่วมระหว่างรัฐบาล (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) และภาคประชาชน – เพื่อผลักดันการเคลื่อนข้อเสนอ ปัญหาของพื้นที่ร่วมกัน สร้างการออกแบบและวางแผนในการแก้ไขปัญหา การกำหนดพื้นที่นำร่องในการดำเนินงานร่วมกัน และขยายผลในปีถัดไป จากการหารือร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย ได้มีแนวทางในการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

1. การจัดทำข้อมูลเครือข่ายในพื้นที่ร่วมระหว่าง สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
2. การกำหนดพื้นที่การดำเนินงาน ประเด็นงาน เป้าหมายร่วมกันทั้ง 3 หน่วยงาน ระหว่าง สภาองค์กรชุมชน สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) รวมไปถึงการกำหนดยุทธศาสตร์และการจัดทำกองทุนร่วม
3. การวางแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนงานร่วมกัน
4. การสร้างกลไก/คณะทำงาน เพื่อกำกับ ติดตาม และรายงานผล
5. ตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างสภาองค์กรชุมชน สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกัน และเพื่อลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการดำเนินการขับเคลื่อนงานร่วมกันในทุกมิติ

22 ตุลาคม 2567 ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ และนายกฤษฎา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ นำทีม ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน พอช. เข้าพบ ดร.วิภารัตน์ ดิอ่อง ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ พร้อมผู้บริหารของ วช.หารือแนวทางความร่วมมือในการสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ณ ห้องประชุมสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ แนวทางความร่วมมือเป็น Flagship นำร่องร่วมกัน ดังนี้

1. การนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่สำเร็จแล้ว ลงไปใช้ประโยชน์และขยายผลในพื้นที่ เช่น โครงการชุมชนปลอดภัยพิบัติ เป็นต้น

2. การใช้เครื่องมือวิจัย ไปใช้ในโครงการต่าง ๆ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน ภัยพิบัติป่าชุมชน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

24 ตุลาคม 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ร่วมกับ หน่วยงานภาคี จัดพิธีเปิดป้ายโครงการบ้านมั่นคงของชุมชนริมรางรถไฟจังหวัดอุดรธานี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้มอบสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทยให้แก่พี่น้องสมาชิกชุมชน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ สัญญาเช่าที่ดินชุมชนบ้านเตื่อ-เก่าจาน จำนวน 27 ครัวเรือน ขนาดพื้นที่ 2,250 ตารางเมตร ระยะเวลาสัญญาเช่า 30 ปี เริ่ม 1 ต.ค. 2567 – 30 ก.ย. 2597 และชุมชนทุ่งสว่างตะวันออก จำนวน 17 ครัวเรือน ขนาดพื้นที่ 1,540 ตารางเมตร ระยะเวลาสัญญาเช่า 30 ปี เริ่ม 1 ต.ค. 2567 – 30 ก.ย. 2597 และมอบงบประมาณเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการบ้านมั่นคง จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ ชุมชนบ้านเตื่อ-เก่าจาน 27 ครัวเรือน งบประมาณรวม 3,695,000 บาท (สามล้านหกแสนเก้าหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

26 ตุลาคม 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับ สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเกาะสีชัง จัดพิธีมอบบ้านพอเพียงเทศบาลตำบลเกาะสีชัง “พัฒนาที่อยู่อาศัยให้มั่นคง พัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความเข้มแข็ง สร้างความสุขเพื่อทุกคน ชลบุรี” มอบถุงยังชีพให้กับผู้ได้รับการซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านพอเพียง จำนวน 9 ชุด นำโดย นายกฤษฎา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. พร้อมด้วยนางสาวสมล ยางสูง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ พอช. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชลบุรี นายชูศักดิ์ นันทิธัญญธาตา นายอำเภอเกาะสีชัง นายเนาว์ วงษ์มณีวรรณ รองนายกเทศมนตรีตำบลเกาะสีชัง และสมาชิกสภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเกาะสีชัง เข้าร่วม ณ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี

28 ตุลาคม 2567 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีกำหนดจัดการประชุม International Conference on Sustainable Communities for All โดยมี นายอนุกุล ปิตแก้ว ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ปลัด พม.) เป็นประธานเปิด ภายใต้โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์ และแสดงบทบาทด้านการพัฒนาเมือง มิติที่อยู่อาศัย ชุมชนแออัดผู้มีรายได้น้อย ของประเทศไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ (Urban Renaissance: Empowering Thailand's Low-Income Communities on the Global Stage) โดยความร่วมมือกับโครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-Habitat) เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในด้านการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัย รวมถึงการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดผู้มีรายได้น้อยสำหรับประเทศไทยและประเทศในเอเชียและแปซิฟิก และเพื่อยกระดับประเทศไทยให้มีบทบาทเชิงรุกในด้านการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยมีผู้แทนหน่วยงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ชุมชน และการพัฒนาเมืองจากทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเข้าร่วม ณ โรงแรม ดิ แอทธินี โฮเทล แบงค็อก กรุงเทพมหานคร

12 พฤศจิกายน 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ร่วมหารือการประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงภาคีการพัฒนาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนแบบบูรณาการ ณ ห้องศูนย์กฎหมายเพื่อการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อสร้างแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือการดำเนินคดีและคุ้มครองสิทธิชุมชนและประชาชน โดยมีผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วมจำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตำรวจ, สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์, สำนักงานกองทุนยุติธรรม, สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (สผผ.), กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงานกิจการยุติธรรม การดำเนินงาน จำนวน 5 ประเด็น

1. การบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นพื้นที่กลางแห่งความร่วมมือ
2. ให้สภาองค์กรชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยลดความขัดแย้งในพื้นที่และปัญหาความไม่เป็นธรรมของประชาชน
3. เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานข้อมูลในพื้นที่จังหวัดทุกจังหวัด สนับสนุนแนวทางการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือการดำเนินคดีและคุ้มครองสิทธิชุมชนและประชาชน ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงกฎหมาย และส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องประสานความร่วมมือ เปิดโอกาสและเปิดช่องทางให้พื้นที่ได้รับการช่วยเหลือ ให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสเรื่องร้องเรียน และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว

5. ให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสภาองค์กรชุมชนร่วมกับหน่วยงาน ทั้ง 6 หน่วยงาน โดยผ่านเวทีการประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ปี 2567 ที่จะจัดขึ้น ในระหว่างวันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2567 นี้

12 พฤศจิกายน 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นายวิชัย นະสุวรรณ โอรงผู้อำนวยการ พอช. นายทองสุข สีสิต ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงานสำนักงานประสาน ขบวนการองค์กรชุมชนและประชาสังคม เข้าร่วมประชุมหารือเพื่อกำหนดขอบเขตความร่วมมือ 3 หน่วยงาน ระหว่างสภาเกษตรกรแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และ พอช. ในการหนุน เสริมการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สู่การพัฒนานโยบายสาธารณะ กำหนดวัตถุประสงค์ของ ความร่วมมือไว้ใน 2 ระดับ คือในระดับพื้นที่ และระดับนโยบาย ประกอบด้วย

1. ผลักดันให้เกิดกลไกกลางในระดับพื้นที่ (ตำบล + จังหวัด)
2. การบูรณาการฐานข้อมูลร่วมระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำสนับสนุนกระบวนการทำงานในส่วน ที่เกี่ยวข้อง (แผนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ + เชื่อมโยงแผน + พัฒนาข้อเสนอนโยบาย)
3. ร่วมกันผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายของทั้ง 3 หน่วยงาน ให้เกิดรูปธรรมในพื้นที่ และให้มีผล ในทางปฏิบัติ
4. ขับเคลื่อนงานตามภารกิจของทั้ง 3 หน่วยงานทั้งเชิงพื้นที่ + เชิงประเด็น

10 มกราคม 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จัดประชุมหารือนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ ด้านการพัฒนาระบบสุขภาพท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ 7 หน่วยงาน เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระบบสุขภาพท้องถิ่น 1) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ นำโดย นายแพทย์สุเทพ เพชรมาก เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, นพ.ปรีดา แต่อารักษ์ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ 2) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) นำโดย นายแพทย์ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, นายแพทย์เติมชัย เตมียิ่งยong ผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 3) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) นำโดย ดร.นิสา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต รักษาการผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก 3) 4) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) นำโดย ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ พร้อมด้วย ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดขอนแก่น พัทลุง นครสวรรค์ ตราด

17 กุมภาพันธ์ 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับ เทศบาลเมืองคลองแห ร่วมแสดงความยินดีกับชุมชนประชาสรรค์ (ตะวันออก) ที่ได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทย และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง ภายใต้โครงการบ้านมั่นคง ณ ชุมชนบ้านมั่นคง ริมรางรถไฟประชาสรรค์ (ตะวันออก) เทศบาลเมืองคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ร่วมรับมอบสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยได้รับเกียรติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ ในนามผู้แทนของรัฐบาล ที่ได้มาเยี่ยมชมติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ชุมชนริมรางรถไฟและได้รับฟังข้อมูลรวมถึงสภาพปัญหา ผลกระทบที่ชุมชนได้รับ และผลการดำเนินโครงการที่ พอช. สนับสนุนงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยมี สส.ศาสตรา ศรีปาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายสันติ เหมมั่งคั่ง นายกเทศมนตรีเมืองคลองแห นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) คณะผู้บริหาร พอช. คณะอนุกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน หัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน ผู้แทนเครือข่ายชุมชนสมาชิกชุมชน รวม 300 คนให้การต้อนรับ

9 มีนาคม 2568 การจัดงาน ‘ธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2567’ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อมอบรางวัลให้แก่ผู้ประกอบการ SME ที่มีธรรมาภิบาลดีเด่น และกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่น โดยมี ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ประธานสถาบันปว้ย อึ้งภากรณ์ เป็นประธาน มีการมอบรางวัลให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่น รางวัล “ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ระดับชาติ” ตามแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม “จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” ของ ดร.ปว้ย อึ้งภากรณ์ ในปี 2568 นี้เป็นการจัดประกวดรางวัลกองทุนสวัสดิการชุมชนดีเด่นปีที่ 9 มีกองทุนดีเด่น 8 กองทุนใน 8 ประเภท คือ

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเห่ล้อม อ.เมือง จ.นครปฐม ประเภทที่ 2 ด้านการพัฒนาสุขภาพ ความมั่นคงทางอาหาร
2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนรสิงห์ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง ประเภทที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย
3. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสาละ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี ประเภทที่ 4 ด้านการพัฒนาการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต
4. กองทุนสวัสดิการชุมชนเขตภาษีเจริญ จ.กรุงเทพมหานคร ประเภทที่ 5 ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
5. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแก้งคร้อ อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ ประเภทที่ 6 ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน
6. องค์การสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง (โคกสูง) อ.โคกสูง จ.สระแก้ว ประเภทที่ 8 ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน
7. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเหล็ก อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม ประเภทที่ 9 ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม
8. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ประเภทที่ 10 ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ

17 มีนาคม 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับ 18 หน่วยงานจัดเวทีบันทึกความร่วมมือ “ภูเก็ตเกาะสวรรค์จัดการตนเอง” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างขบวนชุมชนจังหวัดภูเก็ตกับหน่วยงานภาคีความร่วมมือ ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดภูเก็ต สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต หอการค้าจังหวัดภูเก็ต YEC หอการค้าจังหวัดภูเก็ต บริษัท พีโซน่า กรุ๊ป บริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง มูลนิธิพัฒนาป่าตอง ชมรมธนาคารจังหวัดภูเก็ต สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เครือข่ายผู้บริโภคจังหวัดภูเก็ต และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างบูรณาการและผลักดันให้จังหวัดภูเก็ตก้าวสู่การเป็น “จังหวัดจัดการตนเอง” อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผู้เข้าร่วมจากขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดภูเก็ต หน่วยงานภาคีภาครัฐและภาคเอกชน ณ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต

22 เมษายน 2568 นายวรารุช ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมด้วย นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ให้การต้อนรับ นางอนาคลาวาเดีย โรสбак (Ms. Anacláudia Rossbach) รองเลขาธิการสหประชาชาติ และผู้อำนวยการบริหารโครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-Habitat) และคณะ ในโอกาสเข้าเยี่ยมชมการระแและหารือความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนในระดับภูมิภาค ณ ห้องรับรอง ชั้น 9 กระทรวง พม. UN-Habitat ได้แสดงความชื่นชมบทบาทของกระทรวง พม. โดยเฉพาะการดำเนินงานของการเคหะแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในการส่งเสริมที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม พร้อมเชิญชวนไทยเข้าร่วมงาน World Urban Forum ครั้งที่ 13 (WUF13) และเสนอให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมระดับโลก Habitat IV ในปี 2026 รวมถึงการประชุม World Urban Forum ในอนาคต ตลอดจนเสนอให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานร่วม (JPO) ระหว่างไทยกับ UN-Habitat

24 พฤษภาคม 2568 นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และคณะลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานการณ์น้ำท่วมและให้กำลังใจประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยรุนแรง ณ ชุมชนแม่สายมิตรภาพ ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยสนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติทั้งในรูปแบบซ่อมแซมและสร้างใหม่ ช่วยเหลือครัวเรือนละไม่เกิน 18,000 บาท ครอบคลุม 318 ครัวเรือน รวมวงเงิน 4,946,257 บาท พร้อมกันนี้ ยังมีการขับเคลื่อนโครงการ “บ้านมั่นคงภัยพิบัติ” สำหรับผู้มีรายได้น้อยในที่ดินของตนเอง โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอเมือง และอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

รวมถึงพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้รับการอนุมัติงบประมาณเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2567 รวมทั้งสิ้น 6 โครงการ ครอบคลุม 875 ครัวเรือน วงเงินรวม 29,348,136 บาท เฉพาะในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่สาย มิตรภาพ มีผู้ได้รับการช่วยเหลือ 47 ครัวเรือน ด้วยงบประมาณ 1,682,302 บาท

27 พฤษภาคม 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับกรมชลประทาน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทหารเรือและแผนงบประมาณในการดำเนิน “โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย” ที่ได้รับผลกระทบจากแผนบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างฝั่งตะวันออก โดยมี นายวิษณุยุทธ บุญชิต รองเลขาธิการ สศช. เป็นประธานผู้แทนจากกรมชลประทาน ได้แก่ ดร.ภัทรภรณ์ เมฆพฤษชาวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโยธา และ นายกาญจน์ดิษฐ์ สระประทุม ที่ปรึกษาด้านการต่างประเทศ สารระสำคัญของการหารือประกอบด้วย ยกร่างแผนช่วยเหลือ ผู้มีรายได้น้อยจำนวน 4,940 ครัวเรือน ในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างฝั่งตะวันออกที่ได้รับผลกระทบจากแผนก่อสร้างเขื่อนและระบบป้องกันน้ำท่วม ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้วยการจัดตั้งกิจกรรมพิเศษตามเงื่อนไขของแหล่งเงินกู้ต่างประเทศของกรมชลประทานประสานบูรณาการ ระหว่าง พอช. และกรมชลประทาน

20 มิถุนายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เข้าร่วมงาน “CSOs Forum 2025” ภายใต้แนวคิด “ภาคประชาสังคม : การเป็นหุ้นส่วนที่เข้มแข็งในการพัฒนาสังคม” นำโดย นายวิชัย นະสุวรรณโน รองผู้อำนวยการ พอช. ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่าง กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) พอช. สถาบันส่งเสริมภาคประชาสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนบทเรียนการทำงานจากเครือข่ายภาคประชาสังคม ทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ ณ ห้อง Sapphire อาคารอิมแพค ฟอรั่ม เมืองทองธานี

23 มิถุนายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เดินหน้ายกระดับศักยภาพบุคลากร จัดโครงการพัฒนา “Career Path” รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 22-27 มิถุนายน 2568 โดยมีเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรม 125 คน รวมกับรุ่นแรกเป็น 238 คนทั่วประเทศ มุ่งเป้าพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็นมืออาชีพ มีความเข้าใจในอุดมการณ์งานพัฒนาชุมชน และพร้อมขับเคลื่อนเป้าหมาย “ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งเต็มแผ่นดิน” ภายในปี 2570 ณ 111 Resort and Spa ตำบลแพรวศรีราชา อำเภอศรีนครบุรี จังหวัดชัยนาท

26 มิถุนายน 2568 นายสรพงศ์ ไพฑูรย์พงษ์ รองปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นประธานการประชุม คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบนที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ครั้งที่ 1/2568 โดยมี นายอนันต์ โพธิ์นิ่มแดง รองผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยและกรรมการบริหาร บริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด นายสยาม นนท์คำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ดร.วิศิษฐ์ ชันชะลี ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด พร้อมด้วย คณะกรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ ตัวแทนเครือข่ายชุมชนริมทางรถไฟ เข้าร่วมหารือและติดตาม ความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบนที่ดินของการรถไฟฯ ณ ห้องประชุมคมนาคม ชั้น 4 อาคาร 2 กระทรวงคมนาคม

30 มิถุนายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติ (ภาคประชาชน)” ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2568 ซึ่งได้รับเกียรติจาก นายวรารุช ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นประธานในพิธี พร้อมด้วย นายธนศพล ธนบุญวัฒน์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวง พม. นายอนุกุล ปิตแก้ว ปลัดกระทรวง พม. นายกฤษฎา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. พร้อมคณะผู้บริหารกระทรวง พม. ผู้นำชุมชนพัฒนาองค์กรชุมชน จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ ผู้แทนชุมชนพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 76 จังหวัด และหน่วยงานภาคีอาสาสมัครพลังพื้นที่เข้มแข็ง จำนวนกว่า 200 คน เข้าร่วม ณ โรงแรมสองพันบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

4 กรกฎาคม 2568 “สานพลังเอกชนขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมจากฐานรากสู่ความยั่งยืน ปีที่ 2” โดยมี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย (THAI LCA) สภาธุรกิจตลาดทุนไทย (FETCO) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม (สวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธินวัตกรรมทางสังคม เพื่อสานต่อความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ พร้อมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ มาตรการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและสังคมภายใต้การสนับสนุนของ BOI ซึ่งดำเนินต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ณ หอประชุมศาสตราจารย์สังเวียน อินทรวิชัย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร

30 กรกฎาคม 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เปิดฉาก “มหกรรมวิถีพลังไท 3 : พลังองค์กรชุมชน เปลี่ยนประเทศไทย” อย่างยิ่งใหญ่ เป้าหมายขับเคลื่อน “พลังเล็กเปลี่ยนชาติ” ให้เป็นรูปธรรม ณ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2568 โดยมี นายธนศพล ธนบุญวัฒน์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) พร้อมด้วย นายอนุกุล ปัดแก้ว ปลัด พม. ให้เกียรติร่วมงานและมอบนโยบาย ย้ำชัดถึงการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยจากฐานราก ณ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

21 สิงหาคม 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเครือข่ายองค์กรชุมชน จากทั่วประเทศ จัดเวที “สานพลังภาคีเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน” แลกเปลี่ยนและผลักดันแนวคิด “สมทบสามขา” สานพลังรัฐ-ท้องถิ่น-ประชาชน สร้างความมั่นคงในคุณภาพชีวิต ให้คนไทยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวาระสุดท้าย กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมจำนวนกว่า 450 คน ประกอบด้วย ผู้แทนกองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนสมาคมสันนิบาต สมาคม อบต. และสมาคม อบจ. ผู้แทนคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชน จากทั่วประเทศเข้าร่วม ณ โรงแรมรามารการ์เด้นส์ กรุงเทพฯ

26 สิงหาคม 2568 การขับเคลื่อน “โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ” เสริมสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจ ให้กับชุมชนควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง โดยจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 29.6 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนองค์กรชุมชน 270 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งจะครอบคลุมประชาชนกว่า 13,500 คน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการนี้ คือ 1.ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยทั้งในเมืองและชนบท ให้มีรายได้มั่นคงควบคู่ไปกับการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 2.สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือนและชุมชน ผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ชุมชนกำหนดเอง

3 กันยายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เดินหน้าหารือแนวทางการร่วมมือ ระหว่างหน่วยงาน ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และหน่วยงานภาคี โดยมี ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการสถาบันฯ เป็นประธานในการประชุม ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เขตสาทร กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วม ได้แก่ นายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ นางสาวจันทนา เบญจทรัพย์ รองผู้อำนวยการ ตัวแทนจาก ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท โลเคิล อีโกลด์ จำกัด บริษัท ธารา กรีน อินโนเวชั่น

ธนาคารโลกผู้รับผิดชอบประเทศไทย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิจัยชุมชนเมือง มูลนิธิสถาบันศึกษาเมือง (Urban Studies Institute) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

8 กันยายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ติดตามความก้าวหน้าโครงการ “บ้านมั่นคงชนบท” พร้อมทั้งให้กำลังใจพี่น้องชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชา นำโดย นายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ พอช. ภาคตะวันออก เชียงเหนือ โดยมีผู้แทนจากหลายภาคส่วน ทั้งกองทัพภาคที่ 2 นายอำเภอ ผู้แทนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนกว่า 100 คนเข้าร่วม ณ ศาลาประชาคมบ้านแปดอุ่ม หมู่ 2 ตำบลโดมประดิษฐ์ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี สำหรับตำบลโดมประดิษฐ์ ได้รับงบประมาณรวม 16.9 ล้านบาท เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน เฟสแรกกว่า 9 ล้านบาท ถูกจัดสรรไปแล้วเพื่อซ่อมแซมและปรับปรุงบ้านกว่า 300 หลัง พร้อมระบบถนน ไฟฟ้า และประปา ขณะเดียวกันยังเชื่อมโยงสู่การพัฒนาอาชีพ รายได้ และระบบสวัสดิการชุมชน

15 กันยายน 2568 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับมอบรางวัล “เครือข่ายต้นแบบระดับดีเด่น” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568 ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) โดยการได้รับรางวัลครั้งนี้ถือเป็นการตอกย้ำถึงบทบาทของ พอช. ในฐานะองค์กรภาครัฐที่ไม่เพียงแต่ขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน แต่ยังเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสและตรวจสอบได้จากฐานราก ณ โรงแรมเบสท์เวสเทิร์น พลัส แวนด้า แกรนด์ จังหวัดนนทบุรี

21 กันยายน 2568 ขบวนการจนเพื่อสิทธิที่ดินและที่อยู่อาศัย 11 องค์กร จัดแถลงข่าว World Habitat 2025 มหกรรมวันที่อยู่อาศัยโลกปี 2568 Urban crisis response “การรับมือกับวิกฤตการณ์ในเมือง” “สิทธิที่อยู่อาศัย เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้มีรายได้น้อยในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ” โดย ขบวนการจนเพื่อสิทธิที่ดินและที่อยู่อาศัย เป็นการรวมกลุ่มองค์กรของชาวชุมชน - หมู่บ้าน ที่ไม่มีความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน จำนวน 11 องค์กร ได้แก่ เครือข่ายสลัม 4 ภาค, เครือข่ายชุมชนคนเมืองผู้ได้รับผลกระทบไฟ, เครือข่ายริมรางเมืองย่าโม, ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม, เครือข่ายบ้านมั่นคงชุมชนริมรางรถไฟ, เครือข่ายที่อยู่อาศัยคลองเตย, เครือข่ายภาคประชาสังคม,

เครือข่ายพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัย 5 ภาค, เครือข่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมคูคลอง ขบวนสมาชิกรวม เมืองขอนแก่น, สมาพันธ์คนไร้บ้านไทย เพื่อให้คนจนได้เข้าถึงที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ในการรณรงค์ วันที่อยู่อาศัยโลกในปี 2568 นี้ โดยมีผู้เข้าร่วมกว่า 400 คน ณ โรงเรียนสามัคคีสังเคราะห์ เขตคลองเตย กรุงเทพฯ

21 กันยายน 2568 นายศานนท์ หวังสร้างบุญ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานในพิธี มอบทะเบียนบ้านโครงการบ้านมั่นคง เฟส 3 ให้แก่ ชาวชุมชนเชื้อเพลิง 2 ร่วมใจ จำนวน 54 ครัวเรือน ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนเมือง โดยเป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงความร่วมมือของหลายฝ่าย ทั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. กรุงเทพมหานคร กรมธนารักษ์ และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ณ สหกรณ์เคหสถาน บ้านมั่นคงเชื้อเพลิง 2 ร่วมใจ จำกัด เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ชุมชนเชื้อเพลิง 2 เป็นหนึ่งในชุมชนแออัดเก่าแก่ที่ตั้งอยู่บนที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์มาตั้งแต่ปี 2528 ชาวบ้านได้รวมตัวกันต่อสู้และขับเคลื่อนเพื่อสิทธิในการอยู่อาศัยที่มั่นคงมานานหลายปี โดยมีจุดเปลี่ยนสำคัญคือการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานฯ และการร่วมมือกับ พอช. เพื่อเข้าสู่โครงการ “บ้านมั่นคง” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นเจ้าของการพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเอง

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลักขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินผล การปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ และสถานะการเงินของสถาบันฯ

1. งานตามภารกิจหลัก

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรในการสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบ ที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

1.1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

1.1.1 การยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในทุกมิติ

เกิดแผนพัฒนาชุมชนที่ดีรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในทุกมิติ 1,736 ตำบล โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ จุดแข็ง จุดอ่อน นโยบายของรัฐบาลและพื้นที่ที่จะสร้างโอกาส การรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบ เพื่อจัดทำข้อเสนอแผนการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสม มีกลไกการร่วมมือในการทำงานและบูรณาการงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และนำแผนชุมชนสู่ปฏิบัติการในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ในแผน ครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละภาค 5 ภาค

การสนับสนุนการยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การนำแผนชุมชนไปใช้ในการทำงานในลักษณะบูรณาการตามที่กำหนดไว้ในแผนชุมชน
1,736 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละภาค **5** ภาค

จากการประเมินผลตำบล ที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ีตรงรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบของแผนพัฒนาชุมชนต้องครอบคลุมอย่างน้อย 6 ด้าน จาก 8 ด้าน คือ (1) สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหา จุดแข็ง และจุดอ่อนของพื้นที่ (2) วิเคราะห์บนข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน (3) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและพื้นที่ (4) คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (5) การกำหนดผู้รับผิดชอบ (6) กำหนดเป้าหมาย (7) กำหนดกิจกรรมและระยะเวลา (8) การจัดสรรทรัพยากร

2. มีการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับสมาชิกชุมชน

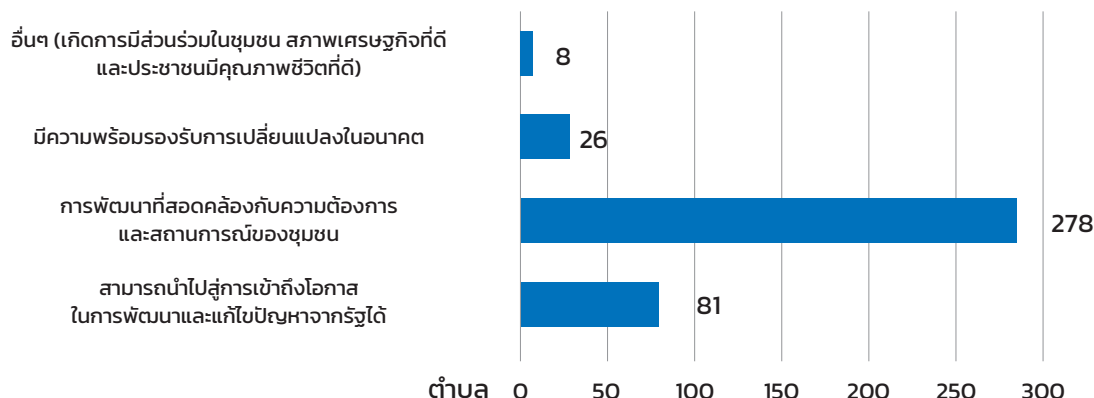
3. ได้ความเห็นชอบและยอมรับจากสมาชิกชุมชน

4. เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

5. มีความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

ตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ีตรงรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่ตามเงื่อนไข 393 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 98.25 พบว่า แผนพัฒนาชุมชนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน จะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน คือ นำไปสู่การเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ของชุมชน และสร้างความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

ตัวอย่างการยกระดับตำบลรูปธรรม ในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดนนทบุรี สาขาลงภาค

แผนพัฒนาชุมชนที่ดีจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2568 ดำเนินการ 6 ตำบล ประกอบด้วย (1) เทศบาลนครนนทบุรี (2) เทศบาลตำบลบางม่วง (3) ตำบลมหาสวัสดิ์ (4) ตำบลไทรมหา (5) ตำบลคลองขวาง (6) เทศบาลเมืองใหม่บางบัวทอง โดยแผนพัฒนาชุมชนที่ดีทั้ง 6 ตำบล มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตำบลในมิติต่าง ๆ เช่น มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมิติด้านคุณภาพชีวิต เพื่อนำมาประมวลผล ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี และส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนยกระดับตำบลรูปธรรมในการ ขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ตัวอย่างแผนพัฒนาชุมชนที่ดีตำบลไทรใหญ่ อำเภอนิคม จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตำบล – ชุมชนมีผู้นำองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง และมีการรวมกลุ่ม ในลักษณะกลุ่มอาชีพและกลุ่มวัฒนธรรม สามารถนำมาต่อยอดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้นแบบพัฒนาขยายผล

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งธนาคารขยะชุมชน ส่งเสริมให้มีการคัดแยก ขยะครัวเรือน เพื่อลดปริมาณขยะและสร้างวินัยสิ่งแวดล้อมในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรม ปลูกต้นไม้และปลูกป่าในพื้นที่สาธารณะและริมคลองเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ อันดีระหว่างคนในชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมร่วมกันของชุมชน

2) ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ อาชีพหลักของประชากร คือการทำเกษตรกรรม (ทำสวน) และ ชุมชนยังรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มผ้า Eco Printing กลุ่มแปรรูปใบบัวบก กลุ่มขนมไทย และ กลุ่มปักผ้าสไบมอญ เพื่อสร้างรายได้เสริมและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครัวเรือน พร้อมทั้ง มีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงช่องทางการตลาดทั้งตลาดออนไลน์และตลาดชุมชน รวมถึงจัดอบรมการยกระดับผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้า

3) ด้านการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ มีศักยภาพในการขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ โดยมีศูนย์เรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์อนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์กองทุนหมู่บ้านและสวัสดิการชุมชน และศูนย์เกษตรอินทรีย์ ซึ่งถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการจัดการชุมชน มีกระบวนการอบรม และปฏิบัติจริง ทำให้ตำบลสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชนอื่นและหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลแผนพัฒนาและนโยบายของรัฐ หรือของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็นการสร้างโอกาสต่อพื้นที่

- โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สนับสนุนการพัฒนาสินค้าชุมชน เช่น กลุ่มผ้า Eco Printing กลุ่มแปรรูปใบบัวบก กลุ่มขนมไทย กลุ่มปักผ้าสไบมอญ รวมถึงกลุ่มที่แปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ ที่เป็นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ในพื้นที่
- การต่อยอดการท่องเที่ยวชุมชนด้านเกษตรอินทรีย์ สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นการต่อยอดจากการพัฒนาและรวมกลุ่มอาชีพจากการทำเกษตรอินทรีย์

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินตำบลผ่านเครื่องมือตัวชี้วัดเข้มแข็ง 4 มิติ 28 ข้อคำถาม

มีผลคะแนนภาพรวม 389 คะแนน คิดเป็น 97.25% แสดงให้เห็นถึงศักยภาพโดยรวมที่เข้มแข็งและมีความพร้อมในการพัฒนา โดยแยกเป็น 4 มิติหลัก ดังนี้

มิติที่ 1 คนมีแนวคิด/มีความสามารถเพิ่มขึ้น 100%

มิติที่ 2 องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง 91%

มิติที่ 3 คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น 98%

มิติที่ 4 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ท้องถิ่น 100%

แผนพัฒนาชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การเสริมสร้างสังคมคุณภาพและสวัสดิการชุมชน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การสร้างอาชีพและเศรษฐกิจฐานรากชุมชนเข้มแข็ง

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของคนในชุมชน

การวางแผนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

กิจกรรมสำคัญของชุมชนเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดพลังความร่วมมือ และเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งสินค้าจากการเกษตร และสินค้าแปรรูปอื่น ๆ โดยในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ของทุกปี ตำบลไทรใหญ่ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จะมีการจัดงานประจำปี “งานวัดไทรใหญ่” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชุมชนร่วมกับวัดและหน่วยงานภาคีในพื้นที่ดำเนินการ เพื่อสร้างงานและสร้างอาชีพผ่านการออกร้านและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

1.1.2 การขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ในทุกจังหวัด

ตำบลต้นแบบ หมายถึง ตำบลที่ได้รับการยกระดับจากชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1) ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอกหรือมีบทบาทในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น ผู้นำองค์กรชุมชนได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้ ผู้นำองค์กรชุมชนร่วมเป็นคณะทำงาน/คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

2) ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน

3) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา คู่มือ หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้และศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน

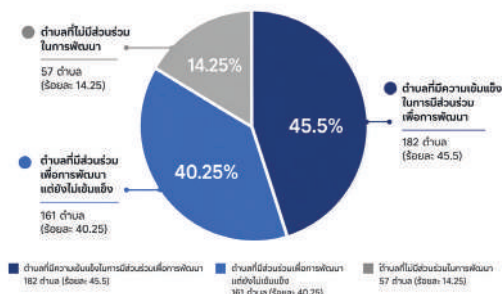
เกิดตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 200 ตำบลในทุกจังหวัด โดยผู้นำองค์กรชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณจากหน่วยงานและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการขยายผลงานพัฒนาสู่พื้นที่ต่าง ๆ

- ภาคเหนือ 40 ตำบล
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 40 ตำบล
- ภาคใต้ 40 ตำบล
- ภาคกลางและตะวันตก 40 ตำบล
- ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก 40 ตำบล

ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา จำนวน 400 ตำบล พบว่า 182 ตำบล มีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่

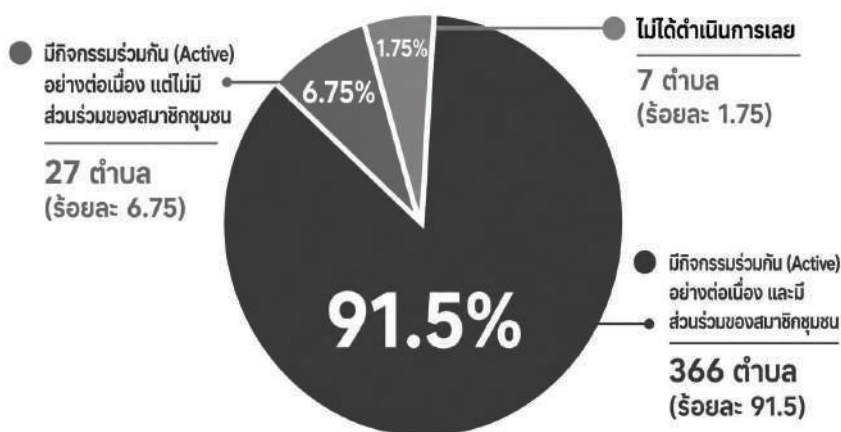
- 1) การตื่นตัวในการมีส่วนร่วม
- 2) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information)
- 3) ระดับปรึกษาหารือ (Consult)
- 4) ระดับเข้ามาเกี่ยวข้อง (Involve)
- 5) ระดับความร่วมมือ (Collaboration)
- 6) ระดับการเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) และ
- 7) ความเพียงพอของความรู้และสิทธิเสรีภาพ

ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา

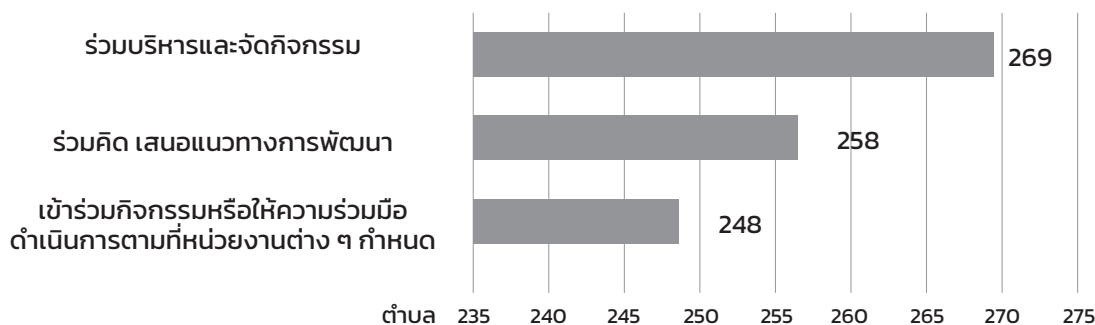

จากการประเมินตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง จำนวน 400 ตำบล พบว่า มีตำบลที่ยังคงดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 366 ตำบล คิดเป็น ร้อยละ 91.50 โดยเป็นตำบลที่ยังคงสานต่อโครงการที่สถาบันฯ ให้การสนับสนุน การมีส่วนร่วมดำเนินการ ของสมาชิกชุมชนอยู่ในรูปแบบของการร่วมบริหารจัดการและจัดกิจกรรม พร้อมทั้งดำเนินโครงการหรือกิจกรรม การพัฒนาอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในหลากหลายมิติ

ตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง

ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ผู้นำองค์กรชุมชนสามารถ
เป็นวิทยากรข้างนอก หรือ
มีบทบาทในคณะกรรมการ
หรือคณะอนุกรรมการ หรือ
คณะทำงานชุดต่าง ๆ

นายประทีป อมรวัฒน์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
และส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนที่เข้มแข็ง สนับสนุนการสร้างโอกาส
ทางเศรษฐกิจและพัฒนาอาชีพ และให้ความรู้เรื่องการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติด

2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุน
ทรัพยากร/งบประมาณ จาก
หน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สนับสนุน
โครงการโคแสนล้าน โดยนำร่องในพื้นที่ตำบลท่าเรือ สนับสนุน
วิทยากรให้ความรู้การเลี้ยงโคให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม ส่งเสริม
การสร้างฟาร์มที่มีระบบบริหารจัดการที่ดี และคาดหวังว่าหากนำ
ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ส่งผลให้โคที่เลี้ยงมีคุณภาพ ขายได้ราคา

3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา
ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของ
บุคคลภายนอก

ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการบริหารกองทุนสวัสดิการ
ชุมชน อบรมการบริหารเงินของกองทุนสวัสดิการชุมชนและการสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลเมืองไผ่ อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

1. มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถเป็นวิทยากรข้างนอกหรือมีบทบาทในคณะกรรมการหรือคณะกรรมการหรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

นายวิชัย สุรัมย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ และการนำเศษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเกษตร ตลอดจนนำเทคนิคที่ได้ทำการทดลองปลูกผักสวนครัวไปเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง

2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่ และสำนักงานเกษตรอำเภอนองกี่ สนับสนุนโครงการปลูกผักปลอดสารพิษ และโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับคนในชุมชนภายในตำบล และชุมชนในตำบลใกล้เคียงในการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่รกร้างไม่มีการใช้ประโยชน์ภายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการลดรายจ่ายครัวเรือนให้กับชุมชน

3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิตศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน

ด้านการผลิตด้านการเกษตรปลอดสารพิษ โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับความรู้ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ ทั้งการเลือกเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดิน การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธี พร้อมมีการสาธิตและลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของชุมชนตนเองได้

ตัวอย่าง ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

1. มีผู้นำองค์กรชุมชนสามารถไปเป็นวิทยากรข้างนอก หรือมีบทบาทในคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานชุดต่าง ๆ

- ▶ นายชินโรจน์ สุทธิพรธนานนท์ ให้ความรู้การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากกล้วย เช่น การผลิตน้ำไซรับจากกล้วย การผลิตน้ำไซเคอร์จากกล้วย และการผลิตน้ำยางกล้วยธรรมชาติ เป็นต้น
 - ▶ นางสาวนันทินี นิสวาณิชย์ ให้ความรู้การผลิตผักสดออร์แกนิก
 - ▶ นางประสพโชค ศรีชัย ให้ความรู้และทำไม้กวาด และตลาดในการขายสินค้าในชุมชนและนอกชุมชน
2. ตำบล/ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณ จากหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน
- ▶ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลหนองบัว สนับสนุนองค์ความรู้สร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพแก่ประชาชน ให้บริการวัคซีนตรวจคัดกรองโรคต่าง ๆ ให้คำแนะนำ ในการควบคุมป้องกันโรค และประสานความร่วมมือกับชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองบัวเพื่อดูแลให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ
 - ▶ สำนักงานเกษตรอำเภอพัฒนานิคม สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ การเตรียมตัวรับภัยพิบัติต่าง ๆ

3. ตำบล/ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ฐาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก ชุมชนเป็นแหล่งศึกษาฐาน : ศูนย์เรียนรู้วิถีวิถีใหม่ประยุกต์สู่ "โคก หนอง นา โมเดล" โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้ หัวข้ออบรม อาทิ การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การปลูกพืชผสมผสาน การทำน้ำหมักชีวภาพ และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมแบบพอเพียง รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสวนาประสบการณ์ เพื่อผู้เข้าร่วมได้ซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากรหรือเจ้าของแปลงต้นแบบเกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงานจริง รวมถึงข้อจำกัดและแนวทางแก้ไขในบริบทของชุมชน

1.1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใน 20 จังหวัด ดำเนินการในพื้นที่ใหม่ 50 ตำบล/เมือง และติดตามการดำเนินงานในพื้นที่เดิม 50 ตำบล/เมือง โดยพัฒนากลไกและระบบการจัดการร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ ระดมพลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเป็นกระบวนการ ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่ดี โดยวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินหรือภัยคุกคามต่าง ๆ

โดยสภาองค์กรชุมชน เป็นกลไกกลางเชื่อมโยงทุกภาคส่วน ได้แก่ ชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ภาคประชาสังคม หน่วยงาน และภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงานสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางโดยชุมชน

นำข้อมูลมาทบทวนและเชื่อมโยงกับข้อมูลในระบบ TPMAP/THAI QM เพื่อให้ฐานข้อมูลกลุ่มคนเปราะบางในพื้นที่ที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากที่สุด จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนใน 5 มิติ ได้แก่ สุขภาพ ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการรัฐ นำไปสู่การจัดกลุ่มปัญหา ประสานแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนพัฒนาระดับตำบลที่สอดคล้องกับปัญหาในแต่ละมิติของกลุ่มเป้าหมาย

ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหา ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มคนเปราะบางเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐาน เกิดการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ รายได้ และที่อยู่อาศัย โดยพลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

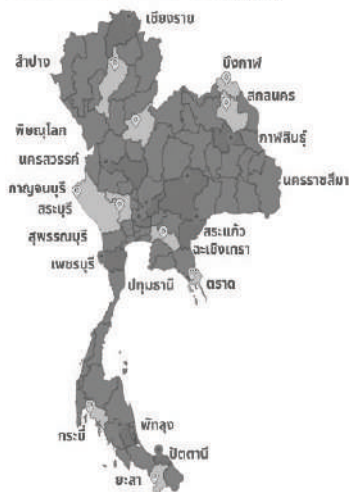

การเสริมสร้างความเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบข้อมูล TPMAP

สะสม **100** ตำบล/เมือง ใน **20** จังหวัด

ติดตามต่อเนื่อง
50 10
ตำบล จังหวัด

เติบโตใหม่
50 10
ตำบล จังหวัด

ตัวอย่าง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : จังหวัด
สระแก้ว ในพื้นที่ตำบลคลองน้ำใส เทศบาลตำบล
พากหยั ตำบลหนองสังข์ ตำบลคลองทับจันทร์ และ
ตำบลบ้านด่าน

กระบวนการระดับจังหวัด

- 1) สร้างความรู้ความเข้าใจคนในชุมชนเพื่อค้นหาและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางร่วมกัน
- 2) สภาองค์กรชุมชนเชื่อมโยงทุกภาคส่วน จัดตั้ง
ทีมงานร่วมจากคนทุกช่วงวัยและเชื่อมโยง
ขบวนองค์กรชุมชนให้เกิดการทำงานร่วมในพื้นที่
- 3) กำหนดความต้องการร่วมกัน สอบทานข้อมูล
ที่เกี่ยวข้อง บูรณาการข้อมูล วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่างตำบลหนองสังข์ อำเภอศรีประจักษ์ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ 25 ครัวเรือน เป็น
ผู้ที่มีความเดือดร้อน มิติด้านรายได้ ปัญหานี้สน และ
มิติด้านที่อยู่อาศัย

กระบวนการดำเนินงาน

- 1) ใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นพื้นที่กลาง เปิดเวที
พูดคุยร่วมกับแกนนำและเครือข่ายองค์กรชุมชน
เพื่อสะท้อนปัญหาในพื้นที่
- 2) สสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน วิเคราะห์สภาพพื้นที่
ทุนชุมชน และปัญหาเร่งด่วน เพื่อวางแผนแก้ไข
อย่างเป็นระบบ

- 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต และดำเนินการตามแผนงานแก้ไขปัญหា 5 ดี และ 5 มิติ
- 5) ประสานความร่วมมือบูรณาการแผนงานงบประมาณ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกชุมชน/รัฐ และเอกชน เพื่อให้ผู้เปราะบางได้รับการส่งเสริมพัฒนาครอบครัวไม่ตกหล่น
- 6) พัฒนา/เชื่อมโยงกองทุนในระดับพื้นที่และภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน
- 7) สรุปรบทเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมจัดทำรายงาน สื่อสารกับหน่วยงานและสาธารณะ

- 3) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก พอช. ผ่าน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAp และโครงการบ้านพอเพียง
- 4) เข้าพบนายอำเภออรัญประเทศ เพื่อนำเสนอข้อมูล ผู้เดือดร้อนที่ตกหล่นและหาช่องทางช่วยเหลือ
- 5) ร่วมประชุมกับศูนย์อำนวยการขจัดความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) อำเภออรัญประเทศ พร้อมนายอำเภอ ส่วนราชการ และองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อออกแบบการทำงานแบบบูรณาการ โดยใช้ข้อมูล TPMAp 5 มิติ และทบทวนคณะทำงาน แก้นจนเพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลือร่วมกัน

การดำเนินการในพื้นที่

มิติด้านรายได้ - ปัญหาหนี้สิน

1. ปลุกผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 25 ครัวเรือน ร่วมกับพัฒนาชุมชนอำเภออรัญประเทศ สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองสังข์ อบต. หนองสังข์ เกษตรอำเภอ โดยสร้างองค์ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกผัก และการดูแลพืชสวนครัวอย่างเป็นระบบ นอกจากช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือนแล้ว กลุ่มเป้าหมายยังได้สร้างรายได้เสริมจากการขยายพันธุ์กล้าผักจำหน่ายในชุมชนและตลาดท้องถิ่น กระบวนการทำงานนี้ สะท้อนถึงความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น ทำให้เกิดกลไกสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง และเป็นต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

มิติด้านที่อยู่อาศัย

2. แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย “โครงการบ้านพอเพียง” ช่อมแซมบ้านที่ทรุดโทรม 20 ครัวเรือน ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชนตำบล ร่วมกับหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย พร้อมสร้างความเข้าใจในการบำรุงรักษาและการจัดการทรัพยากรในครัวเรือน ทำให้ครัวเรือนเปราะบางมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระดับพื้นที่

จากการนี้ มีการนำข้อมูลผู้เดือดร้อนที่ตกหล่นทั้ง 25 ครัวเรือน เข้าสู่วงประชุมระดับอำเภอ ซึ่งมีหน่วยงานเข้าร่วม ได้แก่ นายอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ส่งผลให้มีการติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาและการให้ความช่วยเหลือผู้เดือดร้อนที่ตกหล่นในพื้นที่ อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว ในมิติด้านที่อยู่อาศัยและการจัดการหนี้สิน และเกิดการเชื่อมโยงทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ

1.1.4 สนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง โดยยกระดับพื้นที่เดิม 22 จังหวัด และขยายผลพื้นที่ใหม่ 25 จังหวัด มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของจังหวัดในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเน้นการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้ตรงกับบริบทเฉพาะของแต่ละจังหวัด พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการกำหนดแผนงานและนโยบาย พัฒนาขบวนองค์กรชุมชนให้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายจากฐานราก และลดการพึ่งพาการกำกับจากส่วนกลางเพื่อให้จังหวัดสามารถจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาค	22 จังหวัดเดิม	25 จังหวัดขยายผลใหม่
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, พิชญโลก, นครสวรรค์	พะเยา, ลำปาง, แพร่, เชียงใหม่, สุโขทัย, กำแพงเพชร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	หนองคาย, อำนาจเจริญ, กาฬสินธุ์, มุกดาหาร, นครราชสีมา	นครพนม, ขอนแก่น, มหาสารคาม, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, ร้อยเอ็ด
ภาคใต้	ชุมพร, นครศรีธรรมราช, พังงา, พัทลุง, ภูเก็ต, กระบี่, ปัตตานี	สตูล, สุราษฎร์ธานี, ยะลา, นราธิวาส
ภาคกลางและตะวันตก	ชัยนาท, สุพรรณบุรี, เพชรบุรี	ลพบุรี, สระบุรี, กาญจนบุรี, สมุทรสงคราม, สิงห์บุรี
ภาคกรุงเทพ ปริมณฑล และตะวันออก	ตราด, ปทุมธานี, ฉะเชิงเทรา	กรุงเทพฯ, สระแก้ว, ระยอง, ปราจีนบุรี

จากการดำเนินงานสนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเองในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 47 จังหวัด พบว่า มีความก้าวหน้าในการพัฒนาและจัดการตนเองของจังหวัดในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการทรัพยากร การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และการเสริมสร้างศักยภาพขบวนองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศูนย์ประสานงานหรือสำนักงานของขบวนองค์กรชุมชน ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการบริหารจัดการข้อมูล ประสานภาคี และขับเคลื่อนแผนงานของภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ

2) โครงสร้างคณะทำงานร่วมระดับจังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม ร่วมกันวางทิศทางการพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ

3) แผนพัฒนาพื้นที่ของภาคประชาชน ระยะ 3-5 ปี และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด ผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างคณะทำงาน นำไปสู่กระบวนการจัดทำแผนบูรณาการประเด็นงานสำคัญ เช่น ที่อยู่อาศัย สวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจฐานราก การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และประเด็นเฉพาะของพื้นที่ เพื่อให้เกิดทิศทาง การพัฒนาที่สอดคล้องกันทั้งในระดับจังหวัดและระดับชุมชน

4) มีรูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัด เช่น การปรับปรุงที่อยู่อาศัยผู้เดือดร้อน แก้ไขปัญหาน้ำท่วม และพัฒนาอาชีพตามศักยภาพพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งช่วยให้จังหวัดสามารถขับเคลื่อนการจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่จับต้องได้ในระดับชุมชน

5) ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม ทั้งด้านการพัฒนาองค์ความรู้ การสนับสนุนเครือข่ายผู้นำ ขยายผลพื้นที่ต้นแบบ และติดตามความก้าวหน้าร่วมกัน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้จังหวัดสามารถพัฒนาและจัดการตนเองได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

6) แนวทาง - วิธีการ การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด โดยออกแบบระบบบริหารจัดการร่วมระหว่างภาครัฐ-ประชาชน เพื่อเป็นแหล่งทุนแก้ปัญหาเร่งด่วนและสนับสนุนโครงการพัฒนาของชุมชน

แผนพัฒนาภาคประชาชน และขบวนการองค์กรชุมชน จังหวัดตราด 5 ปี (2567 – 2571)

ประเด็นพัฒนาที่ 1

การพัฒนาคนเพื่อรู้ทันการเปลี่ยนแปลง
สู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

- พัฒนาคุณภาพความเข้มแข็งของสภา
องค์กรชุมชนทุกมิติ

ประเด็นพัฒนาที่ 2

การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่ดีสู่หลัก
ธรรมาภิบาล

- การบริหารจัดการที่ดีของสภาองค์กร
ชุมชน

ประเด็นพัฒนาที่ 3

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน

- อนุรักษ์และฟื้นฟู ปกป้องแหล่งอาหาร
ในทะเลและแหล่งน้ำจืด ป่าชุมชน

ประเด็นพัฒนาที่ 4

การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และยา
(สมุนไพรท้องถิ่น)

- โครงการ 1 ตำบล 1 สมุนไพรท้องถิ่น
การจัดทำทะเบียนปราชญ์สมุนไพรชุมชน
และจัดทำข้อมูล และจัดตั้งศูนย์สมุนไพร
ระดับตำบล

ประเด็นพัฒนาที่ 5

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจและ
ทุนชุมชน คนตราดอยู่ดีมีสุข

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเด็นพัฒนาที่ 6

การแก้ไขที่ดิน ที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยด้วยปัจจัย
การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

- การพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการ
บ้านมั่นคง และบ้านพอเพียง

ประเด็นพัฒนาที่ 7 การปลูกพลเมืองต้นแบบของสังคม ชื่นชมคนทำดี

- การสร้างความเข้มแข็งเครือข่าย การป้องกันและต่อต้านการทุจริต
- การส่งเสริมพลเมืองต้นแบบ

รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของจังหวัด

ประเด็น	จำนวนตำบล	ชื่อตำบล
พัฒนาคุณภาพชีวิต	7	เทศบาลตำบลตะกาง ตำบลเนินทราย ตำบลแหลมงอบ เทศบาลตำบลน้ำเขียว ตำบลบ่อพลอย เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้ ตำบลท่าโสม
กองทุนสวัสดิการชุมชน	2	เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้ ตำบลบ่อพลอย ตำบลอ่าวใหญ่
บ้านพอเพียง	9	เทศบาลตำบลตะกาง ตำบลท่ากุ่ม ตำบลอ่าวใหญ่ ตำบลหนองคันทรัง เทศบาลตำบลน้ำเขียว ตำบลบ่อพลอย ตำบลเนินทราย ตำบลท่าโสม เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้
การท่องเที่ยวโดยชุมชน	6	ตำบลแหลมงอบ ตำบลท่าโสม เทศบาลตำบลตะกาง ตำบลบ่อพลอย เทศบาลตำบลน้ำเขียว เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้

ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม : พอช. ขบวนองค์กรชุมชนคนตราด และภาคีเครือข่าย ในจังหวัดตราดร่วมกันพัฒนาพื้นที่ต้นแบบในหลายมิติ ได้แก่ บ้านพอเพียง บ้านมั่นคง วิสาหกิจชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธิตให้ ตำบลและชุมชนอื่นเข้ามาศึกษา แลกเปลี่ยน และถอดบทเรียนเพื่อขยายผลต่อไป พร้อมทั้ง มีระบบติดตามและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรมเหล่านี้ สะท้อนหลักการเสริมอำนาจชุมชน ที่ไม่ได้พึ่งพาเพียงงบประมาณ แต่เน้นการพัฒนาศักยภาพ และการจัดการตนเองในระยะยาว

การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด : เชื่อมโยงกับกองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนบ้านมั่นคง และกองทุนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม โดยใช้วิธีการรวมกลไกต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินงานเป็นกองทุนกลางระดับจังหวัด บริหารจัดการเงินในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการกำหนดกติกาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่ และเป็นแหล่งทุนแก้ปัญหาเร่งด่วนและสนับสนุนโครงการพัฒนาของชุมชน

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง : จังหวัดอำนาจเจริญ

ศูนย์ประสานงาน : ห้องประชุมชั้น 3 อาคารมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตอำนาจเจริญ
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

โครงสร้างคณะกรรมการร่วมระดับจังหวัด : “ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ” ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางระดับจังหวัด รวมตัวแทนจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม หน่วยงานรัฐ และภาคีเครือข่ายอื่น ๆ มีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมหลากหลาย เช่น เครือข่ายเยาวชนเมืองธรรมเกษตร เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายสตรีจังหวัด เป็นภาคีพัฒนา ในการขับเคลื่อนธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญสู่เมืองธรรมเกษตร

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดของภาคประชาชน ปี พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็นพัฒนาที่ 1

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีระบบการบริหารจัดการน้ำอุปโภค บริโภค และการเกษตรอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ประเด็นพัฒนาที่ 2

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นพัฒนาที่ 3

ด้านการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

- บูรณาการแผนการทำงานระหว่างหน่วยงาน
- สนับสนุนกิจการงานสภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน ให้เป็นกลไกกลางในการทำงานระดับจังหวัด

ประเด็นพัฒนาที่ 4

การแก้ไขที่ดิน ที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย ด้วยปัจจัย การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

- การพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการ บ้านมั่นคง และบ้านพอเพียง

รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหของจังหวัด

- 1) การบูรณาการข้อมูลและการทำงานร่วมกับภาคีอย่างเป็นระบบ จังหวัดดำเนินการประสาน และเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหา เช่น
 - ใช้ข้อมูล TPMAPI เพื่อระบุครัวเรือนตกหล่นโดยส่งข้อมูลไปยัง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผ่านโครงการแก้จน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุเชิงโครงสร้างและหาแนวทางแก้ปัญหา ความยากจนเชิงพื้นที่
 - จัดเก็บและบูรณาการข้อมูล ผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและกลุ่มเปราะบาง เพื่อใช้วางแผน การพัฒนา-ฟื้นฟูที่อยู่อาศัยร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีพัฒนา

- 2) การจัดเวทีระดับจังหวัด : เวทีสมัชชาประชาชนคนอำนาจเจริญ ปี 2568 เพื่อเปิดพื้นที่ให้ประชาชน ผู้นำชุมชน หน่วยงานรัฐ นักวิชาการ และภาคีที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดลำดับเป้าหมายการพัฒนา ในระยะสั้น-กลาง-ยาว ผลที่ได้คือ จังหวัดสามารถจัดทำแผนการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ ที่ตอบโจทย์พื้นที่จริง และมีการติดตามประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ ผ่านเวทีกลาง ระดับจังหวัด รวมถึงปรับปรุงแผนตามผลการดำเนินงานและข้อมูลใหม่ที่ได้

ระบบการหนุนเสริมพื้นที่รูปธรรม : พอช. ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ สนับสนุนให้เกิด พื้นที่ต้นแบบในมิติต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดทำธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ เพื่อกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองธรรมเกษตร ทำให้การพัฒนาจังหวัดมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น ตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่จริง

การจัดตั้งกองทุนกลางระดับจังหวัด : กองบุญเมืองธรรมเกษตร (กองบุญเกื้อกูล บุญนี้มีแต่ให้) โดยบูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และกองทุนพัฒนาสวัสดิการผู้นำ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการดูแลสวัสดิการของแกนนำในจังหวัดอำนาจเจริญ

โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานของแต่ละจังหวัดต่อไปนี้

ภาคเหนือ 10 จังหวัด	
ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 4 จังหวัด	แม่ฮ่องสอน พัฒนาระบบข้อมูลแก้ปัญหาความยากจน โดยมีคณะทำงานยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เป็นกลไกกลางเชื่อมโยงภาคีท้องถิ่นและภายนอก ขับเคลื่อนโมเดลพัฒนาชุมชน (เช่น พริกกะเหรี่ยง, บุกแก้จน) สร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและระบบรับซื้อผลผลิต ทำให้ครัวเรือนยากจนได้รับรายได้และสวัสดิการในพื้นที่เป้าหมาย เชียงราย จัดทำ “ธรรมนูญเชียงรายล้านนาแห่งความสุข” กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 12 ประเด็น จัดเวทีระดับจังหวัด (สมัชชาจังหวัด) และแนวคิด “1 จังหวัด 1 โครงการ” จัดลำดับปัญหาและออกแบบมาตรการเชิงนโยบาย บูรณาการข้อมูลพื้นที่ร่วมกับภาคียกระดับประเด็นสำคัญในพื้นที่ทั้งมลพิษ และภัยพิบัติ ขับเคลื่อนสู่นโยบายสาธารณะ และเป็นวาระร่วมของจังหวัด พิษณุโลก วางแผนรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับกลุ่มเปราะบาง ออกแบบกลไกคุ้มครองและช่วยเหลือในสถานการณ์ภัยพิบัติ ด้านเศรษฐกิจมีคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชนเป็นกลไกกลาง ส่งเสริมโครงการเศรษฐกิจชุมชน เช่น เลี้ยงไก่พื้นบ้าน, ข้าวปลอดยาฆ่า เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น นครสวรรค์ Kick off “สวรรค์ของคนทุกคน” จัดทำธรรมนูญพัฒนาจังหวัดที่ยั่งยืน ตั้ง “กองทุนกลาง” และกลไกสภาพลเมือง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 7 ประเด็นหลัก ขับเคลื่อนโครงการต้นแบบด้านสังคมสูงวัย (LTC) โดยบูรณาการสาธารณสุข-อปท.-สภาองค์กรชุมชน พัฒนาระบบ Care Manager/Care Giver สร้างทีมดูแลและธรรมาภิบาลระดับอำเภอ เป็นต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุครบวงจรของพื้นที่
ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 6 จังหวัด	พะเยา เครือข่าย “สร้างบ้านแปงเมืองพะเยา” บูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติ เน้นการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก ลดหนี้สินเรื้อรัง และพัฒนากลไกชุมชน เช่น ธนาคารหมู่บ้านและสหกรณ์ ด้านสังคมส่งเสริมสวัสดิการและการดูแลกลุ่มเปราะบาง ด้านสิ่งแวดล้อมจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม พร้อมพัฒนาระบบรองรับสังคมสูงวัยร่วมกับ พมจ. และภาคีท้องถิ่น ทำให้จังหวัดมีรูปแบบพัฒนาแบบบูรณาการที่ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และผู้สูงอายุ

ภาคเหนือ 10 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 6 จังหวัด

ลำปาง ขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง ด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาคยุทธศาสตร์ เช่น ขับเคลื่อนงานร่วมกับ สสส. ฟาโสมหายใจลำปาง ส่งเสริมการบริหารจัดการปัญหาหมอกควัน ไฟป่าและพื้นที่เกษตรจังหวัดลำปาง เพื่อแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างบูรณาการใช้ข้อมูลโครงการ TPMAP เป็นฐานข้อมูลขับเคลื่อนกิจกรรมต่อยอดโมเดลเศรษฐกิจชุมชนและตลาดท้องถิ่น

แพร่ สมัชชาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนจังหวัดแพร่ มุ่งเน้นการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองผ่านการพัฒนาให้เกิดกองทุนกลางในระดับจังหวัด สนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนาระบบการเงินชุมชนที่เข้มแข็งโดยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเยาวชนขับเคลื่อนงาน เป็นแหล่งสร้างงานและรายได้ในชุมชน

เชียงใหม่ เชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับจังหวัด-กลุ่มจังหวัด แลกเปลี่ยนแนวทางสนับสนุนเครือข่ายองค์กรชุมชน และกำหนดแนวทางปฏิบัติการร่วมเชิงพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง ใช้เวทีระดับจังหวัดขับเคลื่อนนโยบาย เช่น การแก้ปัญหาฝุ่นและไฟป่า และพัฒนาเครือข่าย CSR-ภาคประชาสังคม ทำให้แผนยุทธศาสตร์มีความยืดหยุ่นและเชื่อมโยงหน่วยงาน

สุโขทัย ขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนโดยใช้เวทีกลางร่วม บูรณาการระหว่างชุมชน ภาครัฐและเอกชน ผ่านองค์กรชุมชนลูกพ่อขุนรามเป็นแกนหลัก นำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบกิจกรรมเชิงพื้นที่ ส่งเสริมศักยภาพผู้นำและเยาวชน สร้างต้นแบบโครงการเชิงรูปธรรม และเชื่อมโยงนโยบายจังหวัด สู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

กำแพงเพชร ขับเคลื่อนงานจังหวัดจัดการตนเอง โดยใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเวทีกลาง ส่งเสริมการประกาศใช้ธรรมนูญกองทุนสวัสดิการชุมชน พร้อมจัดทำบันทึกความร่วมมือและสร้างกองทุนต้นแบบ 3 แห่ง ได้แก่ ตำบลทรงธรรม ตำบลระหาร และตำบลหนองคล้า เป็นพื้นที่นำร่อง และบูรณาการแผนงานร่วมกับหน่วยงานภาคีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบลด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ สร้างผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงผลลัพธ์สู่ยุทธศาสตร์จังหวัดอย่างยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 5 จังหวัด

หนองคาย สภาองค์กรชุมชนจังหวัดร่วมกับ อบท. กาชาด พมจ. และหน่วยงานทหาร จัดตั้ง “ศูนย์กลางช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดหนองคาย” ใช้ข้อมูล TPMAP และแผนชุมชน คัดกรองครัวเรือนเดือดร้อน จัดตั้งครัวกลางและสำรวจบ้านเรือนเสียหายเพื่อฟื้นฟูหลังน้ำท่วม พร้อมผลักดันแนวทางจังหวัดจัดการตนเอง โดยใช้พลังภาคประชาชนเป็นแกนกลาง เชื่อมประสานภาครัฐในการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างยั่งยืน

อำนาจเจริญ สร้างกลไกระดับจังหวัดร่วมกับภาคีท้องถิ่น ผลักดันประเด็นสวัสดิการและการพัฒนาอาชีพในชุมชนผ่านเวทีพื้นที่ที่กลางและอบรมเสริมความเข้มแข็งแกนนำท้องถิ่น “สมัชชาประชาชนคนอำนาจเจริญ” ภายใต้หัวข้อ “1 ทศวรรษอำนาจเจริญเมืองธรรมเกษตร สู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง” โดยรวบรวมจัดทำเสนอเชิงนโยบายในประเด็นสำคัญของจังหวัด เช่น ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงมอบธงสัญลักษณ์เมืองธรรมเกษตรให้เยาวชนเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาจังหวัดต่อไป

กาฬสินธุ์ พัฒนากลไกระดับอำเภอ-ตำบล ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจัดทำแผนตำบล และเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจฐานรากและพัฒนาความเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่น จัดทำข้อมูลชุมชน-ธรรมนูญตำบล นำร่องจาก “ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง (Sandbox)” ร่วมกับโครงการวิจัยแก้จน มุ่งหวังการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกาฬสินธุ์

มุกดาหาร ขับเคลื่อนด้วยเวทีระดับอำเภอ/ตำบลและเครือข่ายภาคี ทบพวนยุทธศาสตร์จังหวัด และผลักดันโครงการที่ตอบโจทย์ปัญหาพื้นที่ เช่น การพัฒนาอาชีพและการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น บูรณาการความร่วมมือหลายฝ่ายเพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย จัดกิจกรรม “บ้านสร้างสุข มุกดาหาร 36 ปี” สำรวจและคัดเลือกครัวเรือนผู้เดือดร้อน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ระดมทรัพยากรและงบประมาณซ่อมสร้างบ้านให้กับผู้ด้อยโอกาส บูรณาการขับเคลื่อนงานจังหวัดจัดการตนเองใช้พลังชุมชนเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงภาคีทุกระดับเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างคุณภาพชีวิตที่มั่นคงให้กับคนมุกดาหาร

นครราชสีมา ใช้กลไกเวทีกลางและคณะทำงานเชิงประเด็น เชื่อมโยงแผนตำบลกับการพัฒนาจังหวัด ส่งเสริมโครงการสร้างรายได้และสวัสดิการชุมชน ขยายผลโมเดลพื้นที่นำร่องเป็นวงกว้าง ประเมินความสำเร็จการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการตนเองของจังหวัด ผลจากการดำเนินงาน คือ การพัฒนากลไกระดับจังหวัดให้มีความเข้มแข็ง นำบทเรียนที่ผ่านมา มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบข้อมูลชุมชน พัฒนาระบบบริหารจัดการและจัดตั้งกองทุนกลางเพื่อสนับสนุนการทำงานด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 6 จังหวัด

นครพนม พัฒนากลไกร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น เน้นการใช้ข้อมูลชุมชนวิเคราะห์ปัญหา จัดระบบกองทุนและขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อเพิ่มความมั่นคงทางรายได้ให้ครัวเรือนเปราะบาง เปิดศูนย์ประสานงานขบวนองค์กรชุมชนและทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาจังหวัดจัดการตนเองผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนาและบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานระดับจังหวัด ขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเรื่องแรกที่สำคัญคือการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยในที่ดิน ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเซกา แปลงที่ 2 ขับเคลื่อนให้ประชาชนในพื้นที่ที่ดินทำกิน มั่นคงยั่งยืน

ขอนแก่น ขับเคลื่อนโดยเวทีสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ใช้ TPMAP จัดลำดับปัญหา และออกแบบแผนพัฒนาชุมชน เชื่อมมหาวิทยาลัยและภาคีสนับสนุนงานเทคนิคและการตลาด จัดทำ 5 ยุทธศาสตร์พัฒนาชุมชน และจัดตั้ง “สมาคมพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดขอนแก่น (KNA)” เป็นกลไกบูรณาการ

มหาสารคาม ใช้กลไก “สภาอักษะแห่งเบี่ยงแยงคนมหาสารคาม” ปรับการทำงาน 5 ด้าน เช่น พัฒนาเครือข่าย จัดทำข้อมูลชุมชน รับมือภัยพิบัติ และสื่อสารสร้างสรรค์ พัฒนาเครือข่าย ผู้นำชุมชนและกองทุนชุมชน เสริมธุรกิจชุมชนและทักษะอาชีพ ส่งเสริมนวัตกรรมท้องถิ่น และการรวมแผนชุมชนเข้าสู่แผนจังหวัด

ศรีสะเกษ ทบทวนวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงข้อเสนอเชิงนโยบายจากพื้นที่ต่าง ๆ และเตรียมกรอบสู่การประชาพิจารณ์และเสนอแผนต่อจังหวัด เป็นการบูรณาการระหว่างภาคประชาชน ภาควิชาการ และภาคีเครือข่ายสนับสนุน การขับเคลื่อนศรีสะเกษสู่จังหวัดจัดการตนเองอย่างยั่งยืน บูรณาการแผนพัฒนา ภาคประชาชนกับนโยบายจังหวัด เน้นการพัฒนายุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน การจัดการ ทรัพยากร และสร้างเครือข่ายหนุนเสริมชุมชนเปราะบาง

สุรินทร์ ส่งเสริมเวทีชุมชนระดับตำบล เชื่อมโยงการจัดทำแผนความเข้มแข็งกองทุนท้องถิ่น และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นช่องทางเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย ระดมความคิดเห็น และทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดแบบมีส่วนร่วม โดยกระบวนการรับฟังปัญหาและความต้องการจากชุมชน/ตำบล/อำเภอ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ เชื่อมโยงวางแผน ภาคประชาชนกับแผนพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์ชาติ ผ่านเวทีบูรณาการทุกภาคส่วน นำไปสู่การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการจัดการตนเอง โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ตอบโจทย์ ประชาชน ผลักดันแนวทางกินอิ่ม นอนอุ่น ทุนมี หนี้ลด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 6 จังหวัด	ร้อยเอ็ด ขับเคลื่อนผ่านโมเดล “สาเกตนคร” ออกแบบแนวทางพัฒนาระดับจังหวัด-อำเภอ เตรียมจัดสมัชชาองค์กรชุมชน สร้างคนรุ่นใหม่และแกนนำพื้นที่ ใช้ฐานข้อมูลปัญหาพื้นที่ จัดลำดับความสำคัญ ขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการชุมชนเชิงพื้นที่
--	---

ภาคใต้ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 7 จังหวัด	ชุมพร บูรณาการสมัชชาระดับจังหวัด รวบรวมและพัฒนาข้อเสนอด้านการพัฒนาจังหวัด จากเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนระดับอำเภอ เชื่อมโยงความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งเสริมจังหวัดจัดการตนเองและการพัฒนาที่ยั่งยืน นครศรีธรรมราช บูรณาการประเด็นสำคัญ เช่น ที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย พื้นฟูกลุ่มเปราะบาง และส่งเสริมเกษตรปลอดภัย มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาวะ เพื่อเป็นกลไกกลางเชื่อมทุกภาคส่วน ยึดกรอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิรูป พ.ศ. 2553 เป็นแนวทาง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม จัดทำ “แผนพัฒนาภาคประชาชน” เพื่อรวบรวมปัญหาและศักยภาพที่ต้องการการสนับสนุน อย่างเร่งด่วน นำเสนอต่อทุกภาคส่วนในงานสมัชชาคนคอน เพื่อขับเคลื่อนงานในพื้นที่ต่อไป พังงา กำหนดทิศทางการพัฒนาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่น ภายใต้วิสัยทัศน์ “ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เศรษฐกิจยั่งยืน พื้นีวิถีวัฒนธรรม นำการเรียนรู้สู่เมืองปลอดภัย พังงาแห่งความสุข” เป้าหมายสำคัญคือการก้าวสู่ “จังหวัดจัดการตนเอง” เน้นการใช้ศักยภาพพื้นที่และชุมชน เป็นฐานการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาไปสู่ “เมืองอัจฉริยะ” ที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น พัทลุง เดินหน้า “มหานครแห่งความสุข” เน้นทุนชุมชน ข้อมูลพื้นที่ ผลักดันกองทุนจังหวัด และประกาศ “ปฏิญญาเมืองลุง” ตั้งเป้าสู่จังหวัดจัดการตนเองปี 2575 จัดตั้งคณะกรรมการ ขับเคลื่อนแผนชุมชนเป็นกลไกกลาง บูรณาการมหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐ ผลักดันแผนพัฒนาจากฐานข้อมูลชุมชนสู่การขอรับการสนับสนุนระดับจังหวัด ภูเก็ต “ภูเก็ตเกาะสวรรค์สู่จังหวัดจัดการตนเอง” ผ่าน 4 ด้านหลัก ได้แก่ (1) พัฒนากลไกบริหาร และการวางแผนระยะยาว (2) ยกระดับคุณภาพชีวิต (ที่อยู่อาศัย สวัสดิการ การพัฒนาคน) (3) สร้างกลไกความร่วมมือและเวทีติดตามผล และ (4) จัดตั้งกองทุนพัฒนาจังหวัด มุ่งเน้นการท่องเที่ยวชุมชนและการจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับแผนจังหวัด
--	---

ภาคใต้ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 7 จังหวัด	กระบี่ จัดทำข้อเสนอนโยบายในหลากหลายประเด็นงาน ทั้งสวัสดิการชุมชนที่อยู่อาศัยและแนวทางแก้ไขปัญหาเกษตรกรเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดวาระสมัชชากระบี่อยู่เย็นเป็นสุข เพื่อสร้างพลังความร่วมมือทุกภาคส่วน ค้นหาพื้นที่ผลักดันให้เป็นโมเดลต้นแบบที่จะต่อยอดผลักดันสู่นโยบายระดับชาติในอนาคต ปัตตานี พัฒนากลไกร่วมกับภาคประชาสังคมและหน่วยงานรัฐ เน้นการคืนพื้นที่สวัสดิการและฟื้นฟูกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน พร้อมสร้างกลไกติดตามผลในระดับตำบล ใช้ “พื้นที่กลางระดับจังหวัด” เชื่อมโยงภาคส่วน ขับเคลื่อนประเด็นที่อยู่อาศัย สวัสดิการ และคุณภาพชีวิต ด้วย พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน
ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 4 จังหวัด	สตูล ขับเคลื่อนสู่ “จังหวัดจัดการตนเอง” ด้วยการสร้างฐานข้อมูลกลางเชื่อมโยงทุกภาคส่วน พร้อมพัฒนาระบบการพูดคุย วิเคราะห์ และใช้เทคโนโลยี AI เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างสะดวก ฝึกอบรมประชาชนใช้งานระบบและส่งเสริมการนำข้อมูลไปใช้จริงในการวางแผนพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจและสาธารณสุข พร้อมทั้งกำหนดให้มีการตรวจสอบและอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จังหวัดสามารถวางนโยบายและแก้ปัญหาบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย สุราษฎร์ธานี รวบรวมปัญหาและความต้องการจากกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น ชาดิพันธุ์ที่ดินทำกิน ภัยพิบัติ และที่อยู่อาศัย นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด มีเวทีประชาพิจารณ์ และได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการท้องถิ่นในการยกร่างแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี โดยแผนภาคประชาชนได้รับการบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด ทั้งด้านศักยภาพเครือข่าย สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คุณภาพชีวิต และที่อยู่อาศัย สะท้อนระบบการพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดได้ด้วยตนเอง ยะลา ขับเคลื่อนการพัฒนา “จังหวัดจัดการตนเอง” ผ่านแผนงานที่จัดทำโดยชุมชนและเครือข่าย ครอบคลุมการส่งเสริมอาชีพเกษตรอินทรีย์และการแปรรูป การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพ การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และการสร้างสวัสดิการอาหารปลอดภัย กำหนดการขับเคลื่อนทั้งระยะสั้นในการบรรจุแผนชุมชนสู่เวที อปท. และจังหวัด ระยะกลางประสานหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน และระยะยาวบูรณาการเข้าสู่ยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ภาคใต้ 11 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 4 จังหวัด	นราธิวาส ขับเคลื่อนการพัฒนาบนฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีในพื้นที่ ชุมชนมีบทบาทในการกำหนดแผนแก้ปัญหา ทั้งด้านอาชีพ รายได้ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิต โดยใช้เวทีสมัชชาจังหวัดในการขับเคลื่อนประเด็นงานต่าง ๆ และบูรณาการแผนร่วมกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ มุ่งหวังให้เสียงของประชาชนถูกบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชนร่วมกันใช้ทรัพยากร ความรู้ และเครือข่ายในการขับเคลื่อนสะท้อนแนวทาง “จังหวัดจัดการตนเอง” ที่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และรัฐเป็นผู้สนับสนุน
---	---

ภาคกลางและตะวันตก 8 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 3 จังหวัด	ชัยนาท กลไกภาคีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ มีสภาองค์กรชุมชนเป็นฐานสำคัญ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางอนาคตและแผนพัฒนาของชุมชน รวมถึงประสานการทำงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สสส. กสศ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายจากฐานราก สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่ สุพรรณบุรี ดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการในระดับจังหวัด ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเปราะบาง โดยนำข้อมูลในพื้นที่ประกอบการเสนอโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2566 – 2585) และเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการปีงบประมาณ 2569 มุ่งเน้นการบูรณาการข้อเสนอจากหน่วยงานในพื้นที่ ผ่านกลไกภาคีความร่วมมือ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด เพชรบุรี สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกิจกรรมตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยขับเคลื่อนงานผ่านเวทีประชุมและเวทีพูดคุยประชาชน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน สำรวจข้อมูลชุมชน และรับฟังความต้องการของประชาชน มีระบบจัดเก็บข้อมูลกลาง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและใช้งานข้อมูล และนำเสนอแผนพัฒนาชุมชนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัดด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุน 1.2 ล้านบาท
---	---

ภาคกลางและตะวันตก 8 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 5 จังหวัด

ลพบุรี สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนแบบเจาะจงครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ และมีระบบจัดเก็บข้อมูลกลางเข้าถึงง่าย สื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ เชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ เปิดพื้นที่กลางระดับจังหวัดทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ เพื่อรายงานผล รับฟังปัญหาและระดมแนวทางแก้ไขจัดทำแผนและข้อเสนอทางนโยบาย เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระบวนการทั้งหมดเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาตามยุทธศาสตร์จังหวัด

สระบุรี ขับเคลื่อนงานโดยภาคประชาชนเป็นแกนหลัก เช่น ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนตำบลสวัสดิการชุมชน บ้านมั่นคง บ้านพอเพียง และเศรษฐกิจชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พมจ. อบจ. ภาคประชาสังคม การศึกษา และเอกชน เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, มูลนิธิ SCG และบริษัท ซีพี ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาร่วมมือแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดจังหวัดจัดการตนเอง

กาญจนบุรี ภาคประชาชนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ใช้เวทีสภาองค์กรชุมชนตำบล วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน สำรวจข้อมูลชุมชน และรับฟังความต้องการของประชาชน เวทีพูดคุยและทบทวนยุทธศาสตร์จังหวัด เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและรายงานผลการขับเคลื่อนงานนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด

สมุทรสงคราม ภาคประชาชนและภาคร่วมกันวางแผนโครงการสร้างความมั่นคงทางอาหารและชุมชนเข้มแข็ง ผ่านการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบสุขภาวะของชุมชน เพื่อขับเคลื่อนความสุขและคุณภาพชีวิตของทุกเพศ ทุกวัย ในชุมชน ใช้การท่องเที่ยวชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งของตำบล โดยจัดทีมพี่เลี้ยงและเวทีประชาคมตำบล วิเคราะห์ปัญหาความต้องการระดับตำบล นำไปสู่การวางแผนดำเนินงานร่วมกันในทุกระดับและสื่อสารข้อมูลการขับเคลื่อนงานร่วมกัน

สิงห์บุรี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาคี ทำงานร่วมกัน กำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาร่วมกัน โดยสร้างกลไกกลางและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อบูรณาการทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เน้นการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ให้ชุมชนรับรู้และตระหนักถึงอำนาจในการจัดการปัญหาและกำหนดแผนพัฒนาของตนเอง การขับเคลื่อนแบบบูรณาการนี้ช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ส่งเสริมชุมชนจัดการตนเองและความเข้มแข็งของประชาคมท้องถิ่น

ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก 7 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดเดิม 3 จังหวัด	ตราด สร้างความร่วมมือระดับจังหวัด โดยเชื่อมโยงความต้องการของคนในพื้นที่กับนโยบายระดับจังหวัดของส่วนราชการ ผ่านการสร้าง “พื้นที่กลางระหว่างภาครัฐและประชาชน” เป็นกลไกประสานงานที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ โดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง ใช้พื้นที่เป็นฐาน และบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลลัพธ์ร่วมกันอย่างยั่งยืน ปทุมธานี เวทีปฏิบัติการ “ตำบลต้นแบบมีแผนที่ดี” สภาองค์กรชุมชนตำบลบึงทองหลาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาจากฐานราก เชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดี ให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ฉะเชิงเทรา เวที “ถักทอเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน” ภายใต้ “แปดริ้วเมืองแห่งการเรียนรู้สู่เมื่อนำอยู่อย่างยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเมื่อนำอยู่อย่างยั่งยืน โดยเชื่อมโยงภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคธุรกิจ ร่วมวางแผนรับมือวิกฤตโลกร้อน พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ
ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 4 จังหวัด	กรุงเทพฯ เวทีส่งเสริมการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาค ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการเมืองที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาด้านสุขภาพของชุมชน 1,500,000 บาท สระแก้ว พัฒนากลไกกลางระดับจังหวัด บูรณาการทุกมิติและมีเวทีกลางรวบรวมแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์เป็นแผนพัฒนาภาคประชาชนระดับจังหวัด ซึ่งปัจจุบันมีคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการจัดทำข้อมูล สื่อสารประชาสัมพันธ์ ทำให้จังหวัดสระแก้วมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนสู่การเป็นจังหวัดจัดการตนเอง ระยอง ขับเคลื่อนงานผ่านข้อเสนอสำคัญ 5 ประเด็นเน้นการสนับสนุนกองทุนต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสวัสดิการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน บูรณาการแผนพัฒนาตำบลกับแผนพัฒนาจังหวัด และสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเป้าหมายจังหวัดร่วมกับเครือข่ายพัฒนาเมืองระยอง ภายใต้ยุทธศาสตร์ “1 เมือง 2 ยุทธศาสตร์” เน้นสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี เพื่อให้การพัฒนาชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ภาคกรุงเทพฯ ปริมาณและตะวันออก 7 จังหวัด

ผลการดำเนินงาน จังหวัดใหม่ 4 จังหวัด	ปราจีนบุรี มุ่งขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเอง เน้นเกษตรปลอดภัยและพัฒนาความมั่นคงด้านอาหาร สนับสนุนกองทุนชุมชนและสวัสดิการท้องถิ่นเพื่อเสริมฐานชุมชนให้เข้มแข็ง บูรณาการแผนพัฒนาตำบลกับแผนจังหวัดสำหรับการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน
--	---

สรุปสถานะรายงานผลจังหวัดจัดการตนเอง ปี 2568

<https://dgsn.bafin.go.th>

1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

1.2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 262 ตำบล/เมือง ใน 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร เป็นการต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ที่มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเอง มีระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

โดยเกิดกลไกและแผนแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ระบบการช่วยเหลือทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาอาชีพ แปรรูปผลผลิต และสร้างความมั่นคงทางอาหาร นอกจากนี้ ชุมชนยังมีรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนของแต่ละภูมิภาค อันเป็นผลจากการมีแผนพัฒนาและกลไกการขับเคลื่อนที่เข้มแข็งและเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ ดังนี้

▶ ภาคเหนือ 50 ตำบล/เมือง 17 จังหวัด	▶ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 50 ตำบล/เมือง 20 จังหวัด	▶ ภาคใต้ 50 ตำบล/เมือง 14 จังหวัด
▶ ภาคกลางและตะวันตก 50 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด	▶ ภาคกรุงเทพปริมาณและตะวันออก 50 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด	▶ เครือข่ายภาคประชาสังคม 12 ตำบล/เมือง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ตำบลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ศูนย์กระจายสินค้าชุมชน เป็นการเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจชุมชนแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต วัตถุดิบ จัดหาสินค้า การบริการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การแปรรูปวัตถุดิบ การกระจายสินค้า การบริโภค จัดจำหน่าย การตลาด และการจัดสรรผลประโยชน์ที่ทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนา โดยศูนย์กระจายสินค้าและบริการของชุมชน “การสร้างความมั่นคง ยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้ ต้องมีการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีการผลิต และระบบการตลาดที่ครบวงจร” ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล มียุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม กำหนดประเด็น ยุทธศาสตร์เน้นตอบโจทย์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ผ่าน การส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพา ตนเองได้ ยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยทุกคนได้รับประโยชน์ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยศูนย์กระจายสินค้าแห่งนี้จะรองรับและกระจายสินค้าไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบล โดยประชาชนเป็นเจ้าของร่วมกันผ่านการถือหุ้น ถือเป็นการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการบริโภคสินค้าภายในชุมชน และสร้างทุนภายในของชุมชน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอมือเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การแปรรูปมะนาว : สภาองค์กรชุมชนตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ดำเนินการพัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกมะนาว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่ มีพื้นที่เพาะปลูกกว่า 6,000 ไร่ แต่ประสบปัญหาราคาค่าผลผลิตตกต่ำและรายได้ไม่มั่นคง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็น กลุ่มแปรรูปมะนาวชุมชน เพื่อกำหนดราคาผลผลิตร่วมกัน เพิ่มอำนาจต่อรอง และสร้างช่องทางจำหน่ายใหม่ ทั้งในตลาดท้องถิ่นและออนไลน์ พร้อมอบรมเพิ่มพูนทักษะด้านการจัดการต้นทุน การตลาด การแปรรูปสินค้า เช่น น้ำมะนาวเข้มข้น มะนาวดอง และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ

นอกจากนี้ มีการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี การผลิตที่ได้มาตรฐาน และการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในชุมชนได้ ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปและผลผลิตคุณภาพสูง ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารชีวภัณฑ์ และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

1.2.2 การสนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้กับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน เป็นการเสริมสร้างช่องทางในการเชื่อมโยงสินค้าหรือบริการของชุมชนสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสทางการตลาด ขยายฐานลูกค้า และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน รวมถึง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาศักยภาพการจัดการและการผลิตภายในเครือข่าย เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยการอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเศรษฐกิจและทุนชุมชน ในการใช้งานเพจตลาดนัดออนไลน์ การใช้ช่องทางการตลาดรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดและขยายฐานลูกค้า จำนวน 3 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 53 องค์กรชุมชน 105 คน ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินความรู้หลังอบรมร้อยละ 100

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน :

- เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดการตลาดดิจิทัล การสื่อสารการตลาด และ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจำหน่ายสินค้าและบริการของชุมชน
- สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้า และกำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มลูกค้าได้อย่างชัดเจน
- มีความมั่นใจในการใช้เครื่องมือออนไลน์ โดยการฝึกปฏิบัติเน้นการใช้ Canva สำหรับการจัดทำนำเสนอ รวมถึงการใช้ ChatGPT ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นหรือสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ
- เกิดการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในองค์กรชุมชน และส่งเสริมความร่วมมือในด้านการตลาดดิจิทัล สามารถพัฒนาไปสู่ความร่วมมือระยะยาว เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากการติดตามผลหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมากกว่าร้อยละ 50 สามารถนำความรู้ไปใช้ในการผลิตสื่อออนไลน์และสื่อสารผ่านช่องทางของตนเอง เช่น กลุ่มแจ๊ซซันเฮิร์บ จังหวัดลำปาง สร้างเนื้อหาเผยแพร่ผ่าน Facebook อย่างต่อเนื่อง สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง

ตัวอย่างผลงานของผู้เข้าร่วมอบรม

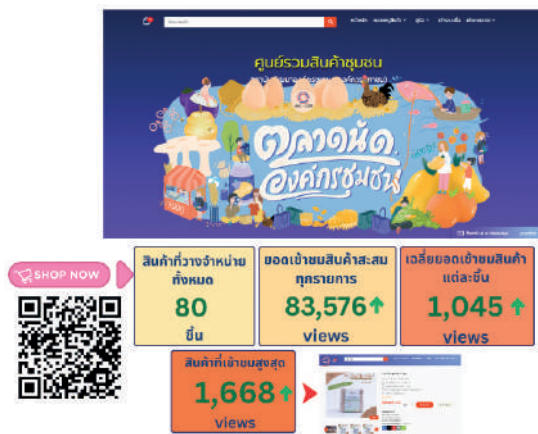
► กลุ่มแจ๊ซซันเฮิร์บ จ.ลำปาง นำความรู้และเทคนิคการใช้เครื่องมือ AI จากการอบรมประยุกต์ใช้ในการสร้าง VDO content เล่าเรื่องราวผลิตภัณฑ์ ผงกล้วยน้ำว้า ผ่านตัวการ์ตูน “น้องกล้วยเขียวฮิลใจ” โดยได้สื่อสารผ่านช่องทาง Facebook และ TikTok

► กลุ่มคนรุ่นใหม่เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน อุบลราชธานี นครราชสีมา และเทคโนบ้าน นำเสนอคลิป VDO เมนูอาหารท้องถิ่นของ ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น สื่อสารผ่านช่องทาง Facebook มีผู้เข้าชมคลิป VDO เกือบ 1,000 views

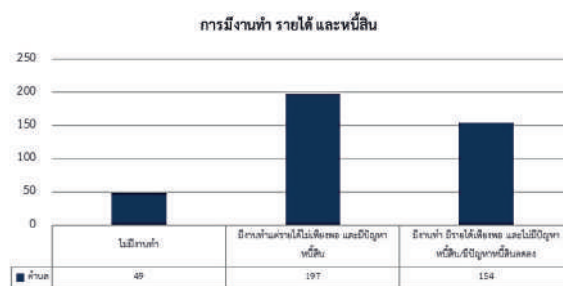
ข้อมูลสินค้าและบริการผ่านเว็บไซต์ “www.ตลาดนัดองค์กรชุมชน.com” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสำหรับรวบรวมและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน เป็นพื้นที่กลางในการซื้อ-ขายสินค้า เพิ่มโอกาสทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการชุมชน ผ่านการประชาสัมพันธ์ทางสื่อดิจิทัล โดยมีการจัดแบ่งหมวดหมู่สินค้าอย่างเป็นระบบ เช่น เครื่องแต่งกาย ผ้าและสิ่งทอ อาหารสด-อาหารแห้ง สมุนไพร เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

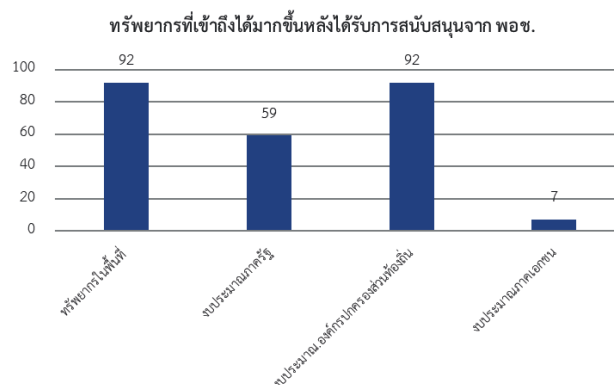
ภายในแพลตฟอร์มยังมีช่องทางการสั่งซื้อและช่องทางการติดต่อผู้ขายโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นหมายเลขโทรศัพท์ ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ทำให้ผู้ซื้อสามารถเข้าถึงสินค้าได้สะดวก รวดเร็ว ร้านค้าสื่อสารกับลูกค้าได้ง่ายขึ้น

ผลการประเมินการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล เพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงพัฒนาระบบช่วยเหลือทางสังคม ก่อให้เกิดรูปธรรมการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาค ดังนี้

1) องค์กรชุมชนที่มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 154 ตำบล (ร้อยละ 38.5) มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งมีองค์ประกอบของชุมชนในระยะ 2 – 5 ปีที่ผ่านมา คือ (1) การมีงานทำของคนวัยแรงงาน (2) มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และ (3) ปัญหาหนี้สินลดลง (ไม่นับรวมหนี้สินเพื่อการลงทุน เพื่อที่อยู่อาศัย การซื้อรถ และค่าการศึกษาของลูกหลาน)

2) ตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ 321 ตำบล (ร้อยละ 80.25) สามารถเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้ หลังได้รับการสนับสนุนจาก พอช. โดยส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงสนับสนุนทรัพยากรในพื้นที่ งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาและความช่วยเหลืออื่น ๆ

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย
พัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

2.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคม
ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้องของภาคประชาชน มีบทบาท ความสามารถ และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบในพื้นที่โดยตรง อันเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ โดยตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยมีพื้นที่เป้าหมายในแต่ละภาค

(1) เกิดพื้นที่ปฏิบัติการขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนใน 250 ตำบล ใน 26 จังหวัด ประกอบด้วย ตำบลใหม่ ในปี 2568 จำนวน 120 ตำบล และพื้นที่ตำบลเดิมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา 130 ตำบล

ภาค	พื้นที่ใหม่		ยกระดับและพัฒนาในพื้นที่เดิม	
	จำนวนจังหวัด	จำนวนตำบล	จำนวนจังหวัด	จำนวนตำบล
เหนือ	1	20	3	25
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2	40	5	25
ใต้	1	20	5	25
กลางและตะวันตก	1	20	1	25
กรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	1	20	6	30
รวม	6	120	20	130

(2) เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล ในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ โดยมีประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 2,146 คน และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ ทั้งเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน 660 เครือข่าย จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรม 11,454 คน

สรุปผลการดำเนินงานของเครือข่ายในระดับพื้นที่

ข้อมูลการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จัดตั้งเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 6 จังหวัด)	6 จังหวัด
จัดตั้งเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 125 ตำบล/เมือง)	120 ตำบล/เมือง
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับจังหวัด (เป้าหมาย 7 จังหวัด)	6 จังหวัด
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 จังหวัด)	120 ตำบล/เมือง
จำนวนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่	2,146 คน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน	660 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่	173 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่	628 หน่วยงาน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม	250 เครือข่าย
การขับเคลื่อนงาน แบ่งตามกิจกรรมสำคัญ 4 การกิจ	
1. จำนวนกิจกรรมสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่	238 ครั้ง
2. จำนวนการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส	178 ครั้ง
3. จำนวนการสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน	163 ครั้ง
4. จำนวนการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่	156 ครั้ง
จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่	11,454 คน

โดยเกิดรูปธรรมจากการดำเนินงาน ได้แก่ (1) เกิดกลไกเครือข่ายภาคประชาชน จากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (2) เกิดแผนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (3) เกิดการสร้างสังคมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบและรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ 4 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่ เป็นแนวทางหลักที่ดำเนินการในพื้นที่ เกิดการตื่นตัวของภาคประชาชน องค์กรชุมชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในการร่วมกันทำภารกิจการต่อต้านทุจริต และช่องทางการแจ้งเบาะแสอย่างปลอดภัย ส่งผลให้ภาคประชาชนทั่วไปกล้าที่จะลุกขึ้นมาทำภารกิจงานสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดพิจิตร ใช้กลไกของเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้าง “วัฒนธรรมสุจริต” ในจังหวัด อีกทั้ง เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี ได้ขับเคลื่อนงานสร้างสังคมสุจริตผ่านประเด็นการเลือกตั้งท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมา เป็นต้น

2. การสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรในพื้นที่มีวิธีการทำงานที่โปร่งใสเปิดเผย เครือข่ายภาคประชาชนร่วมมือกันกับหน่วยงานในพื้นที่ จัดทำข้อบัญญัติ หรือ “ธรรมนูญชุมชน” เป็นข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการและงบประมาณในพื้นที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นการปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริตในพื้นที่ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลให้ภาคประชาชนเฝ้าระวังการทุจริต มีความสอดคล้องกับการประเมิน ITA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ พร้อมทั้งเกิดการยอมรับบทบาทของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน และสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดพิจิตร มีเวทีความร่วมมือกับหน่วยงานในระดับอำเภอ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย

3. การสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน เกิดการบริหารจัดการที่ดีในขบวนองค์กรชุมชน มีการเปิดเผยข้อมูลโครงการและงบประมาณที่องค์กรชุมชนดำเนินการ เช่น โครงการบ้านพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน ยกระดับการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ เป็นการปลูกฝังค่านิยมสุจริต ช่วยการสอดส่องและตรวจสอบการทุจริตทั้งภายใน และภายนอก

4. การปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำคู่มือเรียนในชุมชน ตู้อวยววย ตู้บอกต่อ การสแกน QRcode การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อรับข้อมูล เบาะแส เรื่องราวความเดือดร้อนหรือความไม่ชอบมาพากลในพื้นที่ และเมื่อมีเหตุทุจริตหรือสิ่งที่ส่อไปในทางทุจริตหรือการประพฤติมิชอบ มีการประสานงานและส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดตรังทั้ง 20 ตำบล เป็นศูนย์ปฏิบัติการรับเรื่องราว ความเดือดร้อน และการทุจริตในพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คู่มือการดำเนินงานการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต โดยเครือข่ายภาคประชาชนเป็นแกนหลัก ปีงบประมาณ 2568 เป็นเครื่องมือให้เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนในการสร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมจิตสำนึกพลเมือง ตลอดจนสร้างแนวทางการทำงานร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมาย

จัดทำรายการออนไลน์ เพื่อสื่อสารสังคมในภารกิจงานการสร้างสังคมสุจริต โดยเป็นความร่วมมือร่วมกันระหว่างสถาบันฯ และขบวนการองค์กรชุมชน กลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่าน Youtube Facebook และ Tiktok ชื่อรายการ “สื่อสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง” เพื่อนำเสนอแนวทางการทำงานสร้างสังคมสุจริตของขบวนการองค์กรชุมชน

<https://dg.th/2z2qdebnk>

<https://dg.th/0pnyumeq3>

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 แห่ง รับรางวัลต้นแบบ “พื้นที่สีขาว” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2568

สภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศร่วมขับเคลื่อนภารกิจเพื่อสร้างสังคมสุจริต ด้วยการเปลี่ยนพลังของประชาชนให้เป็นพลังพลเมือง สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ผ่านการเสริมสร้างบทบาทของประชาชนในการร่วมกันเฝ้าระวัง ป้องกัน และรายงานปัญหาการทุจริตในระดับพื้นที่ โดยมีการจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายในชุมชนให้เป็นกลไกในการเฝ้าระวังการทุจริตในระดับท้องถิ่น ซึ่งเครือข่ายสามารถรายงานสถานการณ์และผลักดันไปสู่การร่วมออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหายุติธรรมร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น

ปี พ.ศ. 2568 มีเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 เครือข่าย ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “พื้นที่สีขาว” ต้นแบบในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต โดยแสดงให้เห็นถึงพลังของประชาชนและศักยภาพขององค์กรชุมชนในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เครือข่ายเน้นกระบวนการเผยแพร่ความรู้ด้านธรรมาภิบาล การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการติดตามตรวจสอบทุกขั้นตอนอย่างเปิดเผยและโปร่งใส เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างต้นแบบการบริหารจัดการที่ยึดหลักความสุจริตในทุกมิติ ร่วมเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่สังคมที่โปร่งใส เป็นธรรม และปราศจากการทุจริต พร้อมร่วมกันสร้าง “อนาคตของสังคมสุจริต เปิดเผย โปร่งใส เริ่มต้นจากชุมชนเป็นแกนหลัก”

5 วัตักณ์ ผลการดำเนินงานเครือข่ายสภาองค์กรชุมชน 21 แห่งได้รับรางวัลต้นแบบ “พื้นที่สีขาว” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปี 2568

2.2 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2.2.1 กลไกและระบบการจัดการร่วมขับเคลื่อนงานพัฒนา โดยฉันทกพลังและจัดความสัมพันธ์การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศหนุนเสริมการจัดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และนโยบายเกิดการประสานความร่วมมือและบูรณาการทำงานร่วมกับ 138 หน่วยงาน ประกอบด้วย ระดับนโยบาย 20 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 118 หน่วยงาน ดังนี้

(1) ระดับนโยบาย 9 บันทึกความร่วมมือ รวม 20 หน่วยงาน

ความร่วมมือสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กำหนดแนวทางการสร้างความร่วมมือสนับสนุนงานวิจัย เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางความร่วมมือการทำงานร่วมกัน ดังนี้

- 1) นำองค์ความรู้จากการวิจัยขยายผลในพื้นที่รูปธรรม เช่น โครงการชุมชนปลอดภัยพิบัติ
- 2) ใช้เครื่องมือวิจัยประกอบการดำเนินงานและบริหารโครงการเพิ่มขึ้น เช่น การพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก กองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดการภัยพิบัติ ป่าชุมชน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

นำองค์ความรู้จากการวิจัยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชนในการจัดการปัญหาพื้นที่ด้วยตนเอง โดยมีการพัฒนาพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเตือนภัยที่มีความแม่นยำ รวมไปถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการขยะเพื่อให้ชุมชนมีสุขภาวะการอยู่อาศัยที่มีคุณภาพ

บันทึกความร่วมมือ “พลังชุมชน...พลังสื่อ...พลังแห่งการสร้างสรรค์สังคมไทย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

มีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างนักสื่อสารชุมชนด้านการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พร้อมเนื้อหา (Content) รูปธรรมงานพัฒนาจากพื้นที่ปฏิบัติการของ พอช. แก่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อนำไปพิจารณาผลิตสื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ รวมถึงเสริมศักยภาพชุมชนในการพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อรับการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ประสานนักสื่อสารชุมชนที่สนใจเข้าร่วมการอบรมพัฒนาศักยภาพ

กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการร่วม 10 พื้นที่ ได้แก่ 1) จังหวัดขอนแก่น 2) จังหวัดสุรินทร์ 3) จังหวัดอุดรธานี 4) จังหวัดปัตตานี 5) จังหวัดตราด 6) จังหวัดกรุงเทพมหานคร 7) จังหวัดปราจีนบุรี 8) จังหวัดเพชรบุรี 9) จังหวัดเชียงราย และ 10) จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแต่ละพื้นที่มีการอบรมนักสื่อสารร่วมกัน และสนับสนุนพื้นที่นำร่องเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการจากสำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

บันทึกความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ ด้วยเป้าหมายสร้าง “ชุมชนเข้มแข็ง” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

มีเป้าหมายเพื่อร่วมกันผลักดันนโยบายสาธารณะเชิงพื้นที่ เน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็งและสร้างกลไกกลาง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่และระดับประเทศร่วมกับ 2 หน่วยงาน ได้แก่ 1) สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา (สกอ.) และ 2) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

กำหนดพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดพะเยา 2) จังหวัดสกลนคร 3) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4) จังหวัดจันทบุรี และ 5) จังหวัดตรัง

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และบทเรียนจากความร่วมมือของแต่ละหน่วยงานร่วมกัน เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2568 และลงพื้นที่จังหวัดน่านเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากพื้นที่ในการผลักดันนโยบายระดับชาติ และจัดตั้งกลไกระดับจังหวัดเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบายจากพื้นที่ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาพร้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละพื้นที่ที่มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) จังหวัดพะเยา ใช้เครือข่าย “สร้างบ้านแปงเมือง” ขับเคลื่อนงาน เน้นบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ และผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะจัดการปัญหาสังคมสูงวัยในพื้นที่
- 2) จังหวัดสกลนคร มีแนวคิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ BCG เป็นหลัก โดยใช้พื้นที่ที่มีต้นทุนเดิมจัดทำแผนบูรณาการ และผลักดันให้เป็นพื้นที่ต้นแบบ
- 3) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกิดกลไกกลางหนุนเสริมการพัฒนาด้านเกษตรกรรมและสุขภาพ กำหนดประเด็นการพัฒนา ขับเคลื่อนงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาพร้อมกับหน่วยงานท้องถิ่น
- 4) จังหวัดจันทบุรี จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลผลิตทางการเกษตร เน้นแก้ไขความมั่นคงทางอาหาร การรักษาสุขภาพ ที่อยู่อาศัย และการศึกษาของเด็กเยาวชน
- 5) จังหวัดตรัง จัดทำแผนการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับหน่วยงานในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

บันทึกความร่วมมือการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชน ร่วมกับ 3 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการหนุนเสริมกลไกในการขับเคลื่อนด้านการต่อต้านทุจริต “เปลี่ยนประชาชนเป็นพลังพลเมือง” ร่วมกับ 1) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) 2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ท) และ 3) สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ประสานความร่วมมือป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ในการแจ้งเบาะแสการทุจริต และพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรที่ประชาชนมีส่วนร่วม โดยฝึกอบรมผู้นำสภาองค์กรชุมชนให้เกิดความรู้และทักษะด้านการแจ้งเบาะแสเพื่อป้องกันการทุจริต จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 100 คน และพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนเพื่อเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระยะต่อไป โดยฝึกอบรมผู้นำสภาองค์กรชุมชน และเยาวชนคนรุ่นใหม่ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 80 คน

บันทึกความร่วมมือ “การเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนในการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือการดำเนินคดีและคุ้มครองสิทธิชุมชนและประชาชน” ร่วมกับ 3 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมในการให้ความรู้และการช่วยเหลือทางกฎหมายกับประชาชนและชุมชน ร่วมกับ 1) สำนักงานกิจการยุติธรรม 2) กรมกิจการเด็ก และ 3) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย การให้ความรู้กับเครือข่ายขบวนการองค์กรชุมชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนและชุมชนทางกฎหมายในการดำเนินคดีกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ตลอดจนสนับสนุนและช่วยเหลือให้เกิดการไกล่เกลี่ย ลดข้อพิพาท และสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ความร่วมมือระดับหน่วยงานและเครือข่ายจังหวัด ภายใต้ “ภาคีอาสา” (Area Strengthening Alliance: ASA)

6 ภาคียุทธศาสตร์สานพลังพัฒนา สร้างจังหวัดเข้มแข็ง บูรณาการทุกภาคส่วน

มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลโดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Data Driven Strategy) ให้พื้นที่มีความสามารถในการจัดการข้อมูลและพัฒนา รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้นำให้มีบทบาท ในการนำข้อมูลประกอบการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ตลอดจนร่วมออกแบบวิธีการติดตามและประเมินผล พร้อมสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาให้เกิดพื้นที่รูปธรรม (Best Practice) กำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกัน โดยมีการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับภาคีเครือข่าย ใน 5 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงราย 2) จังหวัดนครสวรรค์ 3) จังหวัดขอนแก่น 4) จังหวัดตราด และ 5) จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นและสร้างระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การประเมินผลการดำเนินงานในปี 2568 และขยายผลไปยัง 77 จังหวัดในปี 2569 ต่อไป

**6 ภาคียุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) 2) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) 3) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) 4) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) 5) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) 6) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

บันทึกความร่วมมือเพื่อยกระดับศักยภาพ ผู้นำชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทางวิชาการ ร่วมกับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA)

มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท ที่สามารถเทียบโอนประสบการณ์ของผู้นำชุมชนเข้าสู่ระบบการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และยกระดับให้สามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่อย่างเป็นระบบ ผ่านกลไกการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดการความรู้ โดยใช้ฐานข้อมูลจริงและพลังภาคประชาชน เป็นแกนกลางของการพัฒนา เกิดหลักสูตรอบรมประชาชนและบุคคลทั่วไป มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน พัฒนากลไกการเรียนรู้ที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นผ่านระบบเทียบโอนรายวิชาและหน่วยกิต (Credit Bank System) เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยกระดับผู้นำชุมชนเข้าสู่ความเป็นมืออาชีพด้านการพัฒนาสังคม

ความร่วมมือระหว่าง พอช. กับ สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย

มีเป้าหมายร่วมกันในการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างตลาด” ให้กับชุมชนในระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อยและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ กำหนดพื้นที่นำร่องเพื่อดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากร่วมกัน ใน 5 จังหวัด ได้แก่

1) จังหวัดเชียงใหม่ 2) จังหวัดเชียงราย 3) จังหวัดขอนแก่น 4) จังหวัดระยอง และ 5) จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและความพร้อม โดยในปี 2569 จะมีการคัดเลือกพื้นที่เข้มแข็งจากพื้นที่ทำร่อง เพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้มีความต่อเนื่องต่อไป

บันทึกความร่วมมือ ผู้สูงอายุเข้มแข็ง ชุมชนมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำผู้สูงอายุ กลุ่มเปราะบาง ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการผลักดันให้ผู้สูงอายุเป็น “พลังของสังคม” ร่วมกับ 1) สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และ 2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

การสร้างความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบล ชมรมผู้สูงอายุ Node พื้นที่ของ สสส. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบาง ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ตำบลนำร่องในจังหวัด 7 จังหวัด ได้แก่ (1) ตำบลหนองกระเจา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ (2) เทศบาลตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท (3) ตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปะมา จังหวัดสุพรรณบุรี (4) เทศบาลตำบลเมืองหงส์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด (5) เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา (6) ตำบลบ่อदान อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา และ (7) ตำบลหนองตาด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

(2) ระดับพื้นที่ 13 บันทึกความร่วมมือ รวม 118 หน่วยงาน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือการพัฒนาพื้นที่พิเศษทางธรรมชาติ
และวัฒนธรรม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2568 ร่วมกับ 4 หน่วยงาน

มีเป้าหมายเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการชุมชน ในการลดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจ ให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตามความเฉพาะของพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น กรรมสิทธิ ในที่ดินทำกิน ข้อจำกัดการเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การศึกษา และสาธารณสุข ร่วมกับ 1) องค์การสวัสดิการภาคประชาสังคม 2) เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน 3) วิทยาลัย ชุมชนแม่ฮ่องสอน และ 4) สำนักงานคณะกรรมการ สู่สภาพแห่งชาติ (สช.)

เกิดความร่วมมือในการจัดสวัสดิการที่ยกระดับคุณภาพชีวิต ให้กับคนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบคลุมประเด็นหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความมั่นคงทางอาหาร 2) การจัดการพื้นที่ตำบล ด้านคุณภาพชีวิตทุกมิติ และ 3) การจัดการทรัพยากรบนฐาน วัฒนธรรม และมีการขยายผลความร่วมมือด้านการจัดการ ฝุ่นควัน PM 2.5 และมีเป้าหมายพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็น

“เมืองพิเศษทางธรรมชาติและวัฒนธรรม” อย่างยั่งยืน

จังหวัดเชียงราย : บันทึกความร่วมมือทางวิชาการพัฒนาหลักสูตร Reskill/Upskill ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดเชียงราย ร่วมกับ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มีเป้าหมายร่วมกันในการสนับสนุนองค์ความรู้และงานวิชาการ เพื่อขับเคลื่อน “เชียงรายล้านนาแห่งความสุข” ออกแบบแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดเชียงราย โดยมีการอบรม “สานพลังภาคีเครือข่ายสู่เชียงรายล้านนาแห่งความสุข” ร่วมกับคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในการร่วมแก้ปัญหาวิกฤตสารน้ำปนเปื้อน แม่น้ำกกเชียงราย

จังหวัดยโสธร : บันทึกความร่วมมือการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชน จังหวัดยโสธร ปี 2568 ร่วมกับ 7 หน่วยงาน ในพื้นที่จังหวัดยโสธร

มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ประสานเชื่อมโยง ภาควิชาพัฒนาในระดับจังหวัด และสื่อสารต่อสาธารณะ โดย 7 หน่วยงานภาคี ร่วมเป็นส่วนหนึ่งดำเนินงานในพื้นที่ จากโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้เปราะบาง ผ่านการใช้โครงการ และงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนในจังหวัดยโสธร “ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ยโสธร เมืองวิถีอีสาน อยู่ดีมีสุข” ประกอบด้วย 6 มิติการพัฒนา ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) สังคม 3) การเมือง ภาคพลเมือง 4) วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) การศึกษา ที่เป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนกับภาคีในการบูรณาการประเด็นงาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้เปราะบาง ผ่านการใช้โครงการและงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. และหน่วยงานภาครัฐ เอกชน อื่น ๆ

** 7 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) วิทยาลัยชุมชนยโสธร 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยโสธร 3) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดยโสธร 4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร 5) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร 6) สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดยโสธร 7) สำนักงาน ป.ป.ช.จังหวัดยโสธร

จังหวัดชัยภูมิ : บันทึกความร่วมมือทางวิชาการ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำ และเครือข่ายความมั่นคงด้านน้ำ จังหวัดชัยภูมิ ร่วมกับ 27 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันการประสานงานด้านวิชาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาภัยแล้งน้ำท่วมในพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ กำหนดพื้นที่สำหรับระบบและติดตั้งการเตือนภัยน้ำท่วมในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการด้านน้ำในระดับพื้นที่ พัฒนาหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ตามปัญหา และรวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อร่วมกันพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสอดคล้องกับเป้าหมายความร่วมมือ “น้ำมั่นคง ไม่ท่วม ไม่แล้ง”

.....

** 27 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ 3) สำนักงานจังหวัดชัยภูมิ 4) อำเภอเมืองชัยภูมิ 5) อำเภอบ้านเขว้า 6) เทศบาลเมืองชัยภูมิ 7) ชลประทานจังหวัดชัยภูมิ 8) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ 9) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยภูมิ 10) สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ 11) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ 12) สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ 13) สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ 14) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชัยภูมิ 15) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ 16) สำนักงานสภาพัฒนาการจังหวัดชัยภูมิ 17) สถานีอุตุนิยมวิทยาชัยภูมิ 18) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ 19) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขานครราชสีมา 20) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนจุฬาภรณ์ 21) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 3 22) หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 55 สำนักงานพัฒนาภาค 5 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 23) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) 24) สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.) 25) สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 5 นครราชสีมา 26) สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 4 และ 27) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

.....

จังหวัดสมุทรปราการ : บันทึกความร่วมมือ “โครงการบ้านพอเพียง ปี 2568 จังหวัดสมุทรปราการเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการโครงการที่ดี” ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สมุทรปราการ

มีเป้าหมายแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในชนบทในการซ่อมแซมบ้านให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยทุกช่วงวัย เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต ขบวนการองค์กรชุมชนเกิดกลไกในพื้นที่แก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย โดยมีการซ่อมแซม/ปรับปรุงและพัฒนาที่อยู่อาศัย 36 ครั้วเรือน และจัดทำแผน

พัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 3 ปี เพื่อรวบรวมข้อมูลผู้ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ และส่งมอบข้อมูลให้กับหน่วยงานภาคี นำไปใช้บูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงเหมาะสมกับการดำรงชีวิต และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่

จังหวัดระยอง : บันทึกความร่วมมือ “สวัสดิการชุมชน สร้างพลังสังคม สู่ระยองเมืองแห่งความสุข” ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการพัฒนาสวัสดิการชุมชนในจังหวัดระยอง เพื่อสร้างพื้นที่กลไกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างมีระบบและยั่งยืน

พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการให้กับชุมชนที่มีความหลากหลายตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่ สนับสนุนการจัดสวัสดิการร่วมกับภาคเอกชนในพื้นที่ และขยายผล โดยวางแผนการดำเนินงานต่อไปในการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ดังนี้ 1) การจัดการปัญหาด้านมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม 2) การจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ 3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน 4) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน “อุตสาหกรรมต้องสีเขียว การท่องเที่ยวต้องสร้างสรรค์ เกษตรต้องยั่งยืน”

จังหวัดลพบุรี : บันทึกความร่วมมือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ผ่านโครงการบ้านพอเพียง ร่วมกับเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

มีเป้าหมายซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยที่ขาดแคลน 377 หลังคาเรือน ใน 39 ตำบล เป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

เกิดการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาพระงาม 8 ครัวเรือน โดยสนับสนุนสิ่งของจำเป็นต่อการอุปโภค บริโภค ในครัวเรือนจากเทศบาลตำบลเขาพระงาม และทบทวน แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 3 ปีของชุมชน เพื่อคัดกรองรายชื่อกลุ่มเปราะบางที่มีความเดือดร้อนในการ ช่วยเหลือให้มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยต่อไป

จังหวัดราชบุรี : บันทึกความร่วมมือการสนับสนุนโครงการของภาคประชาชน เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดราชบุรี ร่วมกับ 2 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง ร่วมกับ 1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี และ 2) สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดราชบุรี การส่งเสริมบทบาทของ “สภาองค์กรตำบล” ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาระดับพื้นที่ จัดเก็บและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางของแต่ละตำบลได้อย่างครบถ้วน และนำข้อมูลไปสู่การจัดทำ แผนพัฒนาระดับตำบลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินงานร่วมกับ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี และหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับพื้นที่

จังหวัดชัยนาท : บันทึกความร่วมมือการขับเคลื่อนแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย จังหวัดชัยนาท ภายใต้แนวคิด “หุ้นส่วนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนชัยนาท” ร่วมกับ 11 หน่วยงาน

มีเป้าหมายการทำงานอย่างบูรณาการ ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อ “ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม” โดยเสริมโอกาสการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่มั่นคง การฟื้นฟูสุขภาพ และการพัฒนาอาชีพ อย่างยั่งยืน รวมถึงการกำหนด “เจตนารมณ์ ความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนจังหวัดชัยนาท สู่ “จังหวัดจัดการตนเอง”

การดำเนินโครงการด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับทุกกลุ่ม และส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ยกย่องบทบาทองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการออกแบบและบริหารแผนงานในพื้นที่

** 11 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชัยนาท 3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยนาท 4) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท 5) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท 6) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท 7) สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท 8) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชัยนาท 9) สำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท 10) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส. สำนัก 6) 11) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

จังหวัดสมุทรสงคราม : บันทึกความร่วมมือ “การสานพลังเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผ่านความมั่นคงทางอาหารและพัฒนาท้องถิ่นเกี่ยวชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามร่วมกับ 17 หน่วยงาน

มีเป้าหมายเชื่อมโยงระบบสุขภาพกับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการจัดการท้องถิ่นชุมชนแบบบูรณาการ และสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบนฐานความมั่นคงทางอาหารและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดกิจกรรมร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ขับเคลื่อนความมั่นคงทางอาหาร 11 ตำบลใน 3 อำเภอของสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยแบ่งการเที่ยวออกเป็น 2 สาย ดังนี้ สายที่ 1 เป็นการชมวิถีชีวิตกลุ่มเกษตรกรดินเค็ม และ สายที่ 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านต้นหยงเกษตรสายหวาน ซึ่งเป็นการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

** 17 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) ผู้แทน CSR ภาคเอกชนจังหวัดสมุทรสงคราม 2) พาณิชย์จังหวัดสมุทรสงคราม 3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 4) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสงคราม 5) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม 6) ออ.ส.จังหวัดสมุทรสงคราม 7) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม 9) สภาเกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม 10) เกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม 11) บริษัทประชารัฐสามัคคี 12) พัฒนาการจังหวัดสมุทรสงคราม 13) ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม 14) ประธานสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม 15) วัดนวมารามจังหวัดสมุทรสงคราม 16) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดสมุทรสงคราม 17) เครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้านสมุทรสงคราม

จังหวัดนครศรีธรรมราช : บันทึกความร่วมมือนครแห่งความสุข “นครศรี หนึ่งเดียว สถานศึกษาปลอดภัย” ร่วมกับ 9 หน่วยงาน

มีเป้าหมายส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่
ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินชีวิต
อย่างปลอดภัย ร่วมกับ 1) สำนักงานจังหวัด
นครศรีธรรมราช 2) องค์การบริหารส่วนตำบล
ปากแพรง 3) โรงเรียนอินทร์ธานีวิทยาคม
4) รพ.สต.บ้านมะขามเรียง 5) โรงเรียนวัดบางด้วน
6) โรงเรียนวัดหอยกัน 7) โรงเรียนวัดปากแพรง
8) อสม.ตำบลปากแพรง และ 9) กลุ่มพลังหญิงหัวใจเพชร

“ค่ายต้นกล้าเยาวชนห่างไกลจากปัจจัยเสี่ยง” สร้างเส้นทางสู่นาคตในการพัฒนาและยกระดับ
คุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว โดยเชื่อมโยงกับภาคีในการขยายผลการอบรมในโรงเรียนทั่วเขต
จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านหลักสูตร “การอบรมเยาวชนรุ่นใหม่ป้องกันปัจจัยเสี่ยง”

จังหวัดภูเก็ต : บันทึกความร่วมมือ “ผนึกกำลังขับเคลื่อน ‘ภูเก็ตเกาะสวรรค์’ สู่จังหวัดจัดการตนเอง” ร่วมกับ 17 หน่วยงานภาคี

มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการแลกเปลี่ยน
ข้อมูลในการพัฒนาจังหวัด ระหว่างชุมชน
กับหน่วยงานภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น
และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและ
ผลักดันนโยบายสาธารณะในระดับต่าง ๆ ของ
จังหวัดภูเก็ตอย่างเป็นรูปธรรม

เชื่อมโยงการทำงานกับภาคีหลายภาคส่วน
เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุ ในการยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในจังหวัดภูเก็ต เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย โดยกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐาน
ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย และบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่าย
ในพื้นที่ในการร่วมจัดสวัสดิการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

**17 หน่วยงานภาคีในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ 1) สำนักงานจังหวัดภูเก็ต 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต 4) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต 5) สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต 6) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต 7) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 9) หอการค้าจังหวัดภูเก็ต 10) YEC หอการค้าจังหวัดภูเก็ต (YEC PHUKET (Young Entrepreneur Chamber of Commerce)) 11) บริษัทพีโซน่า กรุ๊ป 12) บริษัทภูเก็ตพัฒนาเมือง 13) มูลนิธิพัฒนาป่าตอง 14) ชมรมธนาคารจังหวัดภูเก็ต 15) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ 16) เครือข่ายผู้บริโภคจังหวัดภูเก็ต 17) เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดกระบี่ : บันทึกความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อน “แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตเกาะลันตาที่ยั่งยืน” ภายใต้เป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเกาะลันตาสู่การเป็น “Happiness Islands” หรือ “เกาะแห่งความสุข” ร่วมกับ 19 หน่วยงาน

มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกาะลันตาที่ยั่งยืน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติบนเกาะ 2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพเชิงคุณภาพผ่านแนวคิด “Lanta Wellness” 3) การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถเข้าถึงสิทธิ ลดความเหลื่อมล้ำ และ 4) การจัดตั้งกลไกติดตามประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความร่วมมือในการการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ในปี 2568 ได้รับรางวัล 2025 Green Destinations Top 100 Stories จากโครงการ “คีนบ้านให้ปู่เสฉวน” (A Hero’s Tale from Lanta Island) ภายใต้โครงการ Krabi Prototype ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยประกาศผล Green Destinations Global Conference 2025 ณ เมืองมงต์เปอลิเยร์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2568 โดย Green Destinations Foundation ประเทศเนเธอร์แลนด์

** 19 หน่วยงานภาคี ได้แก่ 1) สำนักงานส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ 2) สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 5 จ.กระบี่ 3) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ จ.กระบี่ 4) สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จ.กระบี่ 5) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขากระบี่ 6) สำนักงานสุขภาพจิตที่ 11 จ.กระบี่ 7) สำนักงานสาธารณสุขจ.กระบี่ 8) สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.กระบี่

9) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จ.กระบี่ 10) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) 11) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 12) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน จ.กระบี่ 13) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 14) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 15) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จ.กระบี่ 16) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.กระบี่ 17) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จ.กระบี่ 18) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ 19) สำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ 12 จ.กระบี่

2.2.2 การดำเนินงานด้านต่างประเทศ

จากการดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์ของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยการเชื่อมโยงเปิดโอกาสให้เครือข่ายองค์กรชุมชนไทยได้แสดงศักยภาพสู่สายตานานาชาติ และนำความรู้สึกลกลับมาสู่การพัฒนาในประเทศ ก่อให้เกิดสร้างคุณค่าต่อองค์กรชุมชน สถาบันฯ และภาพลักษณ์ของประเทศไทย ในเวทีโลกผ่านการเป็นเจ้าภาพต้อนรับคณะศึกษาดูงานนานาชาติ การเข้าร่วมประชุมระดับโลก และสร้างความร่วมมือกับภาคีที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการเน้นย้ำความสำคัญของแนวทางการพัฒนา "ให้ชุมชนเป็นแกนหลัก" (Community-led Development) ของประเทศไทย

1) การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงาน มีคณะที่เข้ามาศึกษาดูงาน 17 คณะ จาก 16 ประเทศ และ 2 องค์กรระหว่างประเทศ (UN-Habitat, UNESCAP) ประกอบด้วย ประเทศสิงคโปร์, บังกลาเทศ, ญี่ปุ่น, เมียนมา, ฝรั่งเศส, อินเดีย, กัมพูชา, อินโดนีเซีย, อังกฤษ, กลุ่มประเทศหมู่เกาะแปซิฟิก (7 ประเทศ) และกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกา จำนวนผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานรวม 382 คน ซึ่งมีความหลากหลายตั้งแต่ระดับนโยบายทั้งรัฐมนตรี, เอกอัครราชทูต, ผู้บริหาร UN-Habitat, ข้าราชการ, คณาจารย์, นักศึกษา ไปจนถึงเครือข่ายภาคประชาสังคม และเครือข่ายชุมชน โดยมีประเด็นหลักที่คณะดูงานให้ความสนใจ คือ การพัฒนาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก (Community-Driven Development) การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (Collective Housing for Low-Income community) โดยเฉพาะรูปธรรมของ "โครงการบ้านมั่นคง" และ "การพัฒนาชุมชนริมคลอง" ซึ่งเป็นโครงการแก้ไขปัญหาที่ได้รับความนิยมในระดับนานาชาติ การพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Urban Development) แนวทางการออกแบบและพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และประเด็นเฉพาะ เช่น การจัดการน้ำ การสุขาภิบาล และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ก่อให้เกิดการเผยแพร่แนวทางการทำงานและผลลัพธ์ของสถาบันฯ และความสำเร็จของชุมชนไทยได้ถูกเผยแพร่ในวงกว้าง สร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือในเวทีนานาชาติ พร้อมทั้งเกิดการเชื่อมโยงประสานภาคีการทำงานด้านต่างประเทศ สามารถสร้างและยกระดับความสัมพันธ์กับหน่วยงานพัฒนาระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดสู่ความร่วมมือเชิงนโยบายและโครงการในอนาคต

2) การเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการเข้าร่วมประชุม ร่วมเป็นภาคีจัดงาน และสนับสนุนโครงการความร่วมมือ เช่น เข้าร่วมเวทีระดับโลก งาน World Urban Forum (WUF12) ที่อียิปต์ และการประชุม ESCAP สมัยที่ 81 ที่เคนยา ร่วมเป็นภาคีจัดงานนานาชาติใน 4 งาน ได้แก่ งาน International Conference on Sustainable Communities for All (ร่วมกับการเคหะ)

งานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (เวทีสำหรับผู้แทนนานาชาติ) งานสัมมนาด้านผังเมืองเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (TU) งาน UNESCAP 81 และเข้าร่วมการประชุมสำคัญเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศกับ World Bank และ ADB UN-Habitat และการนำเสนอผลงานในเวที Housing and Urbanization: Leadership in Action

2.2.3 กลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาและบริหารจัดการจังหวัด เป็นกลไกสนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชนเป็นกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาในระดับจังหวัด โดยสนับสนุนงบประมาณบริหารจัดการจังหวัดเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการและบูรณาการงานพัฒนาในพื้นที่ 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร

จากการสนับสนุนกลไกระดับจังหวัดในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของขบวนองค์กรชุมชนจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) 77 จังหวัด ซึ่งแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดประกอบด้วย

- ข้อมูลพื้นฐาน/ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ปัญหาความเดือดร้อนที่สำคัญของจังหวัด ข้อมูลกลุ่ม/ องค์กรขับเคลื่อนงานในพื้นที่

- รายงานภาพรวมการขับเคลื่อนงานของขบวนองค์กรชุมชน ประกอบด้วย ผลการขับเคลื่อนงานตามประเด็นงานสำคัญ ได้แก่ (1) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (2) การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน (3) การแก้ไขและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (4) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (5) การป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรชุมชน (ถ้ามี) และ (6) ประเด็นงานด้านอื่น ๆ

- แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย (1) กระบวนการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อยกระดับแผนฯ และเชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับตำบลสู่แผนพัฒนาระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และ (2) การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ (SWOT) ปัญหา ความต้องการทุน ศักยภาพกลุ่ม/องค์กร เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนในจังหวัด

- การเชื่อมโยง/บูรณาการความร่วมมือ และผลการดำเนินงานร่วมกับภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) การจัดความสัมพันธ์การทำงาน ได้แก่ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบทบาทของ พอช. ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เช่น การให้ความรู้ พัฒนาผู้นำ วิเคราะห์ข้อมูล เชื่อมโยงหน่วยงาน เป็นต้น (2) การบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดสู่แผนหน่วยงาน/ยุทธศาสตร์จังหวัด ได้แก่ ข้อมูลแผนงาน/ กิจกรรม/ โครงการ ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (3) หน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และ (4) รูปธรรมความสำเร็จ ผลจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มาสับสนุนและที่บรรจุแผน

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด	พื้นที่ดำเนินการ
	ภาคเหนือ 17 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี
	ภาคใต้ 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สุราษฎร์ธานี และสตูล
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บัรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ
	ภาคกลาง และตะวันตก 13 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง
	ภาคกรุงเทพปริมณฑล และตะวันออก 13 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ สระแก้ว

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน

3.1 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนรุ่นใหม่ และคนในขบวนองค์กรชุมชน

สถาบันฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนในขบวนองค์กรชุมชน เพราะ “คน” คือหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง การมีผู้นำที่เข้มแข็ง คนรุ่นใหม่ที่มีพลังความคิดสร้างสรรค์ และสมาชิกองค์กรชุมชนที่มีทักษะ ความรู้ และความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะทำให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด กำหนดทิศทางการพัฒนาได้ด้วยตนเอง และสร้างพลังร่วมของคนในพื้นที่ในการผลักดันการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง

3.1.1 การพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชน

1) ผู้นำองค์กรชุมชนเข้ารับการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรณะ 879 คน ใน 8 หลักสูตร ผลจากการพัฒนาผู้นำองค์กรชุมชนมีความรู้เพิ่มขึ้นภายหลังจากเข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมีการผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังจากเข้ารับการอบรม ดังนี้

หลักสูตร	คะแนนก่อน-หลังอบรม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	
	Pre-test	Post-test
1) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมทางสังคมในขบวนองค์กรชุมชน (103 คน)	9.77	13.34
2) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในรูปแบบจังหวัดบูรณาการ (110 คน)	10.90	14.20

หลักสูตร	คะแนนก่อน-หลังอบรม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	
	Pre-test	Post-test
3) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดในระดับภาค		
3.1) การพัฒนาศักยภาพผู้นำสร้างผู้นำขบวนองค์กรชุมชน จังหวัดภาคใต้ (93 คน)	15.58	18.40
3.2) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคกลาง และตะวันตก ภายใต้หัวข้อ “พัฒนานักยุทธศาสตร์ เพื่อเปลี่ยนแปลงชุมชน” (85 คน)	14	18
3.3) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภายใต้หัวข้อ “พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เชิงยุทธศาสตร์” (95 คน)	17	18
3.4) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนจังหวัด ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก (132 คน)	18	20
3.5) การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนภาคเหนือ “พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่จังหวัดจัดการตนเอง” (101 คน)	18	20
4) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชน เพื่อเตรียม ความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติ (ภาคประชาชน) (160 คน)	-	-

2) การประเมินขีดความสามารถตามมาตรฐานของสมรรถนะ

2.1) การประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชน จำแนกเป็น 5 บทบาทหลัก (Core Roles) ซึ่งแต่ละบทบาทประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ (Core Competencies) 5 ด้าน และแบ่งระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level) เป็น 5 ระดับ ดังนี้

สมรรถนะ	ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Level)
● สมรรถนะที่ 1 ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง (Leader as Change Agent) ● สมรรถนะที่ 2 ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตย และมีใจเป็นธรรม (Leading with Democracy and Moral) ● สมรรถนะที่ 3 บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ (Leader as Strategist) ● สมรรถนะที่ 4 ผู้นำนักออกแบบชุมชน (Leader as Community Designer) ● สมรรถนะที่ 5 ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Leader as Network Orchestrator)	● ระดับ 1 ขั้นเรียนรู้ (Basic/Beginner Level) ผู้ที่เริ่มต้นในองค์กรชุมชน ● ระดับ 2 ขั้นปฏิบัติ (Doing/Specialist Level) ผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ในการทำงาน ● ระดับ 3 ขั้นพัฒนา (Developing/Experienced Specialist Level) ผู้ที่มีประสบการณ์และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น ● ระดับ 4 ขั้นก้าวหน้า (Advanced/Expert Level) ผู้ที่ชำนาญการสูงสุดและสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลง ● ระดับ 5 ขั้นเชี่ยวชาญสูงสุด (Master Level) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญระดับสูงและเป็นต้นแบบให้แก่ผู้อื่นในการพัฒนาชุมชน

ระดับความคาดหวัง (ระดับความเชี่ยวชาญ) ของผู้นำในแต่ละระดับ

ระดับผู้นำ	ระดับความคาดหวัง
ผู้นำที่เป็นแกนนำของขบวนการองค์กรชุมชน/องค์กรชุมชนในระดับชาติ	5
ผู้นำขบวนการองค์กรชุมชน/องค์กรชุมชนในระดับภาค/กลุ่มจังหวัด	4
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับจังหวัด	3
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับอำเภอ/เครือข่ายพื้นที่ระดับอำเภอ (Zone)	2
ผู้นำองค์กรชุมชนในระดับพื้นที่/ตำบล	1

ในปี พ.ศ. 2568 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competencies) คือ ผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด และผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตร ก.บ.จ. จำนวนทั้งสิ้น 154 คน โดยกลุ่มผู้ประเมิน 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายอื่น ๆ และขบวนการองค์กรชุมชน

ผลการประเมินสมรรถนะหลักของผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด 154 คน พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมของสมรรถนะอยู่ที่ 3.93 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2567 และ 2568 พบว่า ค่าเฉลี่ยในปี 2568 สูงขึ้นอย่างชัดเจนและบรรลุตามค่าคาดหวังที่ระดับ 3 ในทุกสมรรถนะ สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรในปี 2568 มีประสิทธิภาพ ช่วยยกระดับความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของผู้นำองค์กรชุมชนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 9.92 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาที่ต่อเนื่องและศักยภาพที่แข็งแกร่งขึ้นของผู้นำในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะ	ค่าเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	
		ปี 2567	ปี 2568
สมรรถนะที่ 1 ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง (Leader as Change Agent)	3	3.52	4.03
สมรรถนะที่ 2 ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม (Leading with Democracy and Moral)	3	3.55	3.99
สมรรถนะที่ 3 บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์ (Leader as Strategist)	3	3.27	3.80
สมรรถนะที่ 4 ผู้นำนักออกแบบชุมชน (Leader as Community Designer)	3	3.31	3.85
สมรรถนะที่ 5 ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Leader as Network Orchestrator)	3	3.51	3.97
ภาพรวม		3.43	3.93

ผลการประเมินทุกด้านมีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากปี 2567 โดยสมรรถนะด้านผู้นำการสร้างการเปลี่ยนแปลง มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนถึงความสามารถของผู้นำในการผลักดันการปรับตัวของชุมชน และขับเคลื่อนแนวคิดหรือกระบวนการใหม่ให้เกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น ส่วนสมรรถนะด้านการนำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม มีคะแนนเพิ่มขึ้นเช่นกัน แสดงถึงความก้าวหน้าในการสร้างบรรยากาศที่โปร่งใส เป็นธรรม และส่งเสริมความไว้วางใจร่วมกันในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ มีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น ชี้ให้เห็นว่าผู้นำสามารถวางทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ จัดลำดับความสำคัญของงาน และเชื่อมโยงแผนให้เกิดผลปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ขณะเดียวกันสมรรถนะด้านการออกแบบชุมชน มีการขยับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน แสดงถึงการนำแนวคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรมมาใช้พัฒนาชุมชนให้ตอบโจทย์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

สุดท้าย สมรรถนะด้านการประสานและบูรณาการเครือข่าย มีคะแนนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำมีทักษะในการสร้างความร่วมมือ การบูรณาการทรัพยากร และการทำงานร่วมกับภาคีจากหลายภาคส่วนได้อย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดพลังร่วมในการพัฒนาที่ชัดเจนและยั่งยืน

2.2) การสำรวจสมรรถนะผู้นำองค์กรชุมชนระดับจังหวัด เพื่อประเมินทักษะและความรู้ตามมาตรฐานของ พอช. ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาและบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่น โดยสำรวจผู้นำทั้งสิ้น 464 คน ผลการประเมิน พบว่า มีผู้นำองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดที่มีสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวัง (Expected Competency) ตามมาตรฐานของ พอช. ในระดับที่ 3 จำนวน 386 คน คิดเป็นร้อยละ 83.19

สมรรถนะ	จำนวนผู้ผ่าน	ร้อยละ
สมรรถนะที่ 1 “ผู้นำนักสร้างการเปลี่ยนแปลง” (Leader as Change Agent)	435	93.75
สมรรถนะที่ 2 “ผู้นำอย่างเป็นประชาธิปไตยและมีใจเป็นธรรม” (Leading with Democracy and Moral)	434	93.53
สมรรถนะที่ 3 “บริหารจัดการอย่างมีกลยุทธ์” (Leader as Strategist)	428	92.24
สมรรถนะที่ 4 “ผู้นำนักออกแบบชุมชน” (Leader as Community Designer)	434	93.53
สมรรถนะที่ 5 “ผู้นำนักเสริมสร้างและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย” (Leader as Network Orchestrator)	428	92.24
ผู้ผ่านทุกสมรรถนะ	386	83.19

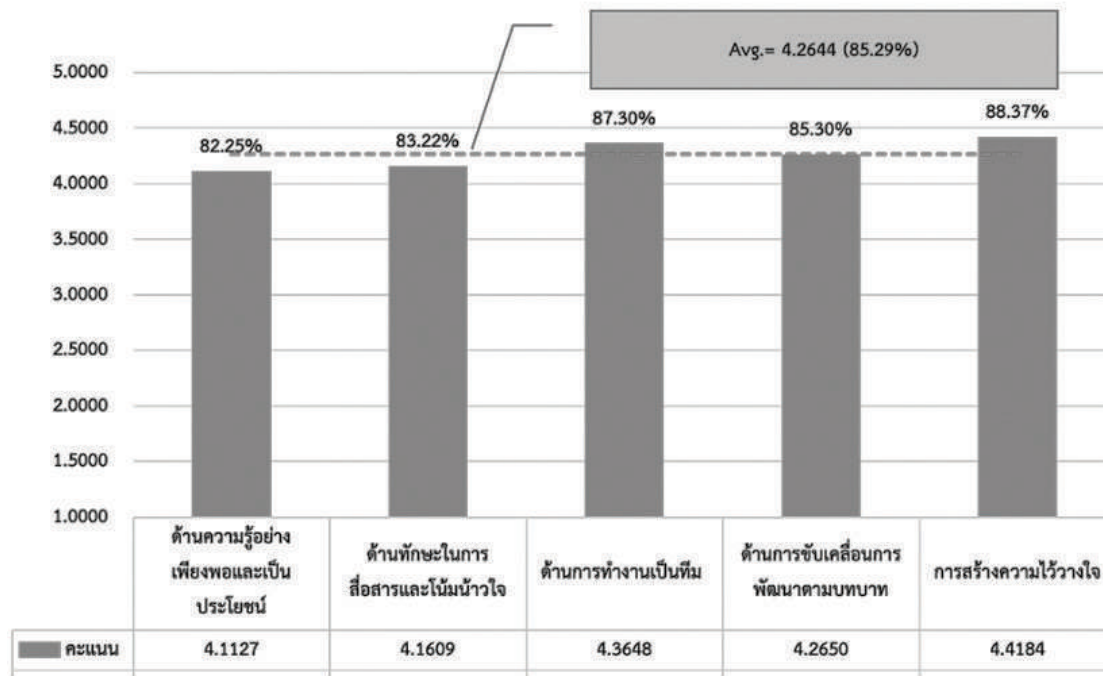
3.1.2 ความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ระดับจังหวัด
โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2568 รวมทั้งสิ้น 207 ตัวอย่าง โดยสรุปผลการสำรวจดังนี้

หน่วยงานในคณะกรรมการที่ตอบแบบสำรวจ 207 คน ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ 77 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 รองลงมาคือ ภาคประชาสังคม 64 คน คิดเป็นร้อยละ 30.92 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.32 ขณะที่สถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการ มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.66 และภาคเอกชน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

สังกัดหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานภาครัฐ	77	37.20
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	40	19.32
สถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการ	20	9.66
ภาคเอกชน	6	2.90
ภาคประชาสังคม	64	30.92
รวม	207	100.00

ผลการประเมินความเชื่อมั่นและความเห็นของคณะกรรมการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเชื่อมั่นมากที่สุด คะแนน 4.2644 คิดเป็นร้อยละ 85.29 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการมีความเชื่อมั่นต่อบทบาท หน้าที่ และการดำเนินงานในระดับสูง เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสร้างความไว้วางใจระดับคะแนน 4.4184 คิดเป็นร้อยละ 88.37 อยู่ในระดับเชื่อมั่นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีมระดับคะแนน 4.2650 คิดเป็นร้อยละ 87.30 ถัดมาคือด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาตามบทบาท ระดับคะแนน 4.2650 คิดเป็นร้อยละ 85.30 สำหรับด้านทักษะในการสื่อสารและโน้มน้าวใจ ระดับ 4.1609 คิดเป็นร้อยละ 83.22 และด้านความรู้อย่างพอเพียงและเป็นประโยชน์ ระดับคะแนน 4.1127 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ตามลำดับ

ผลการประเมินความเชื่อมั่นและความเห็นของคณะกรรมการ

3.1.3 การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแนวทางการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเปิดมุมมองใหม่ในการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน การยกระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาผู้นำชุมชน การส่งเสริมบทบาทของภาครัฐในระดับท้องถิ่น รวมถึงการสร้างกลไกความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาดูงานแนวทางการพัฒนาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 24 – 30 มีนาคม 2568 ณ เมืองคุนหมิง และเมืองเซียงรุ่ง (สิบสองปันนา) มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีผู้เข้าร่วม 80 คน ประกอบด้วย ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัด คณะกรรมการสถาบัน ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการฯ รวมถึงเจ้าหน้าที่ โดยมีการเยี่ยมชมพื้นที่ตัวอย่างด้านการพัฒนาชุมชน เมืองอัจฉริยะ และการจัดการเศรษฐกิจท้องถิ่นที่ใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างรายได้ เช่น การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การอนุรักษ์และต่อยอดทุนวัฒนธรรมชนเผ่า และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบขนส่งเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาดูงาน ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจเชิงลึกในแนวทางการพัฒนาชุมชนของประเทศจีน ซึ่งเน้นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยใช้การวางแผนแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Development) เป็นกลไกสำคัญ และได้รับแรงบันดาลใจในการประยุกต์แนวทางดังกล่าวมาปรับใช้ในบริบทของชุมชนไทย เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานภายนอก

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการยังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้นำท้องถิ่นและนักวิชาการจีน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา “เวทีความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน” ในอนาคต ตลอดจนเป็นการยกระดับขีดความสามารถของผู้นำองค์กรชุมชนไทยให้มีมุมมองกว้างไกล และพร้อมต่อการปรับตัวในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1.4 กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้นำชุมชนและคนในชุมชนองค์กรชุมชน : คณะอนุกรรมการพัฒนารูปแบบกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทาง การพัฒนาผู้นำและบุคลากรในชุมชนองค์กรชุมชนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ และผู้นำเครือข่ายชุมชน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และแผนการพัฒนาบุคลากร ทุกคนในชุมชนองค์กรชุมชน ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันฯ และประชาชนทั่วไป ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีในระดับพื้นที่เพื่อบูรณาการเนื้อหา กระบวนการพัฒนาและงบประมาณ รวมถึงออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนในแต่ละบริบท

โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญ คือ แผนการพัฒนาผู้นำระดับภาค ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หลักสูตรพัฒนาระดับผู้นำและศึกษาดูงานต่างประเทศ ตลอดจนหลักสูตรการพัฒนาเจ้าหน้าที่ เพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และชุมชนองค์กรชุมชน และการเพิ่มศักยภาพองค์กรชุมชนให้เป็นแกนกลางในการพัฒนา โดยมีการติดตาม และประเมินผลผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชนที่ผ่านการพัฒนา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

3.1.5 นวัตกรรมความร่วมมือทางการศึกษาในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้นำชุมชน : จากการวิเคราะห์ปัญหา (Pain Point Analysis) ในระดับองค์กรและชุมชนพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ บุคลากรและผู้นำชุมชน ขาดโอกาสทางการศึกษาและมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ขาดองค์ความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการ การวางแผนงาน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความมั่นใจในการสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ไม่สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเชิงลึกอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงบประมาณ แหล่งทุนในการพัฒนาชุมชนได้ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้บทบาทการเป็นผู้นำชุมชนลดลงและยากต่อการขับเคลื่อนชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

สถาบันฯ จึงให้ความสำคัญกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่บุคลากรและผู้นำชุมชน เพื่อยกระดับทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การวางแผน การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เสริมศักยภาพด้านการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยมีแนวทางความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรและชุมชน จึงมีการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรพัฒนาศักยภาพ เพื่อการพัฒนาชุมชน (หลักสูตรสำหรับบุคคลภายนอก) โดยมีหน้าที่ออกแบบกระบวนการ และสนับสนุน

การจัดหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างศักยภาพแก่บุคลากรและผู้นำชุมชน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อยกระดับสมรรถนะของบุคลากรและผู้นำชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรและชุมชนอย่างยั่งยืน

จากการขับเคลื่อนงานของคณะทำงานฯ ส่งผลให้สถาบันสามารถเชื่อมโยงความร่วมมือกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) ในการจัดทำแนวทางการเทียบโอนหน่วยกิตในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร ประกอบด้วยรายวิชา 11 วิชา รวม 36 หน่วยกิต และสารนิพนธ์อีก 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น 12 รายวิชา 39 หน่วยกิต ซึ่งสามารถเทียบโอนหน่วยกิตจากหลักสูตรพัฒนาศักยภาพของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้จำนวน 2 หลักสูตร ใน 6 รายวิชา รวม 18 หน่วยกิต และการสนับสนุนผู้นำในขบวนองค์กรชุมชนให้สามารถเข้าศึกษาในหลักสูตร “นวัตกรรมทางสังคม” เพื่อยกระดับสมรรถนะและพัฒนาศักยภาพในการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมอย่างมืออาชีพต่อไป โดยสรุปรายละเอียดแต่ละหลักสูตรดังนี้

	หลักสูตรที่ 1 “การสนับสนุนและยกระดับ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน”	หลักสูตรที่ 2 “การพัฒนาเทคโนโลยีและ นวัตกรรมการพัฒนาชุมชน”	หลักสูตรที่ 3 “นวัตกรรมทางสังคม”
วัตถุประสงค์	เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนพื้นที่ให้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในการสร้าง พัฒนา และบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการขยายผลการเรียนรู้ไปยังพื้นที่ใกล้เคียงอย่างมีประสิทธิภาพ	เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นการเสริมสร้างความคิดริเริ่มในการสร้างผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ การจัดตั้งธุรกิจชุมชน การแบ่งปันองค์ความรู้ และทรัพยากรระหว่างชุมชนตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน	เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคคลให้เป็น “นวัตกรรมทางสังคม” ที่มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมในระดับชุมชนและพื้นที่ โดยเน้นการจัดการภัยพิบัติ การพัฒนาชุมชนในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีชุมชน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการผลักดันนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งเสริมสร้างภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ การพูดในที่สาธารณะ และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

	หลักสูตรที่ 1 “การสนับสนุนและยกระดับ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน”	หลักสูตรที่ 2 “การพัฒนาเทคโนโลยีและ นวัตกรรมการพัฒนาชุมชน”	หลักสูตรที่ 3 “นวัตกรรมทางสังคม”
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การที่พื้นที่สามารถจัดการตนเองได้ในรูปแบบศูนย์เรียนรู้ชุมชน การขยายผลของศูนย์ฯ ไปยังพื้นที่รอบข้าง การจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในระดับชุมชน	ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาพื้นที่ การขยายผลองค์ความรู้ไปยังพื้นที่รอบข้าง และการเพิ่มประสิทธิภาพของการพัฒนาชุมชน ในหลากหลายมิติ	สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการจัดการภัยพิบัติและทรัพยากรในพื้นที่ เข้าใจระบบเศรษฐกิจฐานราก ในบริบทดิจิทัล มีภาวะผู้นำและทักษะ การสื่อสารเพื่อสร้างเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รู้เท่าทันนโยบาย และงบประมาณ รวมถึงมีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ ที่หลากหลาย
เนื้อหาหลักสูตร	รายวิชาย่อย 8 วิชา รวมระยะเวลาเรียน 162 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) ธรรมชาติชุมชุน และความโปร่งใส 2) แผนชุมชน 3) การมีส่วนร่วม ในการสร้างศูนย์การเรียนรู้ ในชุมชน 4) คุณค่าของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5) การ ประสานความร่วมมือ 6) เครื่องมือ และกลไกของศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน 7) การสร้างนวัตกรรม สังคม และ 8) การบริหาร จัดการอาสาสมัครและเรียนรู้ ประชาสังคม	รายวิชาย่อย 11 วิชา รวม ระยะเวลาเรียน 162 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนด้านดิจิทัล (Digital Leadership) 2) ทักษะด้านดิจิทัล สำหรับชุมชน (Digital Skills) 3) การป้องกันภัยคุกคามทาง ไซเบอร์สำหรับชุมชน(Cyber security) 4) ชุมชนกับการ เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) 5) การจัดการภัยพิบัติ ของชุมชน (Community Disaster Management) 6) ความรู้พื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจและการเงินสำหรับ ชุมชน 7) ชุมชนกับความเท่าเทียม ระหว่างเพศ (Gender Equality) 8) การบริหารความเสี่ยงและ ควบคุมภายในสำหรับชุมชน 9) การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ของชุมชน (Social Immunity) 10) ชุมชนกับภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) และ 11) ชุมชนกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และชาติพันธุ์ (Cultural and Ethnic Diversity Management)	รายวิชาย่อย 12 วิชา รวมระยะเวลา เรียน 135 ชั่วโมง (คิดเทียบเท่า 9 หน่วยกิต) ได้แก่ 1) การจัดการภัยพิบัติ 2) การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจ ฐานรากในยุคดิจิทัล 3) เทคโนโลยี ชุมชน 4) การสื่อสารเพื่อการ เปลี่ยนแปลง 5) การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ 6) การผลักดันเพื่อบรรลุ เป้าหมาย 7) ชุมชนท้องถิ่นจัดการ ตนเอง 8) การขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะ 9) การเท่าทันแหล่งทุน และงบประมาณ 10) ความร่วมมือเชิง พื้นที่ 11) ความร่วมมือเพื่อคนทุกช่วงวัย และ 12) การพูดในที่สาธารณะ และบุคลิกภาพผู้นำ

ทั้งนี้ ภายหลังจากการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOA) จะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าวอย่างเป็นทางการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

3.2 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชน

3.2.1 การพัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้มีความเข้มแข็งสามารถเป็นกลไกกลางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงานในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ 7,795 แห่ง มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ประกอบด้วยผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิรวม 252,698 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 156,040 องค์กร ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร

การประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งวัดผลการขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ จากการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องของสภาองค์กรชุมชน การดำเนินงานตามภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตามมาตรา 19 และมาตรา 21 ของ พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 และการประสานงานของสภาองค์กรชุมชนร่วมกับภาคีพัฒนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน

เกณฑ์วัดระดับความเข้มแข็ง เป็น 4 ระดับ

- ระดับดีมาก (A)
ค่าคะแนน 80 – 100 คะแนน
- ระดับดี (B)
ค่าคะแนน 61 – 79 คะแนน
- ระดับพอใช้ (C)
ค่าคะแนน 50 - 60 คะแนน
- ระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D)
ค่าคะแนน 0 – 49 คะแนน

ผลจากการประเมินระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล) มีระดับคุณภาพ ดังนี้

- สภาองค์กรชุมชนระดับดีมาก (A) 955 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับดี (B) 1,111 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับพอใช้ (C) 505 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนระดับพัฒนา/ปรับปรุง (D) 1,314 ตำบล
- สภาองค์กรชุมชนที่อยู่ระหว่างสอบทานคุณภาพ 3,900 ตำบล

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ จำนวน 7,795 แห่ง

ผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 252,698 คน

กลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน จำนวน 156,040 องค์กร

ภาคเหนือ

จำนวนจัดตั้งสะสม 1,671 แห่ง

กลุ่มองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน 40,957 องค์กร

จำนวนสมาชิก 53,446 ราย

ระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

A	B	C	D	อยู่ระหว่าง
183	341	118	219	การสอบทานคุณภาพ
องค์กร	องค์กร	องค์กร	องค์กร	810 องค์กร

ภาคกลางและตะวันออก

จำนวนจัดตั้งสะสม 1,159 แห่ง

กลุ่มองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน 17,836 องค์กร

จำนวนสมาชิก 38,232 ราย

ระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

A	B	C	D	อยู่ระหว่าง
181	121	56	311	การสอบทานคุณภาพ
องค์กร	องค์กร	องค์กร	องค์กร	490 องค์กร

ภาคกม.ปริมณฑลและตะวันออก

จำนวนจัดตั้งสะสม 881 แห่ง

กลุ่มองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน 20,355 องค์กร

จำนวนสมาชิก 29,205 ราย

ระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

A	B	C	D	อยู่ระหว่าง
61	106	67	148	การสอบทานคุณภาพ
องค์กร	องค์กร	องค์กร	องค์กร	499 องค์กร

ภาคใต้

จำนวนจัดตั้งสะสม 1,166 แห่ง กลุ่มองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน 18,019 องค์กร จำนวนสมาชิก 32,806 ราย

ระดับคุณภาพ
สภาองค์กรชุมชนตำบล

A	B	C	D	อยู่ระหว่าง
275	282	113	315	การสอบทานคุณภาพ
องค์กร	องค์กร	องค์กร	องค์กร	181 องค์กร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวนจัดตั้งสะสม 2,908 แห่ง

กลุ่มองค์กรชุมชนที่จดทะเบียน 59,330 องค์กร

จำนวนสมาชิก 100,637 ราย

ระดับคุณภาพสภาองค์กรชุมชนตำบล

A	B	C	D	อยู่ระหว่าง
255	261	151	321	การสอบทานคุณภาพ
องค์กร	องค์กร	องค์กร	องค์กร	1,920 องค์กร

ผลการประเมินระดับคุณภาพ

สภาองค์กรชุมชนตำบล 3,885 ตำบล
คิดเป็นร้อยละ 49.90 ของสภา
องค์กรชุมชนทั่วประเทศ (7,785 ตำบล)

A 955 องค์กร

B 1,111 องค์กร

C 505 องค์กร

D 1,314 องค์กร

อยู่ระหว่าง
การสอบทานคุณภาพ 3,900 องค์กร

โดยในปี 2568 เกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน (ระดับ C และ ระดับ D) 731 ตำบล ใน 77 จังหวัดครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค ส่งผลให้สภาองค์กรชุมชนสามารถเป็นกลไกกลางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสุขภาพชุมชน และชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

การจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ระหว่างวันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2567 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วม 200 คน ประกอบด้วย ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับจังหวัด 77 จังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีการรวบรวมข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประชุมมอบให้แก่ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยมี นางสาวสนธยา บุญยภูษิต หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับมอบข้อเสนอพร้อมให้กำลังใจแก่ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน

โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี ดังนี้

- ▶ การกระจายอำนาจในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่จังหวัดจัดการตนเอง
- ▶ การสร้างสวัสดิการสังคมและรัฐสวัสดิการ
- ▶ การแก้ไขปัญหาที่ดินทับซ้อนระหว่างรัฐกับประชาชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
 - กรณีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ทับซ้อนที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัยของประชาชน
 - (ร่าง) พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ด้านที่ดินและป่าไม้ พ.ศ.
- ▶ ข้อเสนอแต่ละภูมิภาค ได้แก่ การปกป้องและการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และการป้องกันและรับมือภัยพิบัติ

รูปธรรมสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ยาว ร่วมกับ
ท้องถิ่น จัดทำแผนการฟื้นฟูพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตผู้ประสบภัยพิบัติ

สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ยาว จังหวัด
เชียงราย ร่วมกับท้องถิ่น และประชาชน
ในพื้นที่ในการจัดทำแผนการฟื้นฟูและพัฒนา
คุณภาพชีวิตผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัด
เชียงราย สู่เป้าหมายต้นแบบจัดการภัยพิบัติ
สร้างความมั่นคงที่ดิน ที่อยู่อาศัย การพัฒนา

ความมั่นคงด้านสังคมคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจยั่งยืน โดยมีตัวแทนประชาชนผู้ประสบภัยที่ได้รับ
ผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วม – ดินโคลนถล่ม ใน ต.แม่ยาว เข้าร่วมนำเสนอปัญหาและข้อเสนอ
เชิงนโยบายในด้านต่างๆ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

ระยะเร่งด่วน : ฟื้นฟูความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย เน้นการซ่อมแซมบ้านและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ
ทันที ร่วมกับ พอช. ในการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินงานอย่างเร่งด่วน

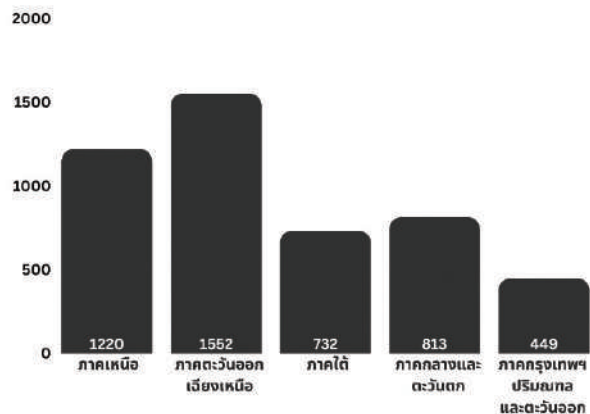
ระยะฟื้นฟู : พัฒนาระบบและแนวทางการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ วางแผนการรับมือและซักซ้อม
ร่วมกับ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเชียงราย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนสามารถ
ฟื้นตัวได้อย่างยั่งยืน

ระยะพัฒนาต่อยอด : สร้างความมั่นคงในระยะยาวทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พัฒนา
คุณภาพชีวิตและสร้างชุมชนเข้มแข็ง พร้อมพัฒนานโยบายเชิงพื้นที่ และกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน
เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยพิบัติในอนาคต

จากการมีกลไกสภาองค์กรชุมชนเป็นตัวเชื่อมระหว่างชุมชนและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ทำให้เกิด
การระดมความเห็นเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดเชียงราย เป็นโอกาสที่เปิดให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
ออกแบบเป้าหมายและอนาคตของชุมชนในการจัดการและรับมือภัยพิบัติที่มีความยั่งยืนครอบคลุม
ทุกด้าน

3.2.2 การทบทวนสภาองค์กรชุมชน
ตำบลที่สมาชิกครบวาระให้เป็นปัจจุบัน
เกิดการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน
ตำบล 4,766 ตำบล ในพื้นที่ 77 จังหวัด

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน

เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอป่ง จังหวัดพะเยา

เวทีพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน
เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอป่ง จังหวัดพะเยา
เพื่อคัดเลือกประธานสภาองค์กรชุมชน และสมาชิก
สภาองค์กรชุมชน รวมถึงพิจารณาแนวทางการ
ดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อให้
การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นไป
ตาม พ.ร.บ. สภาองค์กรชุมชน ปี 2551 โดยมี
บทบาทและภารกิจที่สำคัญ ดังนี้ :

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนสร้างเวทีและโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่าง
สมาชิกในชุมชน

2. ประสานงานและเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ
องค์กรต่าง ๆ เพื่อรับการสนับสนุนและทรัพยากรในการพัฒนาชุมชนเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

ตัวอย่างการพัฒนาและทบทวนสภาองค์กรชุมชน

เทศบาลตำบลแม่ยม อำเภอปาง จังหวัดพะเยา

3. พัฒนาศักยภาพคนและทักษะในชุมชนจัดการอบรมและพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกในชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนสนับสนุนการสร้างงานและการประกอบอาชีพในชุมชน

5. ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีการทบทวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จะมาเป็นสมาชิก ได้แก่ 1) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน 2) ที่ปรึกษา จำนวน 4 คน 3) คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 7,15,16 และมีมติเห็นชอบมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำเอกสารเพื่อเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนตำบลต่อไป

3.3 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

3.3.1 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นการสร้างหลักประกันทางสังคมและความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชนบนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ในการดูแลคนทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิดจนตายอย่างถ้วนหน้า เพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน และภาคประชาสังคม พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนามาตรฐานคุณภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน ศักยภาพแกนนำในการบริหารจัดการทุน ขยายผลและสร้างการเรียนรู้การจัดสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 30 กันยายน 2568 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 6,053 กองทุน สมาชิกกองทุน 6,718,977 ราย และมีเงินกองทุน (สะสม) รวม 23,805.42 ล้านบาท จำแนกเป็น

- (1) เงินสมทบจากสมาชิก 16,160.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68
- (2) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช. 3,983.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17
- (3) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,865.77 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8
- (4) เงินสมทบจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 1,795.74 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการสมทบงบประมาณรวม 1,470 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 2,060,740 คน งบประมาณสมทบ 242.86 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ส่งผลให้เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้สมาชิกครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการ 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จ่ายกรณีเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 9,945,882 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 11,952,140,494.04 บาท

ตัวอย่างกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนรสิงห์ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง มีผู้สูงอายุราว 21% กองทุนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผ่านโครงการต่าง ๆ ที่สร้างความสุขและให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในสังคม เช่น ศูนย์การเรียนรู้ทุกช่วงวัย กิจกรรมออกกำลังกาย ดนตรีบำบัด เน้นเรื่องการฝึกอาชีพทำขนมไทย ของว่าง หรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย นอกจากนี้ยังแจกสิ่งของจำเป็น เช่น ผ้าห่ม และเครื่องใช้ในครัวเรือน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกทั้งกับผู้สูงอายุและผู้พิการ ความสำเร็จของกองทุนเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในกองทุน พอช. อบต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อสม. โรงเรียน และวัด ร่วมกันสร้างชุมชนที่ยั่งยืน

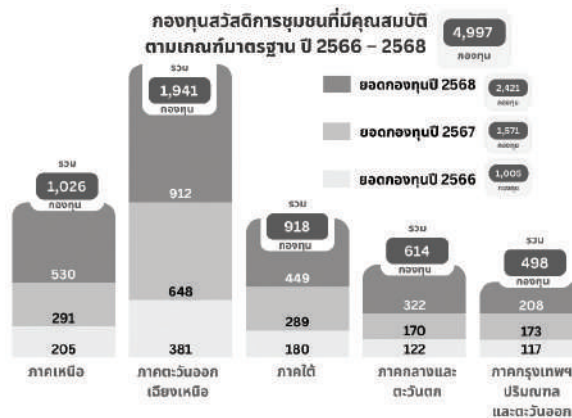
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทับปrik อำเภอมะนัง จังหวัดกระบี่ มีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงและคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกในชุมชน ผ่านโครงการสวัสดิการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมการศึกษาไปจนถึงการดูแลครอบครัวในยามยากลำบาก กองทุนมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรหลานของสมาชิก เพื่อสนับสนุนการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของคนรุ่นใหม่ สร้างโอกาสในการเรียนรู้และการเติบโตที่เท่าเทียม นอกจากนี้ กองทุนยังให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครอบครัวสมาชิกในกรณีงานศพ ด้วยการมอบเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญความสูญเสีย ทำให้สมาชิกและครอบครัวสามารถผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้อย่างราบรื่น

3.3.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการยกระดับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนที่มากกว่าการรับรองการมีตัวตนขององค์กร เป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐานในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน โดยมีเกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

- 1) มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2) มีโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 3) มีข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 4) กองทุนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกและชุมชน/สังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คณะกรรมการสวัสดิการชุมชนพิจารณารับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานในปี 2568 จำนวน 2,421 กองทุน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 19 กันยายน 2568 และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบัน รวมถึงบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มเปราะบางและชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของชุมชนที่ร่วมกันดำเนินการตามบริบทและศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่

ทั้งนี้ มีกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านการรับรองมาตรฐานตั้งแต่ ปี 2566 – 2568 รวม 4,997 กองทุน

3.3.3 การสนับสนุนพื้นที่ต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการชุมชน ภายใต้โครงการรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน รวม 115 กองทุน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดสวัสดิการโดยชุมชน เพื่อให้กองทุนอื่นๆ นำแนวทางไปปรับใช้และขยายผลในพื้นที่ของตนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ตัวอย่างพื้นที่ต้นแบบงานสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองงูเหลือม อ.เมือง จ.นครปฐม ปลูกผักปลอดภัย สร้างสุขภาพดี เพิ่มรายได้ให้ชุมชน

➤ ปัญหาในพื้นที่ : มีเหตุการณ์สมาชิกภายในชุมชนป่วยและเสียชีวิตจากโรคมะเร็งภายใน 1 ปี จำนวน 4 ราย แพทย์ให้ความเห็นว่าอาจเกิดจากการบริโภคอาหารที่ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงสะสมเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากอาหารที่ปนเปื้อนยาฆ่าแมลงสะสม

➤ การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ : สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จึงส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ เพื่อให้ได้ผักที่มีความปลอดภัย และหากปลูกได้จำนวนมากก็ไว้ขายสำหรับหารายได้ให้กับชุมชน แม้ว่าผักอินทรีย์จะปลูกยากและต้องใช้เวลาดูแล แต่เพื่อแก้ไขปัญหาอาหารปนเปื้อนในพื้นที่ เพื่อรักษาสุขภาพของคนในชุมชน สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนจึงเห็นด้วย และเริ่มปลูกผักอินทรีย์ไว้รับประทานและไว้ขาย

➤ การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน : คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีจำนวน 27 คน ร่วมกันวางแผนการดำเนินการในแต่ละหมู่บ้าน เป็นการทำงานลักษณะเครือข่าย คณะกรรมการกองทุนบางท่านมีหลายบทบาท ก็นำเอาความรู้ ความสามารถของตนเองมาร่วมบริหารงานกองทุนด้วย สิ่งสำคัญของกองทุนคือการมีการพูดคุยสื่อสารกันอยู่เสมอ เริ่มตั้งแต่การช่วยกันวางแผนการทำงานในทุกเรื่อง และเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ก็เช่นกัน มีการพูดคุยถึงปัญหาข้อติดขัดและแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

➤ ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย :

- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครปฐม สนับสนุนเรื่องธนาคารเมล็ดพันธุ์
- กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนงบประมาณในนามกองทุนสวัสดิการชุมชน ไว้สำหรับการดำเนินการของการปลูกผักอินทรีย์
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สนับสนุนวิทยากรในการอบรมการปลูกผักอินทรีย์

ผลการดำเนินงานของกองทุน

● **ด้านการพัฒนาสุขภาพและความมั่นคงทางอาหาร :** เกิดความสำเร็จเรื่องสุขภาพ มีสมาชิกเข้าร่วมเครือข่ายปลูกผัก จำนวน 238 ครัวเรือน มีพืชผักหลากหลายชนิด ถือเป็นการขยายผลความมั่นคงทางอาหาร

● **ด้านเศรษฐกิจ :** เกิดการดำเนินการเรื่องธนาคารเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำมาแจกจ่ายให้กับสมาชิกในชุมชน โดยสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการรวมตัวจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์หนองงูเหลือม มีการประสานความเชื่อมโยงกับ ห้างสรรพสินค้า ผ่านทางพาณิชย์จังหวัด เกษตรจังหวัด โดยทางห้างมีพื้นที่ให้กับชุมชนในการนำสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปวางขายได้ฟรี ไม่คิดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ชุมชนมีช่องทางในการขายเพิ่ม มีรายได้เพิ่ม

โครงการ “รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ - คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เพื่อยกย่องเชิดชูกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการดำเนินงานโดดเด่น ทั้งด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างสวัสดิการที่ครอบคลุมในทุกช่วงวัย โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่ได้รับรางวัลรวม 8 กองทุน จาก 10 ประเภทรางวัล แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถพัฒนางานสวัสดิการโดยชุมชนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นแบบอย่างของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามแนวคิด “คนดูแลคน” อย่างแท้จริง

ประเภทรางวัล	กองทุนที่ได้รับรางวัล	เรื่องที่ส่งเข้าประกวด
ด้านการพัฒนาสุขภาพความมั่นคงทางอาหาร	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม :	ปลูกผักปลอดภัย สร้างสุขภาพดีเพิ่มรายได้ให้ชุมชน
ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนรสิงห์ อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง	สร้างชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ
ด้านการพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลสาละ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี	สามวัยไปด้วยกัน
ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	กองทุนสวัสดิการชุมชน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ	ต้นแบบการพัฒนาสวัสดิการและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเมือง
ด้านการพัฒนาสัมมาชีพในชุมชน	กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลแก้งคร้อ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ	ฟื้นฟูวิถี เพิ่มพูนรายได้ ด้วยสัมมาชีพในชุมชน
ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน	องค์กรสวัสดิการชุมชนตำบลหนองแวง (โคกสูง) อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว	กองทุนที่ดินที่อยู่อาศัย
ด้านการสร้างสังคมที่เป็นธรรม	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองเหล็ก อำเภอกอสุ่งพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การเป็นชุมชนฐานรากสวัสดิการชุมชนสู่การสร้างสังคม ที่เป็นธรรม
ด้านการฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมและสุนทรียะ	กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย (นอกเขต) อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา	เสียงแห่งความหวังและการสืบสานวิถีวัฒนธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตของคนโชคชัย

คณะทำงานพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน จัดเวทีพิจารณารางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพชีวิตปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2568

ชุดความรู้ความสำเร็จของกองทุนที่ได้รับรางวัล 8 กองทุน เพื่อขยายผลพื้นที่อื่นร่วมเรียนรู้และนำไปพัฒนาต่อยอด

<https://dg.th/32decgi0qp>

3.4 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

3.4.1 การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน

1) การสนับสนุนสินเชื่อในปี 2568 ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 – กันยายน 2568 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนรวม 26 องค์กร วงเงิน 651.52 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 31 ชุมชน 1,769ครัวเรือน

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่อรูปแบบ				สินเชื่อเบิกจ่าย (ลว.)
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน (ลว.)	
สินเชื่อบ้านมั่นคง	14	17	574	158.60	252.37
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลอง เปรมประชากร	9	9	922	424.68	305.19
สินเชื่อเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน	–	–	–	–	7.39
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยระบบราง	3	5	273	68.24	21.74
รวมทั้งสิ้น	26	31	1,769	651.52	586.69

2) ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2568 รายละเอียด ดังนี้

ประเภท สินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อ เบิกจ่าย	รับชำระ คืน	ตัดบัญชีเป็นสูญ		สินเชื่อคงเหลือ		สินเชื่อผิดนัด		
	องค์กร	ชุมชน	ครัว เรือน	จำนวน เงิน			องค์กร	จำนวน เงิน	องค์กร	จำนวนเงิน	องค์กร	จำนวน เงิน	%
สินเชื่อ บ้านมั่นคง	519	2,709	49,506	10,524.37	9,879.27	5,114.35	-	-	389	4,764.92	14	66.48	1.40
สินเชื่อเดิม	498	3,740	371,904	1,959.06	1,959.06	1,410.07	1	2.98	225	546.68	146	350.22	6.45
รวมทั้งสิ้น	1,017	6,449	421,410	12,483.43	11,838.33	6,524.42	1	2.98	614	5,310.93	160	416.70	7.85

➤ ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็ง วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันรวม 2,998.17 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 18,847 ครัวเรือน 234 องค์กร 60 จังหวัด

➤ ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (คลองเปรมประชากร) วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบัน 1,139.89 ล้านบาท 19 องค์กร 2,848 ครัวเรือน

➤ ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (ระบอบราง) วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการ 68.24 ล้านบาท 3 องค์กร 273 ครัวเรือน

2) มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตรา ดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 สิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยในปี 2568 มีองค์กร ผู้ใช้สินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จำนวน 451 องค์กร ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย โครงการบ้านมั่นคงและโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 386 องค์กร และสินเชื่อประเภทอื่น จำนวน 65 องค์กร มีองค์กรผู้ใช้สินเชื่อยื่นหนังสือแสดงความจำนงฯ เข้าร่วมมาตรการปรับลด อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ 237 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 52.55

3.4.2 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ เป็นการสนับสนุนกลไก การบริหารและพัฒนาระบบสินเชื่อ การประเมินคุณภาพและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อดังที่เน้นการ เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และการฟื้นฟูแก้ปัญหาสินเชื่อผิดนัด

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อได้รับการพัฒนาคุณภาพ 409 องค์กรใน 5 ภาค โดยมีการดำเนินการตามแผนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ วิเคราะห์สถานการณ์สินเชื่อ ออกแบบการฟื้นฟูสินเชื่อบ้านมั่นคงที่มีการปรับโครงสร้างหนี้และผิวนัดชำระหนี้ นำไปสู่การสร้างความสำเร็จให้กับสหกรณ์ โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

เกิดการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานหลักการสหกรณ์ แนวคิดการบริหารโครงการบ้านมั่นคงให้แก่กรรมการและสมาชิกสหกรณ์ 412 สหกรณ์ ตามข้อตกลงความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ภายใต้โครงการบ้านมั่นคง ระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบควบคุมด้านการเงินการบัญชี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการจัดทำบัญชีให้สามารถเป็นทีมหนุนเสริมระบบบัญชีสหกรณ์บ้านมั่นคง โดยดำเนินการใน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรที่ 1 การจัดทำเอกสารและระบบบัญชีสหกรณ์ หลักสูตรที่ 2 การจัดทำบัญชีของสหกรณ์ และ หลักสูตรที่ 3 การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ จากการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สำคัญ ดังนี้

- ผู้เข้าร่วม มีความรู้ความเข้าใจด้านหลักการสหกรณ์และแนว คิดการบริหารสหกรณ์ และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานภายใต้โครงการบ้านมั่นคงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ผู้เข้าร่วมสามารถจัดทำบัญชี เอกสารการเงิน และงบการเงินของสหกรณ์ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ยกระดับมาตรฐานการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์ได้
- ผู้เข้าร่วมเข้าใจการประยุกต์ใช้กระบวนการตรวจสอบบัญชี ส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารสหกรณ์
- เกิดการพัฒนาคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนและขับเคลื่อนระบบบัญชีและการบริหารสหกรณ์ให้เข้มแข็ง

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีแนวทางช่วยเหลือองค์กรผู้ใช้สินเชื่อในกรณีสมาชิกที่ไม่สามารถผ่อนชำระสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดที่กำหนดได้ สามารถติดต่อองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเพื่อขอรับการปรับโครงสร้างหนี้ให้จำนวนเงินงวดสอดคล้องกับความสามารถผ่อนชำระได้ รวมถึงหากองค์กรผู้ใช้สินเชื่อมีวินัยการชำระคืนและสามารถชำระคืนสินเชื่อตามจำนวนเงินงวดได้อย่างสม่ำเสมอ ทุกสิ้นปีงบประมาณสถาบัน จะคืนดอกเบี้ยตามสัดส่วนจำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับชำระให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ซึ่งสามารถนำเงินรับคืนส่วนนี้ไปช่วยเหลือสมาชิกในแนวทางอื่น ๆ เพิ่มเติมได้

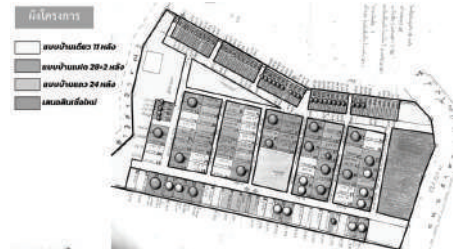
ตัวอย่าง การสนับสนุนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามแผนพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

โครงการการแก้ไขปัญหาหนี้ของ เทศบาลบ้านมั่นคงยะลา จำกัด ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่นำร่องในการช่วยกันแก้ปัญหาผ่านกระบวนการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทุกมิติโดยใช้ความร่วมมือ 4 ฝ่าย คือ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยะลา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และเทศบาลบ้านมั่นคงยะลาในการหาวิธีแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมาชิกที่ขาดการชำระค่างวดกับสหกรณ์ และการดำเนินงานอื่น ๆ ในสหกรณ์

กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1) การสำรวจข้อมูลสมาชิก เรืออากีฟ รายได้ การชำระหนี้ และปัญหาต่าง ๆ ของแต่ละครัวเรือน (2) นัดประชุมสมาชิกในพื้นที่ เพื่อหาสาเหตุนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหนี้สิน (3) การจัดทำแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการชำระหนี้

ผลการดำเนินงาน : (1) สหกรณ์ได้ดำเนินการแก้ไขจนปัจจุบันปิดบัญชีได้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่จากเดิมไม่สามารถปิดบัญชีได้มานานกว่า 10 ปี โดยเกิดจากการมีคณะกรรมการที่เข้มแข็งภาคีที่พร้อมจะช่วยเหลือ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกสหกรณ์ในการฟื้นฟูปัญหา และทำให้สมาชิกพร้อมที่จะกลับมาชำระหนี้สินของตนและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง และ (2) สหกรณ์มีความน่าเชื่อถือ

ในการแก้ไขปัญหาและปิดบัญชีได้ จึงทำให้สามารถขอรับงบประมาณสนับสนุนสินเชื่อสำหรับการปลูกบ้านในเฟสที่ 2 ต่อได้ และได้รับมติการเห็นชอบการพิจารณาอนุมัติ สินเชื่อบ้านแก่สมาชิกผู้รับประโยชน์ จำนวน 65 หลัง ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการปลูกสร้างบ้าน เฟสที่ 2

3.4.3 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาหนี้สินเชื่อผิดนัด มีการติดตามและแก้ไขปัญหาหนี้สินเชื่อผิดนัดในพื้นที่ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูองค์กรที่ประสบปัญหาการชำระหนี้ ผ่านการลงพื้นที่ร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สถานะทางการเงินของแต่ละองค์กรอย่างรอบด้าน ทั้งด้านรายรับ รายจ่าย ภาระหนี้ และศักยภาพในการสร้างรายได้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาเชิงกฎหมายและสนับสนุนการจัดทำแผนการฟื้นฟูองค์กรในลักษณะ “แผนการเงินใหม่” ที่สามารถปฏิบัติได้จริง ครอบคลุมองค์กรชุมชนจำนวน 15 องค์กร ผู้ใช้สินเชื่อ โดยทุกแห่งได้เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ส่งผลให้หลายองค์กรสามารถกลับมาชำระคืนสินเชื่อได้อย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อมั่นในการดำเนินงาน และสร้างกลไกติดตามผลภายในกลุ่มเพื่อป้องกันการเกิดหนี้ผิดนัดซ้ำ

การฟื้นฟูดังกล่าวยังช่วยยกระดับความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในมิติอื่น ๆ ทั้งการพัฒนาทักษะด้านการจัดทำบัญชี การเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ผ่านกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน และการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีในพื้นที่ เพื่อเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในระยะยาว

พอช. ลงพื้นที่อุดรธานี วางแนวทางแก้หนี้ NPL และฟื้นฟูองค์กรชุมชน

การลงพื้นที่ตำบลนาชุมแสง อำเภอทุ่งฝน จังหวัดอุดรธานี เพื่อวางแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินผิดนัด (NPL) ขององค์กรสมาชิก โดยดำเนินการวางแผนการเงินทั้งระบบ (Cash Flow) วิเคราะห์รายรับ รายจ่าย และหาแนวทางเพิ่มรายได้ผ่านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ควบคู่กับการจัดทำแผนธุรกิจและแผนการตลาด รวมถึงแผนการลงทุน เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกันจนได้ข้อสรุปเป็นมติของกลุ่มองค์กร กระบวนการทั้งหมดนี้มุ่งหวังให้เกิดการฟื้นฟูองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในเครือข่ายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

พอช. ร่วมกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ความยากจน และความเหลื่อมล้ำสภาพัฒนราชฎรแก้หนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน

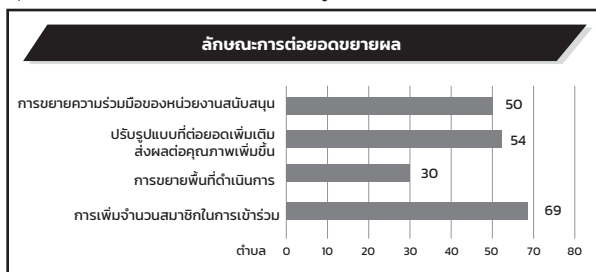
พอช. ร่วมกับคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ความยากจนและความเหลื่อมล้ำสภาพัฒนราชฎร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างความรู้ด้านการเงิน และการบริหารจัดการหนี้ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2568 เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่ประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน รวมถึงรับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินครัวเรือน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ที่ว่าการอำเภอเนินคมพัฒนา จังหวัดระยอง

พอช. ได้เสนอ“แนวทางพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จากบทบาทการทำงานของ พอช. และเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ เช่น โครงการบ้านมั่นคงที่เป็นสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โดยชุมชนมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ที่สามารถขยายผลเป็นแหล่งทุนที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสในการจัดทำบัญชี ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการรวมกลุ่มบริหารจัดการปัญหาหนี้สินครัวเรือนด้วยตนเอง และสถาบันฯ ให้ความสำคัญ จึงเห็นว่าการแก้ปัญหานี้สินครัวเรือนเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนั้น พอช. จึงพร้อมที่จะส่วนหนึ่งในการสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้กับครัวเรือนอย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการประเมินผลศักยภาพองค์กรชุมชน กลุ่มตัวอย่าง 400 ตำบล

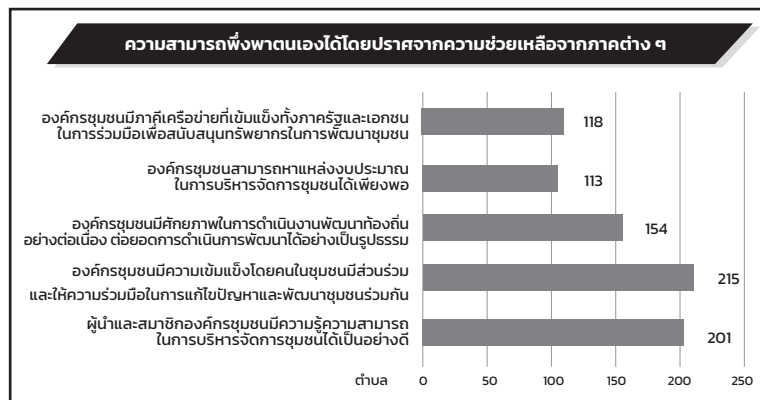
1) ตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผน แล้วเกิดการขยายผลได้สำเร็จ 141 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 35.25 โดยประเมินจากตำบลกลุ่มเป้าหมายตาม 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การต่อยอดและการขยายผล และ (2) ลักษณะของการขยายผล เช่น การขยายพื้นที่ดำเนินงาน การปรับรูปแบบการดำเนินงาน ให้ก้าวหน้าเพิ่มเติม และการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พบว่า มีตำบลที่ดำเนินการครบตามองค์ประกอบ 141 ตำบล ซึ่งมีรูปแบบการขยายผลทั้งการเพิ่มพื้นที่ดำเนินงาน การพัฒนารูปแบบการทำงานต่อยอด และการเสริมความร่วมมือกับภาครัฐท้องถิ่นและภาคเอกชน ส่งผลให้คุณภาพของชุมชนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยองค์กรชุมชนส่วนใหญ่มีการขยายผลในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนสมาชิกในการเข้าร่วมมากที่สุด 69 ตำบล รองลงมา

เป็นการพัฒนาโดยปรับรูปแบบการดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม ส่งผลต่อคุณภาพเพิ่มขึ้น 54 ตำบล การขยายความร่วมมือของหน่วยงานสนับสนุน เช่น ดึงความร่วมมือจากภาครัฐท้องถิ่นและเอกชนอื่น ๆ 50 ตำบล และขยายพื้นที่ดำเนินการ 30 ตำบล

2) องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน มีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง จำนวน 300 ตำบล โดยลดความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง ซึ่งคนในชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน 215 ตำบล รองลงมา ผู้นำและสมาชิกองค์กรชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี 201 ตำบล องค์กรชุมชนมีศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ต่อยอดการดำเนินการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

154 ตำบล องค์กรชุมชนมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนาชุมชน 118 ตำบล และองค์กรชุมชนสามารถหาแหล่งงบประมาณในการบริหารจัดการชุมชนได้เพียงพอ 113 ตำบล

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร ในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4.1.1 การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้กับขบวนองค์กรชุมชน 77 จังหวัด เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบ การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง โดยสถาบันฯ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชน ในทุกจังหวัดนำระบบข้อมูลและโปรแกรมบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สถาบันฯ จัดอบรมการใช้ข้อมูลสารสนเทศให้แก่ กองเลขาขบวนองค์กรชุมชน 77 จังหวัดผ่านช่องทางการประชุมออนไลน์ (Zoom Meeting) เพื่อเสริมทักษะการใช้ระบบสารสนเทศของสถาบันในการ สนับสนุนการทำงานพัฒนาและบริหารโครงการต่าง ๆ ประจำปีงบประมาณ 2568 ซึ่งประกอบด้วย (1) โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน (2) โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน (3) โครงการ บ้านมั่นคง (4) โครงการบ้านพอเพียง (5) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท (6) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

จากการอบรมดังกล่าวทำให้เครือข่ายกองเลขาฯ มีความเข้าใจในระบบบริหารจัดการข้อมูล ของสถาบันมากขึ้น สามารถนำข้อมูลจากระบบไปใช้สนับสนุนการติดตามความก้าวหน้าโครงการ การบริหารงบประมาณ และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ ช่วยให้ขบวนองค์กรชุมชนในแต่ละจังหวัด เห็นแนวทางการประยุกต์ใช้ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ในระดับจังหวัด ส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการของสถาบันมีความคล่องตัว โปร่งใส และตอบสนองต่อ บริบทพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

4.1.2 การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey) เป็นการสำรวจและ ประเมินความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการด้านดิจิทัล ทั้งในเชิงนโยบาย ระบบบริหารงาน เทคโนโลยี และทักษะบุคลากร โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้องค์การมหาชนนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่ม ประสิทธิภาพในการทำงานและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้รองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบัน การประเมินผลดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร.

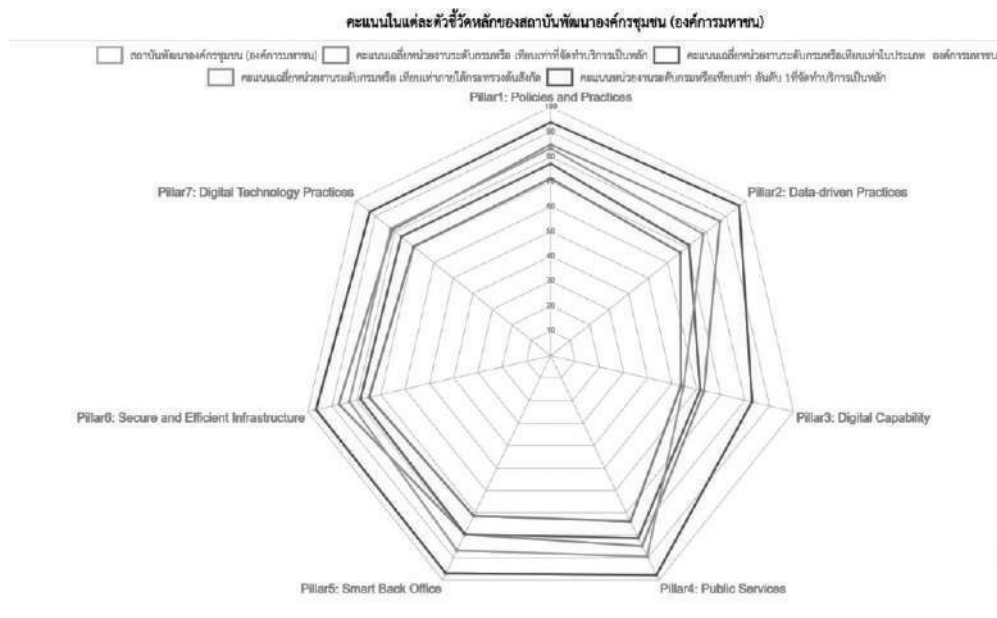
ซึ่งมีการดำเนินโครงการสำรวจระดับความพร้อมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และจะประกาศผลผ่านเว็บไซต์ โดยผลการสำรวจดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นข้อมูลการประกอบการจัดทำนโยบายและแผนการขับเคลื่อนภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล เป็นการประเมินความพร้อมใน 7 มิติ ได้แก่ 1) Policies and Practices 2) Data-driven Practices 3) Digital Capability 4) Public Service 5) Smart Back Office 6) Secure and Efficient Infrastructure และ 7) Digital Technology Practices

สถาบันฯ วางแผนยกระดับความพร้อม เช่น การทบทวนและปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับมาตรฐานดิจิทัลระดับประเทศ รวมถึงพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของ Pillar 3 : Digital Capability ซึ่งเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม รวมทั้งมีแผนการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากร และการนำเทคโนโลยีมาใช้นับสนุนกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึง จัดทำแนวทางและวิธีการประเมินทักษะด้านดิจิทัลให้ผู้ปฏิบัติงาน สถาบันฯ ตอบแบบประเมินและนำส่งผลการประเมิน เพื่อเตรียมเป็นเอกสารประกอบการตอบแบบสำรวจความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล

ผลจากการประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัลของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผลคะแนนร้อยละ 79.07 โดยผ่านเกณฑ์เป้าหมายมาตรฐานที่ต้องได้คะแนนระดับ 4 ขึ้นไปใน 4 มิติ จากการสำรวจทั้งหมด 7 มิติ โดยมีมิติต่าง ๆ ที่ผ่านเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนระดับ 5	จำนวน 1 มิติ : มิติที่ 7 เทคโนโลยีดิจิทัลและการนำไปใช้ (Digital Technological Practices)
คะแนนระดับ 4	จำนวน 4 มิติ มิติที่ 1 แนวนโยบายและหลักปฏิบัติ (Policies and Practices) มิติที่ 4 บริการภาครัฐ (Public Services) มิติที่ 5 การบริหารจัดการรูปแบบดิจิทัล (Smart Back Office) มิติที่ 6 โครงสร้างพื้นฐานความมั่นคงปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ (Secure and Efficient Infrastructure)
คะแนนระดับ 3	จำนวน 2 มิติ มิติที่ 2 กระบวนการพัฒนาด้วยข้อมูล (Data driven Practices) มิติที่ 3 ศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้านดิจิทัล (Digital Capability)

4.1.3 การปรับปรุงข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันฯ มีการทบทวนและปรับปรุงข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบัน 4 ชุดข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานและสนับสนุนการทำงานของสถาบันให้ถูกต้อง ดังนี้

- 1) ปรับปรุงข้อมูลองค์กรชุมชน 156,040 องค์กร ตรวจสอบสถานะการรับรองสถานภาพ/องค์กรที่จัดแจ้งจัดตั้งภายใต้สภาองค์กรชุมชน/องค์กรที่ได้รับประโยชน์ภายใต้การสนับสนุนโครงการของสถาบันฯ
- 2) ปรับปรุงข้อมูลสภาองค์กรชุมชน 7,796 ตำบล ตรวจสอบสถานะและตรวจสอบการทบทวนการครบวาระ 4 ปี 4,400 ตำบล/การรับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบัน
- 3) ปรับปรุงข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 6,053 กองทุน ตรวจสอบความเชื่อมโยงกับโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF)/กองทุนที่ได้รับประโยชน์ภายใต้การสนับสนุนโครงการของสถาบันฯ
- 4) ปรับปรุงข้อมูลการบริหารโครงการ ตรวจสอบสถานการณ์อนุมัติและการปิดโครงการ 34,782 โครงการ ร่วมกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.4 การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก 5 หน่วยงาน ผ่านระบบ CODI API เกิดการเชื่อมโยงชุดข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล จำนวน 4 ชุดข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลทำเนียบสภาองค์กรชุมชนตำบล 2) ข้อมูลทำเนียบกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 3) ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน และ 4) ข้อมูลองค์กรผู้รับผลประโยชน์ที่มีการขอโครงการในระบบบริหารโครงการ ระหว่างปี 2565–2567 โดยในส่วนของชุดข้อมูลเปิด (Open Data) มีการเชื่อมโยง 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย

- 1) ระบบ APP ทางรัฐ ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- 2) ระบบ Big Data ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 3) ระบบ SHARE พื้นที่ (Social Health Area Resources Empowerment Project: “SHARE”) ร่วมกับ 3 หน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

จากการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก มีการประสานความร่วมมือกับทั้ง 5 หน่วยงาน ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) การกำหนดรูปแบบและมาตรฐานของข้อมูลที่จะแลกเปลี่ยนร่วมกัน (2) การกำหนดสิทธิ์และขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างปลอดภัย และ (3) การวางกระบวนการนำข้อมูลที่เชื่อมโยงไปใช้งานวิเคราะห์และสนับสนุนการวางแผนพัฒนาพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งทั้งหมดเป็นการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัลและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

4.1.5 การพัฒนาและประยุกต์ใช้ Platform ให้กับองค์กรชุมชน จำนวน 6 ระบบ เป็นการสนับสนุนกระบวนการทำงานขององค์กรชุมชน โดยแต่ละระบบมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

- 1) การพัฒนาและประยุกต์ใช้ Platform COPIN (Community Pinpoint Information Network) เพื่อสนับสนุนงานพัฒนาในองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ในการจัดเก็บข้อมูลและทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยมีการลงนามความร่วมมือกับ บริษัท ริซิลเลียน คอลเลกทีฟ จำกัด เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมชุมชนและนักศึกษา - องค์กรชุมชน ในการปฎิบัติ COPIN จัดเก็บข้อมูลภายใต้หลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัยและกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

2) การส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศกับขบวนการกลุ่ม ระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) โดยมีการอบรมการใช้งานโปรแกรมให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน 3,369 กองทุน ในภาคเหนือ จำนวน 601 กองทุน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,365 กองทุน ภาคกลางและตะวันตก 521 กองทุน ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จำนวน 365 กองทุน และภาคใต้ จำนวน 517 กองทุน โดยมีกองทุนใช้โปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (SWF) 760 กองทุน ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถใช้งานโปรแกรมฯ ได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกองทุน ลดภาระการทำงาน

3) การพัฒนาระบบ Line Official Account ของสถาบันฯ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 2,302 คน ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาข้อมูลที่จัดส่งใน Line @CODI ให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งนี้ได้มีการจัดทำคู่มือการเข้าใช้งาน การใช้ข้อมูลในแชท และการเชิญชวนสมาชิกเพื่อเข้าร่วมกลุ่ม

4) โปรแกรม CODI Area Interop เป็นการนำระบบที่ พอช. มีอยู่แล้วมาส่งเสริมให้องค์กรชุมชนสามารถใช้งานได้จริงในพื้นที่ สนับสนุนให้ชุมชนใช้โปรแกรมเพื่อช่วยในการบริหารจัดการข้อมูล และติดตามงานในระบบ ทำให้การทำงานในพื้นที่มีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5) โปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (PMS) เป็นโปรแกรมในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้กับองค์กรชุมชนที่ทำงานร่วมกับสถาบันฯ ในการบริหารโครงการและงบประมาณสนับสนุนชุมชน โดยข้อมูลการดำเนินงานโครงการอยู่ในระบบทุกขั้นตอน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบร่วมกันได้

6) จัดทำเว็บไซต์ฐานข้อมูล (www.codi.or.th/codi-connect/) เพื่อเก็บข้อมูลการสนับสนุนของหน่วยงานและภาคีต่อองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชน ใช้สรุปผล ติดตามความคืบหน้า และวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการประสานงานร่วมกับหน่วยงานและภาคีในแต่ละพื้นที่

4.2 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ

4.2.1 การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้

- การพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารของขบวนองค์กรชุมชนและเจ้าหน้าที่ ประจำปี 2568 ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบการจัดการความรู้และการสื่อสาร 2) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและขบวนองค์กรชุมชนเพื่อขยายภาคีเครือข่าย 3) การพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยสู่นวัตกรรมชุมชน 4) การสนับสนุนการนำข้อมูล องค์ความรู้ นวัตกรรมชุมชน งานวิชาการและงานวิจัย ของชุมชนท้องถิ่น ยกระดับการสื่อสารและพัฒนาสู่นโยบายสาธารณะ
- แผนพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้ ดำเนินการใน 3 ประเด็นงาน 23 ชุดความรู้ ประกอบด้วย (1) ประเด็นสวัสดิการชุมชน “สวัสดิการประชาชน” 8 พื้นที่/ชุดความรู้ (2) เรื่องเล่าจากงานพัฒนา สร้างคุณภาพชีวิตด้วยเศรษฐกิจชุมชน 10 พื้นที่/ชุดความรู้ (3) ถอดความคิด “คนทำงานริมราง” 5 พื้นที่/ชุดความรู้

การถอดบทเรียนผลงานกองทุนสวัสดิการที่ได้รับรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : ผู้สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ “คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน” จำนวน 8 กองทุนฯ ในหนังสือ “8 กองทุนสวัสดิการชุมชน สวัสดิการประชาชน”		 https://dg.th/3cm0z4v8ti
การพัฒนาและส่งเสริมการจัดทำชุดความรู้งานพัฒนาของขบวนการชุมชน ผ่านกรณีศึกษางานพัฒนาด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 พื้นที่ ซึ่งดำเนินการร่วมกับศูนย์วิจัยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจสังคมสมานฉันท์เพื่อการพัฒนาสังคม วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเจ้าหน้าที่ของสถาบันจากส่วนงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่สนใจเป็นผู้จัดทำชุดความรู้ดังกล่าว ในหนังสือ “เรื่องเล่าจากงานพัฒนาสร้างคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจชุมชน”		 https://dg.th/shq21o8tb6
การถอดบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางของคนทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในหนังสือ “ถอดความคิด คนทำงานริมราง” 5 พื้นที่/ชุดความรู้		 https://dg.th/zx7o1sjdiy

● การพัฒนาช่องทางในการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารของสถาบัน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย รวมถึงการชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีมีข่าวหรือเรื่องร้องเรียน และสื่อสารประเด็น/ข้อมูลเกี่ยวกับงานพัฒนาในพื้นที่หรือนโยบายของสถาบันเป็นระยะทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี เพื่อนำไปจัดทำเนื้อหาและเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์

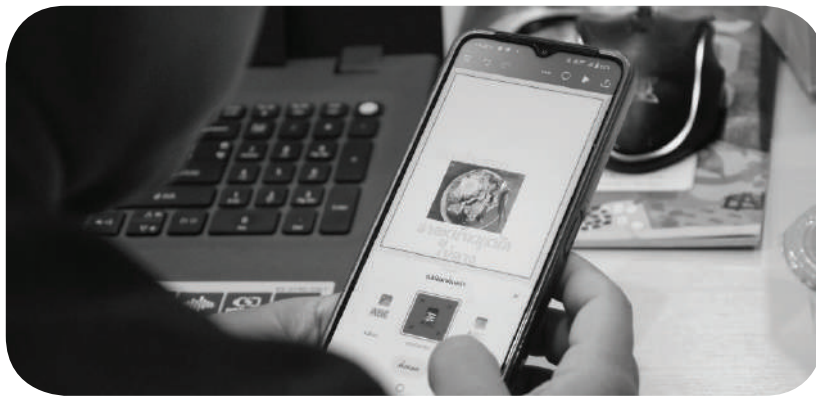
- ช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถขอรับบริการตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการ ผ่านช่องทางเว็บไซต์สถาบัน <https://web.codi.or.th/recommendation/> และเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์ม/ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบ Social Media ในรูปแบบต่าง ๆ

4.2.2 การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ 353 คน เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารสาธารณะและเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดเรื่องราว กระบวนการทำงาน และผลลัพธ์การพัฒนาของชุมชนให้ปรากฏต่อสาธารณะอย่างสร้างสรรค์และมีความน่าเชื่อถือ โดยเน้นให้ชุมชนสามารถใช้ “พลังสื่อ” เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานพัฒนา นำเสนอปัญหา ข้อเสนอ และความสำเร็จของพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงชุมชนยุคใหม่สู่จังหวัดบูรณาการ, การฝึกอบรมการจัดทำคลิปวิดีโอส่งเสริมสินค้าชุมชน มุ่งสร้างทักษะทั้งด้านการเล่าเรื่อง (Storytelling) การใช้เครื่องมือดิจิทัล การผลิตสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และการสื่อสารประเด็นสำคัญของชุมชนให้ถูกต้องครบถ้วน

ตัวอย่างการพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ

เวทีพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน รวมพลังเครือข่าย 9 จังหวัด ร่วมถอดบทเรียน - จัดการความรู้ “พื้นที่รูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย” จังหวัดขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน เพื่อถอดบทเรียนและจัดการความรู้จากพื้นที่รูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยผ่านแนวคิด “บ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้าน” ที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนโดยมีกระบวนการฝึกทักษะการเขียน ในหัวข้อ “บ้านของเรา” รวมถึงมีการเพิ่มทักษะการสื่อสารด้วยสื่อที่มีความทันสมัยตลอดจนการประยุกต์ใช้ AI ช่วยในการออกแบบสื่อที่มีความน่าสนใจ ในการนำเสนอบริบทปัญหาและความต้องการในพื้นที่ รวมถึงสร้างทักษะการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบที่เป็นพื้นฐานการกำหนดและเป็นแนวทางการทำงานร่วมกันของชุมชนต่อไป

โครงการ “การพัฒนานักสื่อสารชุมชน” หรือ “ชุมชนฮั้วว” ร่วมกับหน่วยงานภาคี “กลุ่มลาวเต๋อ” ซึ่งจัดกิจกรรมทั้งหมด 5 ภาค ผู้เข้าร่วมรวม 160 คน โดยเป้าหมายของกิจกรรมเน้นคนรุ่นใหม่และผู้นำในพื้นที่ ที่สนใจพัฒนาด้านการสื่อสาร Content ยุคใหม่ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะให้กับคนในชุมชนสามารถเล่าเรื่อง ถ่ายทอดอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยกระบวนการ Workshop ในหลักสูตร “สร้าง content ให้ปัง เขียนให้โดนอย่างมืออาชีพ” โดยใช้ Canva และ ChatGPT เป็นเครื่องมือในการผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารของคนในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความน่าสนใจ

- 1) พื้นที่ภาคเหนือ มีผู้เข้าร่วมรวม 58 คน
- 2) พื้นที่ภาคใต้ มีผู้เข้าร่วม 31 คน
- 3) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้เข้าร่วม 26 คน
- 4) พื้นที่ภาคกลางและตะวันตก มีผู้เข้าร่วม 20 คน
- 5) พื้นที่ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก มีผู้เข้าร่วม 25 คน

หลักสูตร “สื่อสร้างรายได้ คลิปปัง ดึงค์มา : Smartphone Video Production” อบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วม 25 คน เพื่อเสริมทักษะด้านการผลิตสื่อให้กับประชาชน เยาวชน และผู้สนใจทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารให้กับชุมชนในการทำคลิปและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างรายได้ให้กับสินค้าในชุมชน โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคที่นิยมใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น TikTok, Facebook รวมไปถึง YouTube พร้อมชี้ให้เห็นถึงพลังของการ “แชร์” ที่สามารถทำให้สินค้าธรรมดากลายเป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมถึงการแชร์เรื่องราวเชิงบวกและคุณค่าของชุมชนก็สามารถต่อยอดเป็นคอนเทนต์ที่สร้างรายได้ และเป็นช่องทางในการสร้างการสื่อสารการพัฒนาชุมชนที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนพื้นที่ต่อไปได้

4.2.3 การพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อพัฒนาโครงการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนร่วมกับฝ่ายนวัตกรรมเพื่อสังคม สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ จัดกิจกรรมเพื่อค้นหาชุมชนที่ต้องการแสวงหานวัตกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนา และแนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชน ภายใต้ “โครงการหมู่บ้านนวัตกรรมเพื่อสังคม หรือ Social Innovation Village” มีกระบวนการ ระดมความคิด ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ สำหรับการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนต่อไป และมีชุมชนผ่านคุณสมบัติ 20 ทีม จำนวน 60 ชุมชน 180 คน แบ่งเป็น ภาคเหนือ 5 ทีม/พื้นที่ ภาคใต้ 6 ทีม/พื้นที่ ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก/ภาคกลางและตะวันตก 4 ทีม/พื้นที่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 ทีม/พื้นที่

ชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกภายใต้กิจกรรม Social Innovation Village : Idea Hacks 2025 รางวัลชนะเลิศระดับดีเยี่ยม คือ ชุมชนบ้านปลูลากาปิยะ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส และมี 2 ชุมชนจัดทำข้อเสนอโครงการในปี 2569 เพื่อยื่นขอรับสนับสนุนงบประมาณกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้แก่

(1) ชุมชนบ้านปลูลากาปิยะ จังหวัดนราธิวาส จัดทำข้อเสนอโครงการ “นวัตกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไส้เบอร์เกอร์ปลาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านปลูลากาปิยะ” โดยทำการยื่นเสนอในนามของ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงปลูลากะปิยะ จำกัด

(2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพบ้านหัวเด่น จัดทำข้อเสนอโครงการ “นวัตกรรมกระบวนการสกัดสีดอกดาวเรืองและเทคนิคการหมักสีโคลนสำหรับการย้อมสีผ้าธรรมชาติ” นำเสนอในนามของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพบ้านหัวเด่น

4.3 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตามการพัฒนาการกำกับดูแลการประเมินองค์กรและระบบงานสำคัญ

4.3.1 ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วน ถูกต้องเพียงพอและเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำนักตรวจสอบ ดำเนินการตรวจสอบตามแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และมีการรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้อำนวยการสถาบัน คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการสถาบัน เป็นวาระเพื่อพิจารณาทุกไตรมาส โดยเป็นการตรวจสอบตามแผนงานและระบบสำคัญ ดังนี้

- 1) การตรวจสอบการเงินและบัญชี : ด้านการจัดสรรที่פקอาศัยให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- 2) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ : ระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา การบริหารพัสดุ แนวทางบริหารจัดการและกำกับติดตามคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและประเมินราคาพัสดุให้เป็นระบบ
- 3) การตรวจสอบสินเชื่อ : การบริหารจัดการติดตามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การปรับปรุงกระบวนการและระบบการจัดเก็บเอกสาร การติดตามองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ
- 4) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ : การวางกรอบการบริหารความเสี่ยงและมาตรฐานความปลอดภัย การทบทวนนโยบายและแผนการกำกับดูแล
- 5) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสถาบัน : การกำหนดมาตรฐานและปรับปรุงระบบในการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน การกำกับดูแลข้อมูลและการบริหารโครงการ การบริหารความเสี่ยงและการป้องกัน
- 6) การตรวจสอบโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน : การยกระดับธรรมาภิบาลและการพัฒนาศักยภาพกองทุน การพัฒนากลไกการกำกับดูแลและติดตามของสถาบัน และการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลการบริหารงบประมาณ

7) การสอบทานรายงานการเงิน : การบริหารลูกหนี้สินทรัพย์และภาระผูกพัน และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณและค่าใช้จ่าย

8) การสอบทานการประเมินการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง : ซึ่งกระบวนการดำเนินการของสถาบันมีความครบถ้วน สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งในด้านการกำกับดูแลและวางแผน การสื่อสาร การสอบทานและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการจัดทำรายงานผล (ปค.1, ปค.4, ปค.5) และแผนสำหรับปีถัดไป ได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และทันภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.3.2 แผนการควบคุมภายใน : ดำเนินการจัดทำแผนการควบคุมภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 การบัญชี การรายงานและการตรวจสอบ มาตรา 79 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามแผนงาน/โครงการ จำนวน 142 แผนงาน/โครงการ จาก 20 ส่วนงาน ตามโครงสร้างองค์กรในปี 2568 มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูงสุด ระดับสูง และระดับปานกลาง จำนวน 51 แผนงาน/โครงการ

ผลการดำเนินงานตามแผนการควบคุมภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง จำนวน 127 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 89.44 ของแผนงาน/โครงการ ที่มีการควบคุมภายใน และมีแผนงาน/โครงการ ที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568 จำนวน 15 แผนงาน/โครงการ เป็นความเสี่ยงระดับสูง และระดับปานกลาง ทั้งนี้ แผนงานที่มีความเสี่ยงคงเหลือระดับสูง และระดับปานกลางในปี 2568 จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2569

แผนงาน/โครงการประจำปี 2568	ระดับความเสี่ยง	ผลการประเมินความเสี่ยงแผนงาน/โครงการ ประจำปี 2568	แผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568
จำนวน 142 แผนงาน/โครงการ (จาก 20 ส่วนงาน)	สูงสุด	1	-
	สูง	1	1
	ปานกลาง	49	14
	ต่ำ	91	-
	รวม	142	15

4.3.3 ระบบการบริหารความเสี่ยง : แผนการบริหารความเสี่ยงของสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีการทบทวนความเสี่ยงคงเหลือจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และประเมินความเสี่ยง แผนงาน/โครงการ จากแผนการควบคุมภายในที่มีความเสี่ยงในระดับสูงสุดและระดับสูง โดยมี **แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง 2 แผนงาน/โครงการ** ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว และ (2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง

ผลการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงลดลง 2 แผนงาน/โครงการ คือ

(1) **โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว** ในประเด็นการหยุดสร้างเงื่อนไขของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวได้ โดยระดับความเสี่ยงลดลงจากระดับความเสี่ยงสูงสุดเป็นระดับสูง เนื่องจาก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณสนับสนุน ชุมชนที่อยู่นอกแนวก่อสร้างเงื่อนไข จำนวน 4 ชุมชน รวม 140 ครัวเรือน และเริ่มก่อสร้างบ้านใหม่ได้แล้ว 2 ชุมชน รวม 62 ครัวเรือน

(2) **โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง** ในประเด็น การเปิดเผยข้อมูลแผนการพัฒนาระบบรางของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบตามเป้าหมาย และขั้นตอนการขอเช่าที่ดินกับการรถไฟแห่งประเทศไทยใช้ระยะเวลานาน และมีการถ่ายโอนสัญญาเช่าที่ดินของการรถไฟฯ ไปยังบริษัท SRT Asset (เอสอาร์ที แอสเสท จำกัด) ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดทำสัญญาเช่ากับ พอช./ชุมชน และจะกระทบต่อการเสนอโครงการและการเบิกจ่ายงบประมาณ จากการดำเนินงานในปี 2568 ส่งผลให้ระดับความเสี่ยงลดลง จากระดับความเสี่ยงสูงเป็นระดับปานกลาง โดยมีการอนุมัติโครงการและงบประมาณในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง จำนวน 36 ชุมชน รวม 2,098 ครัวเรือน (จากเป้าหมาย 29 ชุมชน 2,000 ครัวเรือน ที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. 2568) เพื่อดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ซึ่งได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว จำนวน 35 ชุมชน

ทั้งนี้ ความเสี่ยงคงเหลือในปี 2568 จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2569 เป็นความเสี่ยงระดับสูง ได้แก่ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว ซึ่งเป็นความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ การหยุดสร้างเงื่อนไขของกรุงเทพมหานคร ซึ่งอยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวได้

4.3.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับบริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้ 4 โครงการหลัก จำนวน 613 คน และ (2) กลุ่มคณะกรรมการ จำนวน 111 คน รวมทั้งสิ้น 724 คน สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของสถาบันฯ ดังนี้

1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 613 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบัน ในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 88.03 โดยด้านการได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (ประสิทธิผล) มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ร้อยละ 88.15 รองลงมาคือด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนา ร้อยละ 88.05 และด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) ร้อยละ 87.90

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2568 จำแนกรายด้าน

ความพึงพอใจ	ร้อยละ	ผลการประเมิน
การได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (ประสิทธิผล)	88.15	พึงพอใจมากที่สุด
กระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	87.90	พึงพอใจมากที่สุด
เจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	88.05	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	88.03	พึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจแยกตามโครงการ พบว่า โครงการบ้านมั่นคง ได้คะแนนสูงสุดในทุกด้าน ทั้งด้านประสิทธิผล (ร้อยละ 90.00) กระบวนการทำงาน (ร้อยละ 89.74) ด้านเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 89.64) และภาพรวม (ร้อยละ 89.79) ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นและการยอมรับของชุมชนอย่างชัดเจน ขณะที่โครงการบ้านพอเพียง และโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดเช่นกัน โดยมีคะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 86.86–88.96 ซึ่งแม้ต่ำกว่าบ้านมั่นคงเล็กน้อย แต่ยังคงถือว่าอยู่ในระดับสูง ในส่วนโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.25 ในทุกด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

แม้เป็นโครงการที่ได้คะแนนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับโครงการอื่น ๆ แต่ยังสะท้อนผลลัพธ์ที่เป็นบวก และชี้ให้เห็นโอกาสในการพัฒนาต่อ ทั้งในด้านการออกแบบกิจกรรมให้ชัดเจนและการเสริมศักยภาพกระบวนการสนับสนุน เพื่อยกระดับความเชื่อมั่นของผู้รับบริการให้สูงขึ้นในอนาคต

โครงการ	ร้อยละ	ผลการประเมิน
โครงการบ้านมั่นคง	89.79	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการบ้านพอเพียง	88.79	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน	87.05	พึงพอใจมากที่สุด
โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน	85.25	พึงพอใจมาก

ความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการรายภาค พบว่า ทุกภูมิภาคอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยภาคกลางและตะวันตก มีคะแนนสูงสุดในทุกด้าน ส่งผลให้คะแนนภาพรวมสูงสุด ร้อยละ 88.98 ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนอยู่ในระดับสูงลำดับที่ 2 ส่วนภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ มีคะแนนในเกณฑ์สูงใกล้เคียงกัน สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้รับบริการที่ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ภาพรวมทั้งหมดบ่งชี้ว่าการดำเนินงานของสถาบันฯ ได้รับการยอมรับในวงกว้างทุกภูมิภาค

ภาค	ร้อยละ	ผลการประเมิน
ภาคกลางและตะวันตก	88.98	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	88.36	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	87.90	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคเหนือ	87.46	พึงพอใจมากที่สุด
ภาคใต้	87.27	พึงพอใจมากที่สุด

1) ความพึงพอใจของคณะกรรมการ จำนวน 111 คน พบว่า มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมที่ 8.02 คะแนน จากเต็ม 10 คะแนน โดยด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) เท่ากับ 8.10 คะแนน ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) เท่ากับ 7.76 คะแนน และด้านเจ้าหน้าที่/ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. เท่ากับ 7.66

ค่าคะแนนความพึงพอใจของคณะกรรมการ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
1) ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	8.10
2) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	7.76
3) ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	7.66

4.3.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีคะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี โดยสรุปผลการประเมิน ดังนี้

แบบวัดการประเมิน	ผลคะแนน (คะแนน)
1. แบบวัดความรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) : วัดผลเจ้าหน้าที่ พอช. 74 คน	95.21
2. แบบวัดความรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเองทางระบบ ITAS (Eit Public) : วัดผลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก 411 คน	91.39
ส่วนที่ 2 ผู้ประเมิน (สำนักงาน ป.ป.ช.) จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Eit Survey) โดยเก็บข้อมูลจากอนุกรรมการภาคกรุงเทพมหานครฯ จำนวน 41 คน	88.40
3. แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	92.50

โดยมีรายละเอียดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถาบันฯ ใน 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

แบบวัด	ที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ปี 2568
ความรู้ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใน IIT	1	การปฏิบัติหน้าที่	95.41
	2	การใช้งบประมาณ	96.58
	3	การใช้อำนาจ	98.74
	4	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	91.98
	5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	93.33
ความรู้ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก EIT	6	คุณภาพการดำเนินงาน	92.82
	7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	88.70
	8	การปรับปรุงการทำงาน	88.17
การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ OIT	9	การเปิดเผยข้อมูล	95.00
	10	การป้องกันการทุจริต	90.00
สรุปคะแนนรวม			92.53

4.4 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ปี 2568 กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบัน จำนวน 310 อัตรา ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2568 ผู้ปฏิบัติงานที่บรรจุ จำนวน 298 คน แบ่งตามกลุ่มงาน ดังนี้

อัตรากำลัง (คน)	ผู้บริหารระดับสูง	กลุ่มสนับสนุน ขบวนการองค์กร ชุมชนและประชาสังคม	กลุ่มพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตชุมชน	กลุ่มบริหารเงินทุนและสินเชื่อ	กลุ่มนโยบายและบริหารองค์กร	สำนักตรวจสอบ	รวม
กรอบอัตรากำลัง	11	157	40	42	54	6	310
จำนวนผู้ปฏิบัติงาน	11	149	38	42	52	6	298

การดำเนินงานตามแผนบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งสามารถดำเนินการได้บรรลุผลตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนด สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
ประเด็นที่ 1: การสร้างระบบและสรรหาคณาการ	
1.1 การทบทวนและศึกษารูปแบบการจ้างลูกจ้าง	การศึกษารูปแบบการจ้างลูกจ้าง พบว่า การจ้างเหมาบริการเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับองค์กร ช่วยให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานได้อย่างชัดเจน และเอื้อต่อการดำเนินงานให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้
1.2 ทบทวนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) สายวิชาการ	การจัดทำคำบรรยายลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการ เพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน และเตรียมความพร้อมในการเลื่อนระดับผู้ปฏิบัติงานในสายวิชาการตามแผนความก้าวหน้าทางอาชีพ (Career Path) และเป็นเครื่องมือในการกำหนดภารกิจงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากร
1.3 การสรรหาและคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถสูง (Talent) / Succession Plan	เกิดแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) โดยคณะอนุกรรมการบริหารบุคลากร มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2568 กำหนดระดับตำแหน่งของผู้สืบทอดตำแหน่ง 2 ระดับ คือ (1) ผู้บริหารระดับต้น เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับกลาง และ (2) ผู้บริหารระดับกลาง เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) โดยจะนำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) สู่การปฏิบัติในปีงบประมาณ 2569 เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานในการเลื่อนระดับในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง และระดับสูงต่อไป

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
ประเด็นที่ 2 : การบำรุงระบบและดูแลรักษาบุคลากร	
2.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการเรียนรู้ภายในองค์กร	สมมนาผู้ปฏิบัติงานประจำปีและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีผู้เข้าร่วม 347 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด (ร้อยละ 80) และผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในภาพรวมร้อยละ 83.80 เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างบุคลากรในทุกระดับ และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน
2.2 การส่งเสริมการดูแลสุขภาพกาย-ใจ-การเงิน	- ด้านสุขภาพจิตใจ เป็นการให้ความรู้ในหัวข้อ “การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและเป็นสุข (Living Together in Harmony and Happiness)” โดยนักจิตวิทยาคลินิกผู้เชี่ยวชาญจากกรมสุขภาพจิต - ด้านสุขภาพการเงิน มีการให้ความรู้ในหัวข้อ “ครบเครื่องเรื่องการออมและลงทุน : วางแผนลงทุนสม่ำเสมอด้วยหุ้นและกองทุน” โดยผู้เชี่ยวชาญจากตลาดหลักทรัพย์ และการให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ “แผนการลงทุนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ” เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมด้านการวางแผนการเงินเพื่ออนาคต - กิจกรรม “Happy Workplace : เพาะสุข ปลูกพอเพียง” เพื่อส่งเสริมการสร้างสุขภาวะในองค์กร จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 285 คน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 254 คน คิดเป็นร้อยละ 89 ของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพองค์รวมของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2.3 การพัฒนาและส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานในการเป็นจิตอาสา	กิจกรรมจิตอาสาในพื้นที่และวันสำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือฟื้นฟูที่อยู่อาศัยผู้ประสบภัยน้ำท่วมในภาคเหนือ งานวันเด็ก งานเดิน-วิ่ง “สังคมสดใส หัวใจอาสา” ครั้งที่ 14 การจัดกิจกรรมวัฒนธรรม-ประเพณีร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในงาน “พม. หนึ่งเดียว รู้รัก สืบสาน สงกรานต์ไทย 2568” กิจกรรมของสิ่งของให้กับมูลนิธิบ้านนกขมิ้น “พอช. รวมน้ำใจ ร่วมแบ่งปัน เพื่อสร้างโอกาสให้น้อง” โดยจากกิจกรรมที่ดำเนินการมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมร้อยละ 39.5 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
2.4 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรมองค์กร	- แผนส่งเสริมคุณธรรมองค์กรและคู่มือการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) รวมทั้งกิจกรรมประกาศ “No Gift Policy” เพื่อแสดงเจตนาไม่รับของขวัญและผลประโยชน์ทุกประเภท และประกาศการต่อต้านการทุจริต “Zet Zero” โดยผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ประเด็นที่ 3 : การปรับปรุงระบบและพัฒนาบุคลากร

3.1 การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะ	การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะ และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรมที่หลากหลาย เพื่อยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามกลุ่มตำแหน่ง ส่งผลให้ร้อยละ 97.45 ของผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร
3.1.1 การพัฒนาศักยภาพตาม Career Path	การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานตามหลักสูตรและแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นหลักสูตรพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมผู้ปฏิบัติงานตามแนวทาง Career Path โดยมีผู้เข้ารับการพัฒนาและได้รับการประเมินสมรรถนะ 235 คน คิดเป็นร้อยละ 90.73 (กลุ่มเป้าหมาย 259 คน) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) จะต้องดำเนินการต่อเนื่องและนำสู่การปฏิบัติตามแนวทางและหลักเกณฑ์ในปี 2569 ต่อไป
3.1.2 การพัฒนาผู้ปฏิบัติงานใหม่ (On-boarding)	การพัฒนาศักยภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสถาบัน โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านวิชาการและทักษะที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร โดยมีผู้ปฏิบัติงานใหม่เข้าร่วม 62 คน เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ และกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวเข้าร่วม ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่มีความพร้อมและสามารถปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงาน/โครงการสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
3.2 การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล (Digital & AI)	การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานเรื่อง “ความปลอดภัยและกฎหมายดิจิทัล: พื้นฐานสำคัญสำหรับการทำงานยุคใหม่” รุ่นที่ 1 สำหรับผู้ปฏิบัติงานส่วนกลางจำนวน 80 คน และขยายผลสู่การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในระดับส่วนงานและละสำนักงานภาค รวม 7 ส่วนงาน โดยมีผู้เข้าร่วมรวม 191 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 48 ครอบคลุมการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานจากส่วนกลางและสำนักงานภาค และสามารถวางรากฐานการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านดิจิทัลได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งการกำหนดสมรรถนะ การออกแบบหลักสูตร การจัดกรอบอบรม และการติดตามประเมินผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับทักษะดิจิทัลของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างความพร้อมขององค์กรในการขับเคลื่อนงานสู่ยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ
3.3 การจัดทำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan)	การวิเคราะห์ระดับตำแหน่งสำคัญขององค์กร และจัดทำร่างแผนการสืบทอดตำแหน่งเพื่อเตรียมความพร้อมผู้บริหารระดับกลางในการเป็น Successor โดยคณะกรรมการบริหารบุคลากรมีมติเห็นชอบแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) ของสถาบันฯ ในการประชุมเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2568 ซึ่งจะนำแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) สู่การปฏิบัติในปี 2569 ในการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมผู้สืบทอดตำแหน่ง
3.4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล	การทบทวนและปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้มีความครบถ้วนและสอดคล้องกับข้อกำหนด เพื่รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการสถาบันมีมติเห็นชอบข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2568 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2568 ซึ่งมีการทบทวนและปรับปรุง เพื่อให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริหารงานในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานบุคคล การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งและประเมินผล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เงินเดือน ค่าจ้างสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ รวมถึงการดำเนินการทางวินัย อุทธรณ์ และร้องทุกข์ โดยจะดำเนินการจัดทำและทบทวนระเบียบ/ประกาศ/คำสั่ง/แนวปฏิบัติภายใต้ข้อบังคับให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินการแล้วเสร็จ 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ประกาศอัตราเงินเดือนแรกรับ (2) โครงสร้างอัตราเงินเดือน และ (3) ค่ารับรองประจำตำแหน่ง

‘วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล’

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ ร่วมใจต่อต้านการทุจริต เนื่องในโอกาส ‘วันต่อต้านคอร์รัปชันสากล’ ร่วมกันประกาศและยึดหลักการปฏิบัติ “ไม่ทน ไม่ทำ ไม่เฉย ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ” ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ยึดหลักปฏิบัติ 7 ข้อต้านทุจริต” เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2567 บริเวณชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน โดยหลักปฏิบัติ 7 ประการประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับชั้น จะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง ไม่ทำ ไม่ทน ไม่เฉย ต่อการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันใด ๆ ทั้งสิ้น
- 2) ผู้บริหารทุกระดับจะต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ส่งเสริมให้มีการกำกับจริยธรรมในองค์กร ผู้บริหารทุกคนจะต้องให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และมีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต อย่างเคร่งครัด
- 3) ผู้ปฏิบัติงานทุกคน จะต้องยึดถือปฏิบัติตามนโยบาย No Gift Policy โดยเคร่งครัด

4) ส่งเสริมมาตรการตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงในการป้องกันการทุจริต (Corruption Risk Control) ไปสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม

5) ส่งเสริมการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมองค์กร ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้รู้จักแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวม มีความละเอียดต่อการกระทำผิด ปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม ไม่คดโกง ตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง ไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ

6) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบร่วมกับภาคีและองค์กรชุมชน

7) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พร้อมทั้งจะให้ความสำคัญและคุ้มครองผู้ที่แจ้งเบาะแส หรือส่งหลักฐานการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ปฏิบัติงานนั้น”

จิตอาสาฟื้นฟูที่อยู่อาศัยผู้ประสบภัยน้ำท่วมจังหวัดสุโขทัย

กิจกรรมจิตอาสาฟื้นฟูที่อยู่อาศัยผู้ประสบภัยน้ำท่วม วันที่ 12 – 14 พฤศจิกายน 2567 ณ จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูบ้านเรือนของประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย และสร้างความร่วมแรงร่วมใจระหว่างบุคลากรของสถาบันกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่โดยมีผู้ปฏิบัติงานจาก สำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออก สำนักงานภาคเหนือ สำนักผู้นำและนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน และสำนักทรัพยากรบุคคล เข้าร่วมจำนวน 50 คน การเข้าร่วมกิจกรรมนี้ไม่เพียงช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชน แต่ยังเป็นเวทีในการปลูกฝังจิตอาสา เสริมสร้างคุณธรรม ความสามัคคีและความภาคภูมิใจในการทำงาน เพื่อสังคมของบุคลากร พอช. อีกด้วย

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี

พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2567 ถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ทั้งนี้ มียอดเงินสมทบในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน เป็นจำนวนเงิน 2,601,899 บาท และมอบทุนการศึกษา จำนวน 4 ทุน ให้แก่ วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ และโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

พิธีถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

พิธีถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี วันที่ 30 พฤษภาคม 2568 คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เข้าร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 3 มิถุนายน 2568 ณ ห้องประชุมปกรณอาคารกรมพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งถือเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างจริยธรรมและค่านิยมอันดีงามแก่บุคลากรของสถาบันฯ โดยส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมสถาบันหลักของชาติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้มีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

พิธีบรรพชาอุปสมบทราชภรณ์บนพื้นที่สูง ประจำปี 2568

พิธีบรรพชาอุปสมบทราชภรณ์บนพื้นที่สูง ประจำปี 2568 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2568 ณ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพฯ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2568 โดยมีพระธรรมวชิราธิปัตย์ เจ้าอาวาส

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และนายวรารุณ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่ได้รับรางวัล องค์การสวัสดิการชุมชน ผู้สร้างสรรค์ความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ฯ ระดับชาติ ปี 2567

2. งานตามนโยบายรัฐบาล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สถาบันฯ ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลใน 2 เรื่องสำคัญ คือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การพัฒนา ที่อยู่อาศัย ผู้มีรายได้น้อยในเมือง และชนบท	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงิน และสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถาวรและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในปี 2579 (Housing For All)” โดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle) ปี 2568 รัฐบาลให้ความสำคัญกับประเด็น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายโอกาสในด้านที่อยู่อาศัย ในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ แก้ปัญหาที่ดินทับซ้อนยุติความขัดแย้งและแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน และการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิที่ดิน ที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น
--	---

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบท ดังนี้

1.1 “โครงการบ้านมั่นคง”	เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชนที่มั่นคง ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 นอกจากสนับสนุน การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินและบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่าการทำ “บ้านที่มากกว่าคำว่า...บ้าน” พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของ ขบวนชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและ ส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่ อาศัย และการพัฒนาเมืองในทุกมิติ
------------------------------------	--

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน เมืองและชนบทระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ ชุมชนเกิดการรวม กลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้างความมั่นคงในการอยู่ อาศัย

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 3,971 ครัวเรือน 204 ชุมชน ใน 16 จังหวัด เป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนและผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย โดยมีส่วนร่วมระหว่างผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง ความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีระบบสาธารณูปโภค สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของชุมชน และสามารถแก้ปัญหาชุมชน แออัด/ชุมชนบุกรุก โดยผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดี ขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้อยู่อาศัยที่ติดกฎหมาย/เอกสารสิทธิไม่ถูกต้อง เป็นสถานะผู้อยู่อาศัย ในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังเกิดการขยายกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านที่มากกว่าคำว่า....บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ทั้งสิทธิสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ และรายได้ โดยเกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การใช้บ้านเป็นที่ประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผักเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีอาหารปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการขยะและพลังงานทดแทน เป็นต้น

	เป้าหมาย 3,900 ครั้วเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 3,971 ครั้วเรือน 204 ชุมชน ใน 16 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 101.82 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการในพื้นที่เมือง 1,223 ครั้วเรือน และพื้นที่ชนบท 2,748 ครั้วเรือน วงเงินงบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยรวม 350.22 ล้านบาท จำแนกเป็น -งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 320.45 ล้านบาท -สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และชุมชนเมือง 29.77 ล้านบาท																																
ปี 2568	<table><tr><th>พื้นที่</th><th>จำนวนจังหวัด</th><th>จำนวนชุมชน</th><th>จำนวนครัวเรือน</th></tr><tr><td>● ภาคเหนือ</td><td>4</td><td>91</td><td>1,433</td></tr><tr><td>● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</td><td>4</td><td>50</td><td>1,005</td></tr><tr><td>● ภาคใต้</td><td>1</td><td>5</td><td>127</td></tr><tr><td>● ภาคกลางและตะวันตก</td><td>2</td><td>16</td><td>457</td></tr><tr><td>● ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออกเฉียง</td><td>3</td><td>39</td><td>835</td></tr><tr><td>● สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน</td><td>2</td><td>3</td><td>114</td></tr><tr><td>รวม</td><td>16</td><td>204</td><td>3,971</td></tr></table>	พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน	● ภาคเหนือ	4	91	1,433	● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	50	1,005	● ภาคใต้	1	5	127	● ภาคกลางและตะวันตก	2	16	457	● ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออกเฉียง	3	39	835	● สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน	2	3	114	รวม	16	204	3,971
	พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน																													
	● ภาคเหนือ	4	91	1,433																													
	● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	50	1,005																													
	● ภาคใต้	1	5	127																													
	● ภาคกลางและตะวันตก	2	16	457																													
	● ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑล และตะวันออกเฉียง	3	39	835																													
	● สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน	2	3	114																													
รวม	16	204	3,971																														
ปี 2560 -2568	ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2568 : เป้าหมายตามงบประมาณในช่วงปี 2560 – 2568 รวม 44,010 ครั้วเรือน โดยเกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 44,531 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 101.18 สามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย																																
	ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 – ปัจจุบัน (ณ 30 ก.ย. 2568) เกิดการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” รวม 138,622 ครั้วเรือน ประกอบด้วย บ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 110,625 ครั้วเรือน และพื้นที่ชนบท 27,997 ครั้วเรือน																																

โครงการบ้านมั่นคงปี 2568

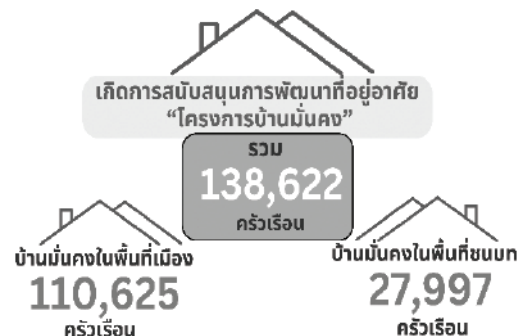
“บ้านที่มากกว่าคำว่า...บ้าน” จุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน

➤ ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2568

ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 - ปัจจุบัน

โครงการกลุ่มออมทรัพย์บ้านมั่นคงชนบทตำบลพระเพลิง อำเภอลือชัย จังหวัดสระแก้ว

ปัญหาสำคัญของตำบลพระเพลิง เรื่องของความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย เนื่องจากปัญหาความยากจน สภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่มีความชำรุดทรุดโทรมไม่มั่นคง น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ในพื้นที่ มีปัญหาภัยแล้ง ต้นทุนการเกษตรสูง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีหนี้สินจากการประกอบอาชีพ และเรื่องการดูแลกลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงในเรื่องสุขภาพ

เพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับของผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ สถาบันฯ ร่วมกับเครือข่ายที่อยู่อาศัยจังหวัดสระแก้ว ท้องที่ ท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพระเพลิง หารือเพื่อแก้ไขปัญหา ผ่านการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนและจัดทำแผนในระดับตำบล เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาที่ดินที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตทุกมิติ และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สร้างความเข้าใจประชุมผู้เดือดร้อนและหน่วยงานท้องที่เกี่ยวกับโครงการบ้านมั่นคงชนบท
2. จัดทำข้อมูลแผนที่ทำมือแต่ละหมู่บ้าน การลงสำรวจข้อมูลครัวเรือนผู้เดือดร้อนที่ดินที่อยู่อาศัยในตำบล และจัดทำรายการวัสดุรายครัวเรือนผู้เดือดร้อน
3. สรุปรายชื่อผู้เดือดร้อนและพิจารณารับรองสิทธิ
4. จัดบทบาททีมคณะทำงานจัดตั้งกลไกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ระดับตำบล
5. แผนการพัฒนาตำบลทุกมิติ และงบประมาณภาพรวมการเสนอโครงการ จัดทำแผนการพัฒนาตำบล ภายภาพสังคม เศรษฐกิจ ดินที่ดินที่อยู่อาศัย
6. นำเสนอภาพรวมโครงการ เวกีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติรับรองข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาโครงการ

ชุมชนได้เสนอขอรับงบประมาณโครงการ และได้รับอนุมัติงบประมาณ 407 ครัวเรือน วงเงิน 16,344,181 บาท

ผลการดำเนินงาน : มีการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชนบท 112 ครัวเรือน และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนการดำเนินการ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติของตำบล และพัฒนาฐานข้อมูลครัวเรือนเชิงบูรณาการให้ครบถ้วนทุกภาคส่วน โดยชุมชนร่วมจัดตั้งกองทุนของคนในตำบล เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนา และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ และหน่วยงานภาคีในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการบ้านมั่นคงเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โครงการบ้านมั่นคงเวียงสระเป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินงานภายใต้โครงการบ้านมั่นคง ของ พอช. เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยและสร้างความมั่นคงให้กับครัวเรือนในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงสระ จากการสำรวจพบครัวเรือนที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยจำนวน 355 ครัวเรือน และมีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการรวม 168 ครัวเรือน

โครงการวางแผนสร้างบ้านแฝดชั้นเดียว บ้านแฝดสองชั้น และบ้านแถวสองชั้น พร้อมระบบสาธารณูปโภค ถนน สวนหย่อม สนามเด็กเล่น และแปลงปลูกผักรวม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชน

ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จบางส่วนและมีผู้เช่าอยู่อาศัยประมาณ 100 ครัวเรือน และอีก 60 กว่าครัวเรือนจะแล้วเสร็จทั้งหมดภายในปี 2569 นับเป็นรูปธรรมของการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชุมชนอย่างแท้จริง ถือเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จของโครงการบ้านมั่นคง ช่วยให้คนรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัยมั่นคงและปลอดภัย รู้สึกมีความสุขที่ได้เห็นผู้เดือดร้อนมีบ้านเป็นหลักเป็นแหล่งโครงการส่งเสริมการรวมกลุ่มชุมชน การออมทรัพย์ และพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมสร้างความสามัคคีและสาธารณูปโภคที่ครบครัน ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กว่าจะเป็นบ้านนี้
มีเรื่องราวบ้านมั่นคง
ของคนเวียงสระ
จ.สุราษฎร์ธานี

<http://dg.th/v9y2ivvrb3>

1.2 โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัยชุมชน ริมคลอง	เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकล้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์”
---	--

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ดำเนินงานในพื้นที่คลองเปรมประชากร : เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครัวเรือน จำแนกเป็น เขตดอนเมือง 2,695 ครัวเรือน เขตหลักสี่ 2,519 ครัวเรือน เขตจตุจักร 402 ครัวเรือน และ จังหวัดปทุมธานี เทศบาลตำบลหลักหก 770 ครัวเรือน

จากการดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการพัฒนาใน 25 ชุมชน 2,468 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.65 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น บ้านก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,690 ครัวเรือน

บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 651 ครัวเรือน และพื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 127 ครัวเรือน

โดยในปี 2568 อนุมัติโครงการและงบประมาณ 70 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ เกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วม เป็นการขยับบ้านเรือน/ครัวเรือนที่รูกล้าคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย เช่น การปรับปรุงในที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัยเพื่อรองรับครัวเรือนที่รูกล้าคูคลอง การสร้างชุมชนในที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในลักษณะการซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูกสร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่ดินเดิมได้ และเกิดการแก้ไขปัญหาการรูกล้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน **ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ จากผู้รูกล้า/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบ้านที่มั่นคง และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย**

ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	
	
ชุมชนเปรมประชาสมบูรณ์ และชุมชนหน้าท่าอากาศยานด้านใต้ เขตดอนเมือง	

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด “สวนเปรมประชานารักษ์”

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2567 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ “เปรมประชานารักษ์” ซึ่ง บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดสร้างเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 และทอดพระเนตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “ชลวิถีธีรพัฒน์” ณ พื้นที่ถนนกำแพงเพชร 6 แนวขนานคลองเปรมประชากร โดยมีคณะองคมนตรี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะรัฐมนตรี ประธานกรรมการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พร้อมด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้อำนวยการสถาบันฯ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เข้าร่วมรับเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยในปัญหาความเสื่อมโทรมของคลองเปรมประชากร จึงพระราชทานพระบรมราโชบายในการพัฒนาคลองเปรมประชากร ให้กลับคืนสู่ความสะอาด และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ

ให้ดียิ่งขึ้น โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ หน่วยราชการในพระองค์ บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินโครงการพัฒนาคลองเปรมประชากรทั้งระบบ ตั้งแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2560 โดยมีการเก็บขยะ สร้างเขื่อนระบายน้ำ ขุดลอกคลองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ป้องกันน้ำท่วม บำบัดน้ำเสีย จัดระเบียบชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ และจัดวางผังที่อยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่ริมสองฝั่งคลองให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการจัดทำโครงการ “บ้านมั่นคง” ของคนคลองเปรมประชากร เช่น ชุมชนบ่อฝรั่ง, ชุมชนประชาร่วมใจ 1, ชุมชนประชาร่วมใจ 2, และชุมชนวัดเทวสุนทร พร้อมสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำประปา และระบบระบายน้ำ เพิ่มพื้นที่สีเขียวริมคลอง จัดทำลานกีฬา สันทนาการ และแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและมีความสามัคคี ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลรักษาชุมชนของตนเอง ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชนในระยะยาว รวมทั้งพัฒนาอาชีพ เพื่อให้มีงานทำ มีรายได้ที่มั่นคง เพื่อให้คลองเปรมประชากรกลับมา สู่คลองสวย น้ำใส เป็นแหล่งน้ำที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมอีกครั้ง แสดงให้เห็นถึงน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยประชาชน และเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนร่วมมือรักษาคูคลองและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนในอนาคต เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสะอาด เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ รวมทั้งพัฒนาชุมชนริมคลองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ ได้พระราชทานโล่ “การเป็นหน่วยงานสนองพระราชดำริและพระบรมราโชบาย” ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนริมคลองอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนแออัดของพื้นที่รอบชุมชนริมคลอง

ชุมชนเปรมประชาสมบูรณ์

เป็นชุมชนที่มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนริมคลอง ภายใต้ “สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเปรมประชาสมบูรณ์ จำกัด” มีการพัฒนาชุมชนในที่เดิม โดยมีการร่วมออกแบบบ้านและจัดทำผังชุมชนใหม่ ชุมชนมีสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 124 ครอบครัว ได้รับงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาจาก พอช. จำนวน 19,650,900 บาท และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย 53,935,250 บาท ซึ่งมีการยื่นขอเช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ จำนวน 4 ไร่ 2 งาน 35.1 ตารางวา สมาชิกชุมชนได้รับทะเบียนบ้านและอยู่อาศัยอย่างถูกกฎหมาย ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนมากขึ้น โดยระบบการบริหารภายในมีการตั้งคณะกรรมการที่คัดเลือกจากสมาชิก และแบ่งทีมทำงาน ทีมช่างชุมชน ทีมข้อมูล ทีมสังคม และทีมบริหาร ชุมชนการออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง

ภาพก่อนการพัฒนา

ภาพหลังการพัฒนา

การพัฒนาที่อยู่อาศัยและการปรับสภาพแวดล้อมในชุมชน : ชุมชนร่วมกันออกแบบผังชุมชนใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและน่าอยู่ ทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนบ้าน ทั้งยังออกแบบแนวถนนให้มียางเท้าสำหรับคนเดินและรถเข็น สร้างพื้นที่สาธารณะกลางชุมชนสำหรับจัดกิจกรรม ปลูกต้นไม้บริเวณแนวคลอง และจัดแนวกันเขตเขียว ติดตั้งไฟส่องสว่างทางเดินเพื่อความปลอดภัย ส่งเสริมให้สมาชิกจัดพื้นที่หน้าบ้านให้น่ามอง เช่น ปลูกต้นไม้ดอกไม้ จัดเก้าอี้สำหรับนั่งหน้าบ้าน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต “บ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้าน” : เนื่องจากทำเลที่ตั้งชุมชนอยู่ใกล้กับย่านเศรษฐกิจ ตลาดขนาดใหญ่ สนามบิน และยังเป็นเส้นทางที่มีรถไฟฟ้าผ่าน ซึ่งบริบทชุมชนสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างทั่วไป และมีการใช้ประโยชน์จากบ้านในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น เปิดร้านเสริมสวย ธุรกิจดูดน้ำหยอดเหรียญ เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ ทำขนมทำอาหารขาย ซึ่งชุมชนมีโอกาสนในการสร้างอาชีพเสริมต่อยอดเปิดพื้นที่ขายอาหารได้ โดยสมาชิกในชุมชนที่มีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น

บ้านหลังใหม่ที่สมาชิกแต่ละครอบครัวได้ร่วมกันออกแบบและก่อสร้าง ไม่ได้ให้เพียงที่พักพิงที่แข็งแรงกว่าเดิม แต่ยังเปิดพื้นที่สำหรับความรัก ความอบอุ่น และความฝันของครอบครัว เด็กมีที่อ่านหนังสือ ผู้สูงอายุมีที่นั่งพักผ่อน มีลานกลางชุมชนสำหรับกิจกรรมร่วมกัน พื้นที่หน้าบ้านกลายเป็นสวนผักเล็ก ๆ ที่ช่วยลดค่าใช้จ่าย และสร้างความร่มรื่นให้กับทั้งชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือน : มีการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางเป็นพื้นที่สีเขียวของชุมชน เป็นโครงการสวนผักคนเมือง เป็นแหล่งเรียนรู้และดูงาน และได้รับความสนใจจากเครือข่ายสวนผักคนเมืองจังหวัดอื่น ๆ มาศึกษาดูงาน และยังใช้เป็นศูนย์กลางของชุมชนจัดกิจกรรมร่วมกัน ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้อีกด้วย

การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี : จากการพัฒนาที่อยู่อาศัยแล้ว ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน อาทิ สสส. สำนัก 6 สสส. สำนัก 5 สนับสนุนการสร้างพื้นที่สีเขียว สร้างอาหารปลูกผักลดรายจ่ายครัวเรือนภายใต้กิจกรรม “ปลูกเพื่อเมือง กินเป็นลิ้มปวย” กิจกรรม “บ้านสุขร่วมใจ” และกิจกรรม ชุมชนยกกำลังดี สนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชน เช่น การเดินแอโรบิก การตรวจสุขภาพ นอกจากนี้ชุมชนยังพัฒนาต่อยอดโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับการพัฒนาอาชีพและรายได้ของคนในชุมชนอีกด้วย

ทิศทางการพัฒนา : ชุมชนมีทิศทางการพัฒนาพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางให้เป็นสนามเด็กเล่น เช่น สวนสุขภาพ และศูนย์เรียนรู้ และพื้นที่ให้เป็นแหล่งเศรษฐกิจท่องเที่ยวริมคลอง เช่น ตลาดน้ำ นอกจากนี้ยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ

ความภาคภูมิใจของชุมชน : สมาชิกชุมชนทุกคนมีบ้านที่มั่นคง แข็งแรง มีทะเบียนบ้านและสิทธิการอยู่อาศัยชัดเจนได้เรียนรู้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม “บ้านที่สร้างขึ้นไม่เพียงแคเป็นที่อยู่อาศัยแต่เป็นพื้นที่สร้างคุณค่า สร้างงาน สร้างความภูมิใจและความมั่นคงในชีวิต” พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นพื้นที่กลาง และได้รับการยอมรับเป็นชุมชนต้นแบบ

1.3

“โครงการแก้ไขปัญห ที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากการ พัฒนาระบบราง

เป็นการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566 เพื่อแก้ไข
ปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง
และสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยใน
ทุกมิติที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในทุกมิติ และพัฒนารูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่
ในการจัดความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ

ผลการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2566 จนถึงปี 2568 จำนวน 3,456 ครั้วเรือน 60 ชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบครอบคลุมชุมชนที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด โดยมีการสำรวจข้อมูลความเดือดร้อนและใช้ข้อมูลในการรับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบรางเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัย มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบการอยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดรูปธรรมการจัดการร่วมกันของพื้นที่ระหว่างชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในปี 2568 มีเป้าหมาย 2,000 ครั้วเรือน เกิดการสนับสนุนโครงการและงบประมาณพัฒนาที่อยู่อาศัย 2,098 ครั้วเรือน 11 จังหวัด 39 ชุมชน

พิธียกเสาเอก “เครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองศิลา” จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 26 พ.ย. 67 พิธียกเสาเอก “เครือข่ายบ้านมั่นคงเมืองศิลา” จังหวัดขอนแก่น 77 ครั้วเรือน ในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมประกอบพิธี โดยมีระยะสัญญาเช่า 30 ปี ขนาดพื้นที่เช่า 5,398.00 ตารางเมตร และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” งบประมาณรวม 10,529,750 บาท

พิธียกเสาเอก “ชุมชนหนองแวงตราขุใหม่” จังหวัดขอนแก่น

วันที่ 27 ก.พ. 68 พิธียกเสาเอก “ชุมชนหนองแวงตราขุใหม่” จังหวัดขอนแก่น จำนวน 102 ครัวเรือนหลังจากชุมชนได้เข้าที่ดินการรถไฟฯ เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน 30 ตารางวา เป็นระยะเวลา 30 ปี และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวน 13,948,500 บาท

การพัฒนาศักยภาพ “งานบริหารสหกรณ์ และงานกฎหมาย”

โครงการสร้างความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินงานสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ระหว่างวันที่ 22 – 23 พ.ย. 2567 มีผู้เข้าร่วม เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้แทนสหกรณ์และเครือข่ายภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ได้จัดการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมออกแบบและวางแผนการดำเนินงานด้านสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง รวมถึงการบริหารจัดการในรูปแบบสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสหกรณ์ บทบาทของสมาชิกที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการบริหารสหกรณ์ และข้อตกลงในการบริหารจัดการกลุ่ม ในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนริมราง โดยได้วางเป้าหมายเพื่อให้สหกรณ์ทุกที่มีความเข้าใจในการบริหารโครงการบ้านมั่นคงภายใต้การดำเนินงานของสหกรณ์เคหสถาน และทุกสหกรณ์สามารถปดบัญชีได้ สิ่งสำคัญคือสมาชิกทุกคนต้องเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน โดยสมาชิกยึดประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับเป็นหลัก และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในการบริหารจัดการสหกรณ์ที่ดีต่อไป

เวทีเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นที่สำคัญในการบริหารสัญญาเช่าในนามสหกรณ์ ระหว่างวันที่ 14 - 15 มิ.ย. 2568 ภายในเวทีมีการให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่จำเป็นต่อการบริหารสัญญาเช่าในที่ดินของ รพท. อาทิ เรื่องนิติกรรมสัญญา เรื่องเช่าทรัพย์สิน การใช้สิทธิทางศาลในการฟ้องขับไล่/ผิดสัญญาเช่า และมีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนข้อค้นพบ ปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนพบเจอในการขับเคลื่อนงาน และระดมความคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อหาทางออก ทำให้แต่ละสหกรณ์สามารถขับเคลื่อนงานด้านที่อยู่อาศัย รวมถึงการจัดเสวนาบอกเล่าประสบการณ์การแก้ไขปัญหาของชุมชน “จากฟืนสู่นอง” เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนริมราง

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์

รายการ “บ้านมั่นคงริมราง”: การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางตามมติ ครม.” โดย นายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ และภาพรวมการดำเนินงานทั่วประเทศ 300 ชุมชน 35 จังหวัด 27,084 ครัวเรือน

บ้านมั่นคงริมราง ตอน บ้านมั่นคงริมรางเมืองขอนแก่น

<https://dg.thv/jrdfqta5i2>

รายการ “บ้านมั่นคงริมราง”: การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมราง “เทศบาลนครสงขลา” โดย นายสยาม นนทคำจันทร์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางภาคใต้ 152 ชุมชน 9 จังหวัด 15,168 ครัวเรือน

บ้านมั่นคงริมราง ตอน บ้านมั่นคงริมรางชุมชนเมืองเก่าสงขลา

<https://dg.thv/gnzqgm3vt2>

1.4 โครงการบ้านพอเพียง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นที่ต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยเพียงพที่จะนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย

โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินงาน คือ ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลหรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่าง ๆ เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) มีเป้าหมายรวม 352,000 ครัวเรือน จากการดำเนินงานในปี 2560 - 2568 เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบคลุม 77 จังหวัด 172,916 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.12 ของเป้าหมายรวม

ในปี 2568 ดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุง และสร้างที่อยู่อาศัยให้กับครัวเรือนยากจน 16,898 ครัวเรือน 1,736 ตำบลใน 77 จังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาวะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจน ภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูลผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน

นอกจากนี้ ยังเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคประชาสังคม ในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	
บ้านพอเพียง ตำบลวังใต้ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดลพบุรี	

ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	
บ้านพอเพียง เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	

ตัวอย่างการปรับปรุงที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านพอเพียง

โครงการบ้านพอเพียงตำบลแม่athom อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา: ดำเนินการโดยสภาองค์กรชุมชนตำบลแม่athom ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงกันยายน 2568 ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย จำนวน 9 ครัวเรือน ภายใต้งบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จำนวน 340,200 บาท

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- 1) ครัวเรือนเป้าหมาย 9 ครัวเรือน มีบ้านที่มั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยมากขึ้น โดยมีการซ่อมแซมส่วนที่สำคัญ เช่น หลังคา ฝาผนัง พื้น และห้องน้ำ
- 2) เกิดความสามัคคีในชุมชนจากการร่วมแรงร่วมใจซ่อมแซมบ้าน กระตุ้นให้เกิดกระบวนการดูแลผู้เปราะบางร่วมกัน และสร้างความภาคภูมิใจในที่อยู่อาศัยของตนเอง
- 3) สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่athom ได้พัฒนาบทบาทเป็นแกนกลางในการบริหารจัดการโครงการ และเกิดแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับตำบลที่สามารถต่อยอดได้ในระยะยาว

ตัวอย่างการปรับปรุงที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านพอเพียง

โครงการบ้านพอเพียง ตำบลโนนสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านให้กับครัวเรือนที่มีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย 8 ครัวเรือน โดยความร่วมมือของสภาองค์กรชุมชนตำบลโนนสำราญ และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโนนสำราญ ซึ่งร่วมกันขับเคลื่อนโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

โครงการมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของตนเอง พร้อมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายภาคีในพื้นที่ อบต.โนนสำราญ ขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ร่วมแรงร่วมใจสนับสนุนการดำเนินงาน จนเกิดผลเป็นรูปธรรมในการสร้าง “บ้านที่มั่นคง และชุมชนที่เข้มแข็ง”

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. ครัวเรือนเป้าหมาย 8 ครัวเรือน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยมากขึ้น จากการซ่อมแซมส่วนสำคัญของบ้าน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายและยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือน
2. ชุมชนเกิดความสามัคคีจากการร่วมแรงร่วมใจกันซ่อมแซมบ้าน ส่งผลให้เกิดกระบวนการดูแลผู้เปราะบางในพื้นที่อย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างความภาคภูมิใจให้กับครัวเรือนเจ้าของบ้านและเสริมสร้างความผูกพันภายในชุมชน

วัดกัศณับ้านพอเพียง
ต.โนนสำราญ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

<https://dg.tv/386wgd0yk>

1.5 โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ ภัยพิบัติ

ปัญหาไฟไหม้ ไล่อื้อที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนมักประสบในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลานาน ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราวรองรับ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไลรื้อ ก้ายพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไลรื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ให้มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว ในปี 2568 เกิดการสนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 766 ครั้วเรือน ใน 29 จังหวัด วงเงินอนุมัติ 14,116,830 บาท ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภาค ดังนี้

พื้นที่	ประเภทความเดือดร้อน
(1) ภาคเหนือ 3 จังหวัด 125 ครั้วเรือน	• วาตภัย 10 ครั้วเรือน • อัคคีภัย 76 ครั้วเรือน • อุทกภัย 444 ครั้วเรือน • บ้านชั่วคราวระหว่างรอสถาบันถาวร 236 ครั้วเรือน
(2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด 197 ครั้วเรือน	
(3) ภาคใต้ 9 จังหวัด 221 ครั้วเรือน	
(4) ภาคกลางและตะวันตก 6 จังหวัด 32 ครั้วเรือน	
(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก 1 จังหวัด 191 ครั้วเรือน	

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคมและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไลรื้อ หรือต้องรื้อย้ายได้รับการดูแลในการมีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	
ตำบลคลองกระเจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย	
ก่อนการพัฒนา	หลังการพัฒนา
	
ตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี	

ตัวอย่างโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กลุ่มออมทรัพย์แพนกวีน แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ

กลุ่มออมทรัพย์แพนกวีน สมาชิกทั้งหมด 90 ครอบครัว จาก 5 ชุมชนในเขตภาษีเจริญ กทม. ประกอบไปด้วย (1) ชุมชนคลองม้า (2) ชุมชนวัดจันทร์เขต 3 (3) ชุมชนเพื่องฟ้า (4) ชุมชนสวนอ้อย (5) ชุมชนซอยร่วม เนื่องจากชุมชนได้รับหนังสือแจ้งให้ย้ายออกจากที่ดินเช่าที่ดินเอกชน โดยชุมชนไม่ได้มีการต่อสัญญาเช่ากับเจ้าของที่ดินเป็นระยะเวลาหลายปี เจ้าของที่ดินระบุให้ชุมชนย้ายออกจากพื้นที่ โดยไม่มีคำรื้อถอนให้แก่ผู้เช่า จึงทำให้เกิดความเดือดร้อนในที่อยู่อาศัย 35 ครอบครัว จึงเกิดการรวมตัว รวมกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการบ้านมั่นคง ภายใต้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัยชุมชนแพนกวีน เขตภาษีเจริญ 21 ครอบครัว และขอเสนอรับงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไร่รื้อ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการจ่ายเป็นค่าเช่าบ้าน

กระบวนการดำเนินงาน พอช. ร่วมกับคณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเขตบางพลัด และเครือข่ายที่อยู่อาศัยลงพื้นที่สำรวจวางแผนให้ความช่วยเหลือ

1. ลงพื้นที่ทำความเข้าใจ สรุปรวข้อมูลความเดือดร้อน
2. ประเมินสถานการณ์และวางแผนให้ความช่วยเหลือ โดยเจ้าหน้าที่ พอช.และเครือข่าย
3. เสนองบประมาณเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการช่วยเหลือค่าเช่าบ้านในระยะสั้น จำนวน 21 ครอบครัว งบประมาณสนับสนุนรวม 567,000 บาท

แผนงานระยะต่อไป เน้นการช่วยเหลือระยะยาว : ชุมชนพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบซื้อที่ดินใหม่มีการสรุปเลือกแปลงที่ดินเรียบร้อยแล้วปัจจุบันอยู่ระหว่างออกแบบวางผังโครงการ ประสานงานเพื่อขอจัดตั้งสหกรณ์ และดำเนินการจัดทำข้อมูลโครงการเพื่อเสนอโครงการสนับสนุนภายใต้โครงการบ้านมั่นคงและสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน โดยจะเสนอแผนขอรับงบประมาณสนับสนุนในปี พ.ศ. 2569

การช่วยเหลือเหตุพลูระเบิด ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

วันที่ 30 กรกฎาคม 2568 เกิดเหตุพลูระเบิดในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 9 ราย บาดเจ็บ 2 ราย และครัวเรือนเสียหายด้านที่อยู่อาศัย 15 ครัวเรือน หน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. ร่วมกับ ปก. ตำรวจ สาธารณสุข และผู้นำท้องถิ่น เข้าดำเนินการช่วยเหลือและอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยง พร้อมประเมิน ความเสียหายเบื้องต้นอย่างเร่งด่วน

กระบวนการดำเนินงาน

พอช. ร่วมประชุมกับ พม. เทศบาล และสภาองค์กรชุมชน กำหนดแนวทางฟื้นฟู โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลครัวเรือน สำรวจความเดือดร้อน และประเมินกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ กระบวนการช่วยเหลือเน้นการสำรวจสภาพความเสียหาย ของบ้านเรือน การประเมินมูลค่าความเสียหาย และการจัดทำข้อมูล เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณฟื้นฟูที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ เทศบาล เป็นหน่วยงานหลักสำหรับเปิดรับแจ้งเหตุและคัดกรองผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีสภาองค์กรชุมชนร่วมลงพื้นที่ตรวจสอบความเสียหาย เพื่อเตรียมแผนการซ่อมแซมและฟื้นฟูในระยะต่อไปอย่างเป็นระบบ โดยได้มอบงบประมาณซ่อมแซมบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ โรงงานพลูระเบิด 100,000 บาท

2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนภายใต้การพัฒนา ที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และการขับเคลื่อนองค์กร ชุมชน

เป็นการดำเนินโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย ในโครงการที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบท สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมให้เกิดรายได้ในชุมชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือนและ ชุมชน ผ่านการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งเป็นการเสริมพลังให้องค์กร ชุมชนสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเอง

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2568 เห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบวงเงิน 157,000 ล้านบาท และมอบหมายให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำโครงการและคำของบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนดังกล่าว โดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพของประชาชน การลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจของประเทศ

สถาบันฯ ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายใต้งบกลางดังกล่าว วงเงินรวม 29,600,000 บาท สำหรับดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน โดยมีเป้าหมายสนับสนุนองค์กรชุมชนจำนวน 270 องค์กร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในโครงการที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและชนบท ส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน

ผลการดำเนินงานในปี 2568 สถาบันฯ มีการแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน ตามคำสั่งสถาบันฯ ที่ ง 42/2568 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2568 เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการโครงการฯ ให้บรรลุผลตามเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงาน ผู้แทนภาควิชาการ และผู้แทนขบวนองค์กรชุมชนภาค 5 ภาค รวมถึงมีการประกาศแนวทางการสนับสนุนโครงการ ฯ ที่มีการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชนให้กับองค์กรชุมชน โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิกในองค์กรชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

- (1) กรณีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมไม่เกิน 30 คน งบประมาณสนับสนุน 50,000 บาท
- (2) กรณีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 30 คน งบประมาณสนับสนุน 60,000 บาท
- (3) กรณีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 40 คน งบประมาณสนับสนุน 70,000 บาท
- (4) กรณีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป งบประมาณสนับสนุน 80,000 บาท

ผลการดำเนินโครงการ ก่อให้เกิดการสนับสนุนองค์กรชุมชนรวม 441 องค์กร ครอบคลุมสมาชิก 16,664 คน ในพื้นที่ 5 ภาค งบอนุมัติ 29,760,000 บาท ซึ่งสามารถดำเนินงานได้สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด

ภาค	องค์กรผู้รับผลประโยชน์ (องค์กร)	สมาชิกเข้าร่วม (คน)	งบประมาณ (บาท)
(1) ภาคเหนือ	78	3,226	5,490,000
(2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	80	3,129	5,640,000
(3) ภาคใต้	76	3,250	5,480,000
(4) ภาคกลางและตะวันตก	97	3,117	5,600,000
(5) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	110	3,942	7,050,000

โดยสามารถสรุปลักษณะกิจกรรมที่มีการดำเนินงาน ดังนี้

1) การเกษตรและการแปรรูปทางการเกษตร 288 องค์กร สมาชิก 10,856 คน คิดเป็นร้อยละ 65.31 ของโครงการทั้งหมด เช่น ปลุกผักปลอดสารพิษ เพาะเลี้ยงเห็ด เลี้ยงไก่ แปรรูปอาหารทะเล ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ทำพริกแกง และทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์ เป็นต้น

2) หัตถกรรมและจักสาน 105 องค์กร สมาชิก 3,933 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของโครงการทั้งหมด เช่น การทำพวงหรีดและดอกไม้จันทน์ จักสานตะกร้า กระติบข้าวและตะกร้าไม้ไผ่ ทำพรม เชื้อเต้าไม้กวาดก้านมะพร้าว ไม้กวาดดอกหญ้า รวมทั้งทอผ้า และทอเสื่อกก เป็นต้น

3) ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและเครื่องสำอาง 25 องค์กร สมาชิก 955 คน คิดเป็นร้อยละ 5.67 ของโครงการทั้งหมด เช่น การแปรรูปสมุนไพร สเปรย์สมุนไพรตะไคร้หอม ทำลูกประคบสมุนไพร พิมเสนน้ำ และยาต้ม/ยาหม่องสมุนไพร เป็นต้น

4) การท่องเที่ยวชุมชนและการบริการ 19 องค์กร สมาชิก 749 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ของโครงการทั้งหมด เช่น การจัดการท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาทักษะนักท่องเที่ยวความหมายชุมชน (มัคคุเทศก์) นวดแผนไทย เป็นต้น

5) อื่น ๆ 4 องค์กร สมาชิก 171 คน คิดเป็นร้อยละ 0.91 ของโครงการทั้งหมด เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อก่อสร้างสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ สถาบันฯ มีการสนับสนุนการบริหารจัดการ ติดตามประเมินผลโครงการฯ ดังนี้
 1) สนับสนุนลูกจ้างโครงการ ในการดำเนินงานโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนระดับภาค 5 ภาค และ 2) สนับสนุนการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาภายนอก

จากการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในปี 2568 ทำให้องค์กรชุมชนสามารถต่อยอดอาชีพและกิจการเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นและเกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในพื้นที่มากขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ดีขึ้น และมีความร่วมมือภายในที่ช่วยเสริมให้ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความมั่นคงและยืดหยุ่นเพิ่มขึ้น

โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย
และการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน สหกรณ์เคหสถานชุมชนเสื่อใหญ่ร่วมใจ จำกัด
เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ชุมชนเสื่อใหญ่ร่วมใจ เข้าร่วมโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน เนื่องจากชุมชนประสบปัญหาขาดรายได้และขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ทำให้สมาชิกไม่สามารถพึ่งพาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างเต็มที่

การดำเนินการภายในโครงการฯ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อยอดจากทุนเดิมของชุมชนที่มีการทำสวนผักปลอดสารเคมีและผลิตดินปลูกปุ๋ยหมัก โดยดำเนินกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การผสมดินปลูกผักและปุ๋ยหมักเพื่อจำหน่าย การปลูกผักปลอดสารเคมีเพื่อจำหน่ายพร้อมทั้งจัดหาเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า และวัสดุอุปกรณ์เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต และการพัฒนาการตลาด รวมถึงช่องทางการจำหน่าย บรรจุภัณฑ์ และการสร้างแบรนด์สินค้า กิจกรรมทั้งหมดนี้ จะช่วยเพิ่มโอกาสทางอาชีพให้กับคนในชุมชน เพิ่มรายได้จากการขายผักปลอดสาร ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และช่วยยกระดับมาตรฐานการดำรงชีพของสมาชิกในชุมชนต่อไป

3. สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เทียบกับเป้าหมายใน 13 แผนงาน ดังนี้

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมายปี 2568	ผลดำเนินงาน
แผนงานที่ 1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง		
1.1 การยกระดับตำบลรูปธรรมในการขยายผลการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	1,000 ตำบล	1,736 ตำบล ร้อยละ 173.60
1.2 การขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ในทุกจังหวัด	154 ตำบล (จังหวัดละ 2 ตำบล)	200 ตำบล ร้อยละ 129.87
1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	50 ตำบล/เมือง	50 ตำบล/เมือง ร้อยละ 100.00
1.4 การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการสู่การจัดการตนเอง	47 จังหวัด	47 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
แผนงานที่ 2 การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น		
2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	250 ตำบล/ เมือง	262 ตำบล/เมือง (ร้อยละ 104.80)
2.2 การพัฒนาแพลตฟอร์มในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้กับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน	50 องค์กร	53 องค์กร (ร้อยละ 106.00)
แผนงานที่ 3 การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท		
3.1 โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย		
(1) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคง”	3,900 ครั้วเรือน	3,971 ครั้วเรือน (ร้อยละ 101.82)
(2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากร	70 ครั้วเรือน	70 ครั้วเรือน (ร้อยละ 100.00)
(3) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง	2,000 ครั้วเรือน	2,098 ครั้วเรือน (ร้อยละ 104.90)

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมายปี 2568	ผลดำเนินงาน
(4) บ้านพอเพียง	14,850 ครัวเรือน	16,898 ครัวเรือน (ร้อยละ 113.79)
(5) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว : สนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่อื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ โดยการสนับสนุนที่พักชั่วคราว	350 ครัวเรือน	766 ครัวเรือน (ร้อยละ 218.86)
แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ		
4.1 โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน	100 ตำบล/เมือง	120 ตำบล (ร้อยละ 120.00)
แผนงานที่ 5 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
5.1 กลไกและระบบการจัดการร่วมในการขับเคลื่อนในการปฏิบัติการ ทั้งในประเทศ และ ระหว่างประเทศ	50 หน่วยงาน/องค์กร	138 หน่วยงาน (ร้อยละ 276.00)
5.2 สนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาและการบริหารจัดการจังหวัด	77 จังหวัด	77 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
แผนงานที่ 6 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชน		
6.1 การพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรรถนะ	600 คน	879 คน (ร้อยละ 146.50)
แผนงานที่ 7 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
7.1 พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	700 ตำบล	731 ตำบล (ร้อยละ 104.43)
7.2 สนับสนุนการทบทวนสภาองค์กรชุมชนตำบลที่สมาชิกครบวาระให้เป็นปัจจุบัน	3,696 ตำบล	4,766 ตำบล (ร้อยละ 128.95)

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมายปี 2568	ผลดำเนินงาน
แผนงานที่ 8 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน		
8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	780 กองทุน	1,470 กองทุน (ร้อยละ 188.46)
8.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนในการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน	1,795 กองทุน	2,421 กองทุน (ร้อยละ 134.87)
8.3 การสนับสนุนพื้นที่ต้นแบบเรียนรู้งานสวัสดิการชุมชน ภายใต้โครงการรางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน “ผู้สรรสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์”	100 กองทุน	115 กองทุน (ร้อยละ 115.00)
แผนงานที่ 9 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ		
9.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	ร้อยละ 80 (เป้าหมาย 409 องค์กร)	409 องค์กร (ร้อยละ 100.00)
9.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาหนี้สินเชื่อผิดนัด	NPL ร้อยละ 10	ร้อยละ 7.85
แผนงานที่ 10 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
10.1 การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	77 จังหวัด	77 จังหวัด (ร้อยละ 100.00)
10.2 การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey)	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 79.07
10.3 การสนับสนุนการปรับปรุงข้อมูล : Cleansing Data	3 ชุด	4 ชุด (ร้อยละ 133.33)
10.4 การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภายนอกตามนโยบายรัฐบาลดิจิทัล	5 หน่วยงาน	5 หน่วยงาน (ร้อยละ 100.00)
10.5 การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล Platform ที่องค์กรชุมชนสามารถประยุกต์ใช้ในงานพัฒนา	5 ระบบ	6 ระบบ (ร้อยละ 120.00)
แผนงานที่ 11 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ		
11.1 การพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการจัดการความรู้	20 ชุด	23 ชุด (ร้อยละ 115.00)

แผนงาน - โครงการ - กิจกรรม	เป้าหมายปี 2568	ผลดำเนินงาน
11.2 การพัฒนานักสื่อสารชุมชนสื่อสารสู่สาธารณะ	200 คน	353 คน (ร้อยละ 176.50)
แผนงานที่ 12 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม		
12.1 การพัฒนาระบบการกำกับติดตามประเมินผล (การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยง การประเมินผล การกำกับติดตามและรายงานผล การปฏิบัติงาน)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	- การควบคุมภายใน : มีความเสี่ยง ลดลง 127 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 89.44 - การบริหารจัดการความเสี่ยง 2 โครงการ มีระดับความเสี่ยงลดลง
12.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการ เป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	400 คะแนน	427.48 คะแนน (ร้อยละ 106.87)
12.3 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุม ดูแลกิจการของคณะกรรมการฯ	ร้อยละ 80	100 คะแนน (ร้อยละ 100.00)
12.4 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85	92.53 คะแนน
แผนงานที่ 13 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร		
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร บุคคล - พัฒนาสมรรถนะบุคลากรและจัดทำหลักสูตร การพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน - ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร	ร้อยละ 50 ของบุคลากรที่ได้รับ การพัฒนาและมีค่า คะแนนสมรรถนะ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ร้อยละ 97.45 ของบุคลากร มีค่าคะแนนสมรรถนะ ร้อยละ 80 ขึ้นไป

4. สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ

ผลงานตามนโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน : การพัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนาโดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การพัฒนาศักยภาพผู้นำขบวนองค์กรชุมชนให้สามารถขับเคลื่อนงานจังหวัดบูรณาการที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ รองรับกับทุกบริบทการเปลี่ยนแปลง	การให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรและผู้นำองค์กรชุมชน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายทุกบริบทการเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในระดับจังหวัดและกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ให้มีองค์ความรู้ ทักษะที่มีความจำเป็นในการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ ทุกพื้นที่ใน 5 ภาค เช่น ระบบการจัดการข้อมูลในระดับพื้นที่ที่สามารถนำมาวิเคราะห์แนวทางการทำงานในพื้นที่ และเป็นฐานข้อมูลส่งต่อให้กับหน่วยงานภาคีอื่น ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาที่ต่อเนื่องในพื้นที่ รวมถึงผู้นำ มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารราชการและกลไกการทำงานของรัฐทั้งในระดับส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ตลอดจนมีความเข้าใจการจัดทำแผนงานและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ซึ่งผู้นำฯ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปี 2568 มีรูปธรรมการขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ 47 จังหวัดทั่วประเทศ 2) ผู้นำขบวนองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน พอช. มีความเข้าใจที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมในการพัฒนาชุมชน โดยมีการศึกษาฐานงานโมเดลการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตจากกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน เมืองขุนหมิง เมืองเชียงรุ่ง (สิบสองปันนา) มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมการค้าระดับชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยคนในพื้นที่

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3) แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนผู้นำชุมชนองค์กรชุมชนครอบคลุมทุกมิติของสวัสดิการ เช่น เกิด แก่ เจ็บ ตาย เพื่อสร้างแรงจูงใจและระบบการดูแลที่เหมาะสม เน้นความสำคัญของกองทุนที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกระดับ 4) การร่วมมือร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ออกแบบหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำ โดยมีกระบวนการการเทียบโอนหน่วยกิตในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ซึ่งหลักสูตรจะพัฒนาให้ผู้นำ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย : การพัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน ในการเชื่อมโยงการทำงานและประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน	การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาอย่างรอบด้านมากกว่าการทำงานแบบองค์กรเดียว โดยสถาบันทำหน้าที่เป็นองค์กรที่เอื้ออำนวยสร้างการเชื่อมโยงหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งทุนได้โดยตรง สามารถพึ่งตนเอง ลดขั้นตอนการทำงาน และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านการพัฒนาศักยภาพตนเองในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ทุนที่ชุมชนมีอยู่ เพื่อนำไปต่อยอดได้ด้วยตนเอง นำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต โดยในปี 2568 สถาบันฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่จากหน่วยงานภาคีภายนอก วงเงินรวม 16,713,400 บาท และมีวงเงินสะสมตั้งแต่ปี 2566 – 2568 รวมทั้งสิ้น 64,290,363 บาท จาก 8 องค์กร ดังนี้

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	1) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) 17,783,500 บาท 2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) 18,704,100 บาท 3) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (Depa) 475,000 บาท 4) กลุ่มนกเค้าแมว วปอ. 66 206,919 บาท 5) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 9,487,400 บาท 6) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ 750,000 บาท 7) บริษัทอินโนเวชั่น (ผ่านมาตรการ BOI) 11,855,444 บาท 8) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) 5,028,000 บาท จากการดำเนินงานร่วมกันส่งผลให้เกิดพื้นที่รูปธรรมต่อยอดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้รับรางวัลสุดยอดนวัตกรรมชุมชนจากโครงการ Social Innovation Village: Idea Hacks 2025 เป็นการเปิดพื้นที่ให้องค์กรชุมชนทั่วประเทศนำนวัตกรรมเข้าประกวดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยมีชุมชนเข้าร่วมกว่า 20 ทีม และผ่านการคัดเลือกเข้าสู่รอบชิงชนะเลิศจำนวน 7 ทีม ซึ่งมีชบวนองค์กรชุมชนที่ พอช. สนับสนุนเข้าร่วม และได้รับรางวัลระดับดีเยี่ยม ระดับดีเด่น และระดับดี
2. ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา	การศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้เพื่อประกอบการร่วมทุนกับองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน สถาบันการเงินและองค์กรหรือนิติบุคคล โดยจากการศึกษาแนวทางและความเป็นไปได้ในการร่วมทุนเพื่อการพัฒนา สรุปผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) จัดทำ “ร่าง” ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น พ.ศ. ...โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติรับทราบในการประชุมครั้งที่ 7/2568 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2568 ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงเพิ่มเติมร่างข้อบังคับดังกล่าว

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	2) กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาเลือกองค์กรชุมชนที่มีความพร้อมและศักยภาพในการประกอบการ เพื่อร่วมทุน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมวิเคราะห์โมเดลทางธุรกิจขององค์กรชุมชน การบริหารการเงินบัญชี สภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในสัญญาร่วมลงทุนเพื่อให้มีการวางหลักทรัพย์สินค้ำประกันหากเกิดกรณีไม่เกิดผลกำไรหรือขาดทุน 3) มีกระบวนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจของวิสาหกิจฯ การทำนา ประณีตเกษตรอินทรีย์ศรีสำราญ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเตรียมความพร้อมและ เป็นต้นแบบประกอบการพิจารณาโครงการร่วมลงทุนกับวิสาหกิจชุมชนต่อไป

3. ด้านการบริหารองค์กร : ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1.นโยบายและมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายใน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	การดำเนินงานขององค์กรในการส่งเสริมด้านคุณธรรมและความโปร่งใส ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) ประกาศนโยบายและวิธีปฏิบัติในการจัดการข้อร้องเรียน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2568 2) สถาบันฯ ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จากสำนักงาน กพร. 2 รางวัล คือ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย (นอกเขต) ตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา และ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดี จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกฟื้นชุมชนริมคลอง สู่ต้นแบบความร่วมมือการพัฒนา” ของชุมชนประชาร่วมใจ1 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3) สถาบันได้รับรางวัล “เครือข่ายต้นแบบระดับดีเด่น” ในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568 จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2568 4) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีคะแนนรวม 92.53 คะแนน ระดับผ่านดี
2.พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าทางสังคม ในแต่ละประเด็นงาน	การติดตามผลความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละประเด็นงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความคุ้มค่าในการดำเนินงาน ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) บันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และประธานอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน ซึ่งเป็นการประเมินการดำเนินงานขององค์กรในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 โดยมีการติดตามความคืบหน้าดำเนินงานและผลการประเมินผลตัวชี้วัดตามกรอบแนวทางการประเมินความคุ้มค่า และห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (result chain) ใน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด และผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด โดยมีผลการดำเนินการบรรลุผล 11 ตัวชี้วัด 2) สถาบันฯ ร่วมกับสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ศึกษาผลกระทบเชิงสังคมของโครงการบ้านมั่นคงในจังหวัดขอนแก่น อำเภอชุมแพ อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ ซึ่งเกิดการติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินการบริหารงบประมาณของรัฐที่ลงทุนในพื้นที่นำมาเปรียบเทียบกับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน รวมถึงการประเมินศักยภาพการบริหารชุมชนโดยคนในชุมชน ผ่านกลไกสหกรณ์และผู้นำชุมชน ซึ่งสามารถนำมาประกอบแนวทางการดำเนินงานต่อไป

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3) การทบทวนเครื่องมือตัวชี้วัดตำบลเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาให้เป็นเครื่องมือในการทำงานในพื้นที่ ที่สามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ความพร้อมของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยการรายงานผลมีการเปรียบเทียบกับเครื่องมือของหน่วยงานอื่นที่มีความใกล้เคียง หลักการประเมินมูลค่าผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment) ร่วมด้วย โดยอยู่ระหว่างการทดลองใช้เครื่องมือ และจะสามารถนำมาใช้ปฏิบัติการในพื้นที่ในปี 2569 ต่อไป
3. การติดตามและประเมินผล การปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กร	จากการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานและโครงสร้างกลไกการบริหารองค์กร สถาบันฯ มีการประเมินผลการดำเนินงานการปรับโครงสร้างการบริหารองค์กร โดยมีการจัดทำข้อเสนอแนวทางในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารองค์กรของสถาบันฯ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง เสนอต่อคณะกรรมการสถาบันและกลไกที่เกี่ยวข้อง ผลจากการประเมิน พบว่า สถาบันฯ สามารถบรรลุเป้าหมายการปรับโครงสร้าง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสและสร้างการมีส่วนร่วมให้กับขบวนองค์กรชุมชนมีบทบาทมากขึ้น การสร้างความร่วมมือกับภาคี และการพัฒนาระบบดิจิทัลบางด้าน ในส่วนผลลัพธ์ที่สะท้อนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนยังไม่ชัดเจน เนื่องจากหลายโครงการต้องอาศัยระยะเวลาและความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากการประเมินจึงเน้นให้มีการปรับปรุงระเบียบที่เป็นอุปสรรค และพัฒนาศักยภาพบุคลากรและขบวนชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ผลลัพธ์คุณภาพชีวิตของชุมชนที่ชัดเจน
4. พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง	1) แนวทางการพัฒนาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ชุมชนเป็นแกนหลัก ด้วยแนวทางการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเอง โดยมีผลการดำเนินงานในปี 2568 ดังนี้ (1) จังหวัดจัดการตนเอง 13 จังหวัด (2) จังหวัดบูรณาการต่อเนื่อง 11 จังหวัด (3) จังหวัดบูรณาการขยายผล 20 จังหวัด

ประเด็นการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

(4) จังหวัดเตรียมการเพื่อพัฒนาสู่จังหวัดบูรณาการ 33 จังหวัด ซึ่งเป็นทิศทางการดำเนินงานที่สำคัญขององค์กร โดยมุ่งเป้าขยายผลยกระดับให้แต่ละพื้นที่มีศักยภาพเป็นจังหวัดจัดการตนเองทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2579 นอกจากนี้ ยังมีการประสานความร่วมมือสนับสนุนการขับเคลื่อนงานระดับจังหวัด ทั้งเชิงพื้นที่ (Area Based) และเชิงประเด็น (Issue Based) ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สสส. สช. สถาบันพระปกเกล้า สปสช. สถาบันการศึกษาในการสนับสนุนการขับเคลื่อนจังหวัดจัดการตนเองของชุมชน

2) การพัฒนาระบบและกลไกเพื่อรับมือภัยพิบัติระดับจังหวัดโดยขบวนองค์กรชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถรับมือและจัดการกับภัยพิบัติได้ โดยมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเนื่องจากผลกระทบจากสภาวะเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ซึ่งมีการรวบรวมบทเรียนการจัดการภัยพิบัติของชุมชนในพื้นที่แต่ละภาค เพื่อกำหนดเป็นแนวทางและแผนการจัดการภัยพิบัติโดยขบวนองค์กรชุมชน โดยมีบทเรียนในการจัดการภัยพิบัติแต่ละด้าน ดังนี้

- (1) ด้านการจัดตั้งกลไกการจัดการภัยพิบัติแบบมีส่วนร่วม
- (2) ด้านการจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเปราะบาง
- (3) ด้านการพัฒนาระบบการเตือนภัย
- (4) ด้านการออกแบบการรับมือการเกิดภัยพิบัติ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้รองรับการเกิดภัยพิบัติ การปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ฯลฯ
- (5) ด้านการพัฒนากองทุนกลางเพื่อรับมือภัยพิบัติ

ผลการดำเนินงานเกิดพื้นที่รูปธรรมในการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเพื่อใช้เป็นต้นแบบ 5 ภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย ร่วมกับหน่วยงานภาคีอาสา และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหน้าท่วมและสารพิษในแม่น้ำกก

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดหนองคาย พัฒนารูปแบบการจัดการภัยพิบัติโดยใช้กระบวนการทางข้อมูลและพัฒนากองทุนกลางให้เกิดการช่วยเหลือในภาวะเร่งด่วน หรือเรียกรูปแบบการจัดการภัยพิบัติว่า “หนองคายโมเดล”

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	- ภาคกลางและตะวันตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เชื่อมโยงหน่วยงานภาคในพื้นที่จัดทำศูนย์ป้องกันและจัดการภัยพิบัติ ออกแบบและวางผังชุมชนให้สอดคล้องกับเส้นทางน้ำ การปรับตัวของประชาชนที่อาศัยอยู่กับพื้นที่รับน้ำ โดยเรียกรูปแบบการจัดการภัยพิบัติว่า “โมเดลบางบาล – บางชนี” - ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จังหวัดนครปฐม ประสานความร่วมมือกับภาควิชาการ จัดทำระบบข้อมูลการจัดการน้ำผ่านเครื่องมือ Geo-social Map และเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการในการจัดการภัยพิบัติของภาคประชาชนกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (Thai Water Plan) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยขยายการดำเนินงานเครือข่าย “1 ตำบล 1 ศูนย์จัดการภัยพิบัติ”
5. เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน	การใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์กรโดยมีการเตรียมความพร้อมและปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (CODI Digital Transformation) ภายในปี 2570 มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัลที่มีความสะดวกและรวดเร็ว ยกย่องการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านดิจิทัลและ AI ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น โดยในปี 2568 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) พัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในแต่ละประเด็นงาน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการการเพิ่มประสิทธิภาพ และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร 2) พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อนำเสนอข้อมูลแนวทางการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของชุมชน รวมถึงนำเสนอภาพรวมผลการสนับสนุนชุมชน ภาพรวมโครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของชุมชนในรูปแบบพื้นที่ระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นการรายงานผลการดำเนินงานรายพื้นที่ และเชิงประเด็นที่มีความสะดวกและแม่นยำ

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3) พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการ (CODI PMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานในปัจจุบันให้ครอบคลุมความต้องการใช้งานระบบและรองรับการเชื่อมโยงระบบกับระบบสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเชื่อมต่อข้อมูลการทำงานที่มีความสะดวกมากขึ้น การเปลี่ยนผ่านและพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (CODI Digital Transformation) มีการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการดำเนินงานของ พอช. ในการดำเนินงานยกระดับระบบเทคโนโลยีการทำงานขององค์กรในปีต่อไป

4. ด้านการสื่อสารองค์กร : ยกระดับการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
1. พัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน”	- เกิดการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน เป็น “นักสื่อสารชุมชน” มีเป้าหมายในการยกระดับนักสื่อสารสู่การเป็น Community เครือข่ายชุมชนฮั้วว เพื่อ (1) พัฒนาศักยภาพผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน (2) พัฒนาเนื้อหาและช่องทางโซเชียลมีเดีย (3) พัฒนาเครือข่าย โดยมีการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน พอช. รวม 353 คน - ความร่วมมือกับฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่าย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ในการร่วมออกแบบและลงพื้นที่พัฒนา นักสื่อสารชุมชนหรือนักสื่อสารท้องถิ่นให้มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลท้องถิ่นด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ดี รวมถึงพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชนให้สามารถพัฒนาโครงการในการรับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	ในปี 2568 ขบวนการองค์กรชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ดำเนินการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลผ่านเพจ “ร้อยเอ็ด เฟสดีวัล” โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเสริมประสิทธิภาพการสื่อสารสาธารณะของพื้นที่
2. สนับสนุนคณะกรรมการศึกษาธิการ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ	1) การเข้าร่วมเวทีประชุมระดับโลกและภูมิภาค (Global & Regional Forum Participation) โดยมีผู้บริหาร คณะกรรมการสถาบันฯ เข้าร่วมการประชุมระดับนานาชาติที่สำคัญ เพื่อแสดงบทบาทของประเทศไทยและนำเสนอแนวทางการทำงานของสถาบันฯ 1.1) การประชุมและนำเสนอผลการดำเนินงาน World Urban Forum (WUF 12) ณ ประเทศอียิปต์ โดยนำเสนอผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยโดยการรวมกลุ่มและบริหารจัดการผ่านสหกรณ์ 1.2) การประชุมประจำปี ESCAP สมัยที่ 81 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ โดยร่วมแสดงนิทรรศการในฐานะองค์กรพัฒนาตัวแทนประเทศไทย และเป็นพื้นที่ศึกษาดูงานด้านการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและการจัดการที่อยู่อาศัยชุมชนแออัดริมคลองของไทยต่อผู้เข้าร่วมประชุม 1.3) การประชุมสมัชชา UN -Habitat สมัยต่อเนื่อง ครั้งที่ 2 ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา โดยนำเสนอการพัฒนาเมืองอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Urban Development) ผ่านโมเดลการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง ที่เป็นการพัฒนาเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) คณะศึกษาดูงานจากต่างประเทศ 17 คณะ จาก 16 ประเทศ และ 2 องค์กรระหว่างประเทศ ผู้เข้าร่วมการศึกษาดูงานรวมทั้งสิ้น 382 คน เช่น UN-Habitat UNESCAP สถาบันนโยบายสาธารณะ ลี กวน ยู มหาวิทยาลัยแห่งชาติ สิงคโปร์ มหาวิทยาลัย Ritsumeikan APU ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย Diponegoro ภาควิชาการวางผังเมืองและภูมิภาค ประเทศอินโดนีเซีย สถาบันวิจัยคานาห์ Khazanah Research Institute ประเทศมาเลเซีย International Islamic University ประเทศมาเลเซีย มหาวิทยาลัย Ochanomizu ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัย Liverpool ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	ก่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างผู้มาศึกษาดูงาน ชุมชน และเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้องค์กรมีโอกาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานของสถาบัน และในเวทีนานาชาติมีการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาภาคีวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคนทำงานและเครือข่ายชุมชน เกิดความภาคภูมิใจได้เป็นพื้นที่ต้นแบบที่เป็นรูปธรรมในการศึกษาดูงานของต่างชาติ เป็นโครงการที่ต่างประเทศชื่นชมและยอมรับในผลงานการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนเป็นแกนหลัก - คู่มือความรู้และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ฉบับภาษาอังกฤษ เช่น The Power of Community Organizations and the “Baan Mankong” Program : Transforming Nam Phai Subdistrict into a Land of Happiness เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานขององค์กรสู่เวทีระดับนานาชาติ โดยรวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยโดยชุมชน ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของสถาบัน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ประจักษ์รับรู้รับทราบต่อสาธารณะ ส่งเสริมบทบาทภาพลักษณ์องค์กรในเวทีระดับนานาชาติ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนให้กับภาคีเครือข่ายนานาชาติได้รับความรู้แนวทางสำคัญเพื่อไปขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในประเทศอื่น ๆ ต่อไป

5. ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย : เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
ปรับปรุงระเบียบข้อบังคับของสถาบันฯ จำนวน 6 ฉบับ	1) ระเบียบสินเชื่อเพื่อการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2567 2) ระเบียบคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2568

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3) ร่างข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าร่วมลงทุนกับองค์กรอื่น พ.ศ. ... 4) ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2568 5) ประกาศด้านการบริหารงานบุคคล ปี พ.ศ. 2568 จำนวน 5 ฉบับ 6) ประกาศคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เรื่องหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ของเงินที่ไม่ทราบแหล่งที่มา พ.ศ. 2568

6. ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล : สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ประเด็นการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการ มีมติเห็นชอบลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันฯ ครั้งที่ 5/2568 วันที่ 30 พฤษภาคม 2568	สถาบันฯ มีมาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อให้กับองค์กรผู้ใช้นสินเชื่อทุกประเภท โดยปรับอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 สิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรผู้ใช้นสินเชื่อที่มีผลการชำระคืนปกติไม่เป็นหนี้ผิดนัดเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป และไม่อยู่ระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยในปี 2568 มีองค์กรผู้ใช้นสินเชื่อที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 457 องค์กร ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคงและโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 394 องค์กร และสินเชื่อประเภทอื่น 63 องค์กร

5. ผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

5.1 การประเมินการปฏิบัติงาน : เป็นการประเมินผลการปฏิบัติขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นการดำเนินงานใน 2 องค์ประกอบ 8 ตัวชี้วัด โดย สรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดี ค่าคะแนน 92.80 คะแนน

ผลการประเมินสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

(ตามมติ กพม. ในการประชุมครั้งที่ 1/2569 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2569)

1. ผลการประเมิน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน/ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนนถ่วง น้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการดำเนินงาน (ร้อยละ 70)							
1.1.1 ร้อยละขององค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้	15	ร้อยละ 60.75	ร้อยละ 70.75	ร้อยละ 80.75	ร้อยละ 72.29	78.85	11.83 (11.83)
1.1.2 ความสำเร็จในการขยายผลตำบลต้นแบบ	15	77 ตำบล	154 ตำบล	200 ตำบล	200 ตำบล	100	15 (15)
1.1.3 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย (บ้านมั่นคงเมืองและบ้านริมคลอง)	20	6.28 เท่า	7.28 เท่า	8.28 เท่า + ความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย ร้อยละ 80	8.88 เท่า + ร้อยละ 85.93 ความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย	100	20 (20)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน/ค่าเป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน		
		ขั้นต้น (50)	มาตรฐาน (75)	ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนน ที่ได้	คะแนนถ่วง น้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 1 การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการดำเนินงาน (ร้อยละ 70)							
1.1.4 ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผนแล้วเกิดการขยายผลได้สำเร็จ	10	ร้อยละ 12.50	ร้อยละ 22.50	ร้อยละ 32.50	ร้อยละ 35.25	100	10 (10)
1.1.5 ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่	10	ร้อยละ 63.25	ร้อยละ 73.25	ร้อยละ 83.25	ร้อยละ 96.75	100	10 (10)
องค์ประกอบที่ 2 การประเมินศักยภาพขององค์กรมหาชน (ร้อยละ 30)							
2.1 การประเมินระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล (DG Readiness Survey)	10	ได้ระดับ 3 ขึ้นไปใน 4 มิติ	ได้ระดับ 4 ขึ้นไปใน 4 มิติ	ได้ระดับ 5 ขึ้นไปใน 4 มิติ	ได้ระดับ 4 ขึ้นไปใน 4 มิติ 79.07 คะแนน	75	7.5 (7.5)
2.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	300 คะแนน	400 คะแนน	470 คะแนน	427.48 คะแนน	84.81	8.48 (8.48)
2.3 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	10	50	75	100	70	70	7 (10)
						คะแนนรวม	89.81 (92.80)
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ระดับ ดี

หมายเหตุ : คะแนนถ่วงน้ำหนัก ในวงเล็บ (...) คือ ผลการประเมินตนเองในระบบ e-SAR ของหน่วยงาน

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร :

ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 95.00 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 80.00 – 94.99 คะแนน
ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ น้อยกว่า 80 คะแนน

(รายละเอียดผลการดำเนินงานในตัวชี้วัดที่ 1.3)

1) การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โดย สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถาบันฯ สนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาระดับประเทศ โดยมีการดำเนินงานด้านพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทให้มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย เป็นการประเมินความคุ้มค่าโดยใช้เครื่องมือในการประเมินเป็น Benefit-cost ratio จากการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และชุมชนเข้าอยู่อาศัยแล้วภายในปี 2566 - 2567 ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคงเมือง” และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร

กรอบแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ประเมินจากการจัดสรรงบประมาณโครงการที่สามารถสร้างผลกระทบของโครงการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข และความยั่งยืน ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน โดยเริ่มจากการศึกษาโครงการ และกลไกในการนำไปสู่ผลกระทบ เช่น กระบวนการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์/สหกรณ์ ความร่วมมือของกลไกท้องถิ่นและภาคีพัฒนาในการทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการโครงการและงบประมาณ การให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นต้น จากกระบวนการดำเนินงานเหล่านี้จะสามารถนำไปสู่ผลกระทบ (Impacts) ของโครงการประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการ

จากการที่ชุมชนได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่ภายในปี 2566 - 2567 ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคงเมือง” และ 2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร สามารถประเมินความคุ้มค่าของโครงการผ่านการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชน โดยผลการประเมินความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย มีผลประเมินอยู่ที่ 8.88 เท่า ซึ่งประเมินจากประโยชน์เชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย การประหยัดค่าซ่อมแซม

โอกาสในการสร้างอาชีพ/รายได้ การประหยัดค่าประปา ไฟฟ้า เป็นต้น รวมถึง มูลค่าทางสังคม เช่น การลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากยาเสพติด และมูลค่าทางสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เช่น การลดความเสี่ยงจากโควิด โรค เปรียบเทียบกับต้นทุนทางการเงินที่สถาบันฯ สนับสนุนให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของโครงการ เปรียบเทียบประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับต้นทุนทางการเงิน			
โครงการ 	ประโยชน์มูลค่าทางเศรษฐกิจ (บาท) (1) 	ต้นทุนทางการเงินของโครงการ (บาท) (2) 	ความคุ้มค่า (1) / (2)
 โครงการ บ้านมั่นคง	2,240,645,834.23	149,780,426.10	14.96
 โครงการ บ้านริมคลอง	824,824,327.45	195,244,660.46	4.22
 รวม	3,065,470,161.69	345,025,086.55	8.88

2) การสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย โดยการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ และเข้าอยู่อาศัยแล้วภายในปี 2566 – 2567 ทุกโครงการ จำนวน 378 คน จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (1) โครงการบ้านพอเพียง 81 คน (2) โครงการบ้านมั่นคงชนบท 40 คน (3) โครงการบ้านมั่นคงเมือง 125 คน และ (4) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง 132 คน

การดำเนินการสำรวจ เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยเป็นคำตอบแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีขอบเขตของความพึงพอใจตั้งแต่ 1 คะแนน (น้อยที่สุด) ถึง 5 คะแนน (มากที่สุด) การคำนวณเป็นการคำนวณค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเทียบร้อยละของความพึงพอใจร้อยละ 100 ที่คะแนนเต็ม 5 คะแนน

โดยมิติในการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตฯ ครอบคลุมการสำรวจใน 4 มิติหลัก และมีประเด็นการสำรวจที่ครอบคลุมภายใต้แต่ละมิติ ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในมิติเศรษฐกิจภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านการลดภาระค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่อาศัย โอกาสในการสร้างรายได้ และการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

2. ความพึงพอใจในมิติสังคมภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านการเข้าถึงสวัสดิการและการช่วยเหลือ ความภาคภูมิใจในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ของชุมชน พื้นที่สาธารณะ ระบบรักษาความปลอดภัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการลดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

3. ความพึงพอใจในมิติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านความปลอดภัยจากโรคติดต่อ การสามารถในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดเก็บขยะและการรักษาความสะอาดของชุมชน

4. ความพึงพอใจในมิติความยั่งยืนภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมการสำรวจความพึงพอใจด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชน การเข้าถึงความช่วยเหลือ ด้านการเงิน การสนับสนุนจากเอกชนและ NGOs การพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ความพร้อมของชุมชนในด้านการรับมือกับภัยพิบัติและสถานการณ์ฉุกเฉิน การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะ และความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตในภาพรวม

ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยฯ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับ “พึงพอใจมากที่สุด” มีคะแนนเฉลี่ย 4.296 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.93 ของคะแนนเต็ม สะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพ การสำรวจยังแสดงให้เห็นว่าโครงการมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในเมืองและชนบทอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งมิติ เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความเข้มแข็งของชุมชน แม้จะยังมีบางประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม แต่โดยภาพรวมถือว่าโครงการประสบความสำเร็จในระดับสูง และสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงที่อยู่อาศัยและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดดังนี้

5.2 การประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน

การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดตามบันทึกข้อตกลงการประเมินความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ตามที่ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่างสถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2567 ซึ่งมีการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือสำรวจข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม (Questionnaire) และแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ พร้อมทั้งมีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ และการรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

(1) สำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและพัฒนา จาก พอช. โดยพื้นที่กระจายทุกภูมิภาค	จำนวน 400 ตัวอย่าง
(2) สำรวจผู้นำองค์กรชุมชนและสมาชิกองค์กรชุมชน จำนวน 200 คน และคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน	จำนวน 200 คน
(3) สำรวจการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน : โครงการบ้านมั่นคง/บ้านพอเพียง/ บ้านริมนคลอง ที่เข้าอยู่อาศัยในปี 2566 - 2567	จำนวน 200 ตัวอย่าง

ผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ตามบันทึกข้อตกลงการประเมินผลความคุ้มค่าเพื่อพัฒนาองค์การมหาชน ประจำปี 2568 รอบ 12 เดือน (ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568) จำนวน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด และผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด โดยมีผลการดำเนินการที่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดจำนวน 11 ตัวชี้วัด และมีตัวชี้วัดที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามค่าเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 2 ตัวชี้วัด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลกระทบ ได้แก่ (1) ตัวชี้วัดผลกระทบที่ 2 ความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน และ (2) ตัวชี้วัดผลกระทบที่ 4 ร้อยละตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ (จากรัฐ เอกชน ท้องถิ่น) เนื่องจากปัญหาด้านรายได้และภาระหนี้สินของครัวเรือนสมาชิก ส่งผลต่อความสามารถในการลงทุนและการเข้าถึงทรัพยากรเพื่อพัฒนาองค์กรชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ยังมีช่องว่างหรือข้อจำกัดด้านการกระจายทรัพยากรที่ยังไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะตำบลที่อยู่ห่างไกลหรือขาดเครือข่ายเชื่อมโยง ทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนและโอกาสพัฒนาได้เทียบเท่ากับพื้นที่อื่น

โดยสรุปผลการประเมินตัวชี้วัดห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain) ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
ตัวชี้วัดผลลัพธ์ 9 ตัวชี้วัด			
1) ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผนแล้ว เกิดการขยายผลได้สำเร็จ	ร้อยละ 22.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 12.50 2568 : ร้อยละ 35.25	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนได้รับการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือตามแผน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล ใน 2 องค์ประกอบ คือ 1) มีการต่อยอดและขยายผล และ 2) มีลักษณะของการขยายผล ได้แก่ ขยายพื้นที่ดำเนินการ การปรับรูปแบบการดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม และการขยายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า มีจำนวน 141 ตำบล ที่ดำเนินการตามองค์ประกอบ คิดเป็นร้อยละ 35.25 ซึ่งมีการขยายผลโดยขยายพื้นที่ ปรับรูปแบบการดำเนินการที่ต่อยอดเพิ่มเติม และมีการขยายความร่วมมือของหน่วยงานสนับสนุน เช่น ดึงความร่วมมือจากภาครัฐ ท้องถิ่น และเอกชนอื่น ๆ ส่งผลต่อคุณภาพของชุมชนที่เพิ่มขึ้น
2) ความสำเร็จของการขยายผลตำบลต้นแบบ	77 ตำบล	2567 : 77 ตำบล 2568 : 200 ตำบล	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ตำบลต้นแบบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 200 ตำบลใน 77 จังหวัด ที่ดำเนินการครบถ้วน 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้นำองค์กรชุมชนเป็นวิทยากรเผยแพร่องค์ความรู้ในงานพัฒนาต่าง ๆ หรือผู้นำองค์กรชุมชนได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน และมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่กับหน่วยงาน 2) ชุมชนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร/งบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน 3) ชุมชนเป็นแหล่งสาธิต ศึกษา ดูงาน หรือศูนย์การเรียนรู้ของบุคคลภายนอก สำหรับเข้ามาเรียนรู้และศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน
3) จำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐาน การสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน	2,137 กองทุน (X = ผลปี 67 + Growth เฉลี่ย 3 ปี)	2567 : 1,571 กองทุน 2,421 กองทุน	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชน พิจารณารับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดครบถ้วน ผ่านหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานฯ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
			จำนวน 2,421 กองทุน และจะเสนอผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ลงนามประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน เผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์และสร้างการยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบันตามเกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน
4) ร้อยละของตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง	ร้อยละ 47.75 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 37.75 2568 : ร้อยละ 91.50	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล มีตำบลที่องค์กรชุมชนพัฒนาส่งเสริมแล้วยังมีกิจกรรมร่วมกัน (Active) อย่างต่อเนื่อง มีจำนวน 366 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 91.50 โดยยังคงดำเนินการในโครงการที่ พอช. สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการในโครงการ/การพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ได้รับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในมิติต่าง ๆ
5) ร้อยละของผู้นำองค์กรชุมชนมีทักษะ ความรู้ ตามมาตรฐานของ พอช. ที่สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนา และบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นได้	ร้อยละ 31.10 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 21.10 2568 : ร้อยละ 83.19	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจสมรรถนะผู้นำ จำนวน 464 คน พบว่า มีผู้นำองค์กรชุมชนที่มีสมรรถนะ/ความสามารถที่คาดหวัง (Expected Competency) ตามมาตรฐานของ พอช. คิดเป็นร้อยละ 83.19 (จำนวน 386 คน)
6) ระดับความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด	ร้อยละ 80	2567 : ร้อยละ 81.26 2568 : ร้อยละ 85.29	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการต่าง ๆ ระดับจังหวัด จากกลุ่มเป้าหมาย 207 คน พบว่า มีความเชื่อมั่นต่อบทบาทของผู้แทนองค์กรชุมชน ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.29 โดยมีความเชื่อมั่นในด้านการสร้างความไว้วางใจ และการทำงานเป็นทีมมากที่สุด
7) ความคุ้มค่าของการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย	2 เท่า	2567 : 2.51 เท่า 2568 : 3.68 เท่า	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์จากการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัย โอกาสในการหารายได้ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าซ่อมแซม ค่าเดินทาง ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น รวมทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดจากคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการลดความเสี่ยงทั้งยาเสพติด และโรคติดต่อสำคัญ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
			ของการอยู่ในชุมชนแออัด โดยเมื่อวิเคราะห์ประโยชน์ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาโครงการของผู้ที่เช่าอยู่อาศัยแล้ว เทียบกับต้นทุนทางการเงินตามสัดส่วนของผู้ที่เช่าอยู่อาศัย พบว่า เกิดความคุ้มค่ารวมทั้งสิ้น 3.68 เท่า
8) ร้อยละตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ีตรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่	ร้อยละ 80	2567 : ร้อยละ 59.25 2568 : ร้อยละ 98.25	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่ีตรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและมีการนำไปใช้ในการพัฒนาของพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า ตำบลที่มีแผนพัฒนาชุมชนที่มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน และได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกชุมชน รวมทั้งมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนฯ มีจำนวน 393 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 98.25
9) ร้อยละของตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา	ร้อยละ 33.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 23.50 2568 : ร้อยละ 45.50	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า ตำบลที่มีระดับความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา จำนวน 182 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 45.50 โดยเป็นตำบลที่มีผู้นำชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในระดับ Involve ประกอบด้วย การเข้าร่วมวางแผนและตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรม และร่วมบริหารและจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ตัวชี้วัดผลกระทบ 4 ตัวชี้วัด			
1) ร้อยละขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง	ร้อยละ 70.75 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 60.75 2568 : ร้อยละ 72.29	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง กลุ่มเป้าหมาย 415 ตำบล พบว่า องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่การพึ่งพาตนเอง มีจำนวน 300 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 72.29
2) ความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน	ร้อยละ 49.25 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 39.25 2568 : ร้อยละ 38.50	ไม่บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล โดยผลสำรวจ พบว่า มีองค์กรชุมชนที่มีความสำเร็จในการพัฒนาและแก้ไขเพื่อยกระดับ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการดำเนินงาน ณ 15 ก.ย. 68	สรุปผลการดำเนินงาน
			คุณภาพชีวิต จำนวน 154 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 38.50 แม้ภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่าชุมชนส่วนใหญ่มีการจ้างงานและรายได้เพียงพอ รวมทั้งปัญหานี้มีแนวโน้มลดลง แต่จากภาวะเศรษฐกิจและสังคมในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ตัวชี้วัดดังกล่าวยังไม่มีแนวโน้มสูงขึ้นตามเป้าหมาย ปี 2568 ที่ร้อยละ 49.25 (ร้อยละ X+10) จึงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการวางมาตรการสนับสนุนเพิ่มเติมในระยะต่อไป
3) ร้อยละของตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่	ร้อยละ 73.25 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผล การติดตามปี 2567)	2567 : ร้อยละ 63.25 2568 : ร้อยละ 96.75	บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 : ผลการสำรวจตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า มีตำบลเป้าหมายที่เกิดกลไกการบูรณาการแบบมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาพื้นที่ จำนวน 387 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 96.75 ซึ่งในระยะ 2 ปีที่ผ่านมาองค์กรชุมชนได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น เข้ามาให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการกับชุมชน โดยชุมชนสามารถเลือกรับการสนับสนุนและเสนอแนะการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาได้
4) ร้อยละตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ (จากรัฐ เอกชน ท้องถิ่น)	ร้อยละ 89.50 (ร้อยละ X+10 X หมายถึง ผลการติดตาม ปี 2567)	2567 : ร้อยละ 79.50 2568 : ร้อยละ 80.25	ไม่บรรลุเป้าหมาย ปี 2568 ผลการสำรวจตำบลที่องค์กรชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและการพัฒนาพื้นที่ที่ได้ จากกลุ่มเป้าหมาย 400 ตำบล พบว่า หลังจากได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 321 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 80.25 โดยผลการดำเนินงานต่ำกว่าเป้าหมาย ปี 2568 ที่ร้อยละ 89.50 (ร้อยละ X+10) ผลลัพธ์ที่ต่ำกว่าเป้าหมายสะท้อนถึงปัจจัยแวดล้อมที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของชุมชน เช่น ภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว รวมทั้งข้อจำกัดในการบูรณาการทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ ในบางพื้นที่ ทำให้การเข้าถึงทรัพยากรขององค์กรชุมชนยังไม่ครอบคลุมตามที่ตั้งเป้าไว้ อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้ยังแสดงให้เห็นความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรม และเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางแผนเสริมมาตรการสนับสนุนให้ครอบคลุมมากขึ้นในระยะต่อไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2568 จำนวน 2 รางวัล โดยผู้อำนวยการสถาบันฯ เข้ารับรางวัลในงาน “ภาครัฐอัจฉริยะ ขับเคลื่อนอนาคต (Smart Government & Smart Services: Driving for the Future)” ที่จัดโดยสำนักงาน ก.พ.ร. ณ อาคารชาเลนเจอร์ เมืองทองธานี สะท้อนถึงความเป็นเลิศด้านบริการประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ระดับดี ประเภทขับเคลื่อนเห็นผล : จากผลงาน “วัฒนธรรมนำวิถีสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อคนทุกช่วงวัย” ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการใช้มิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่และความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโชคชัย (นอกเขต) องค์การบริหารส่วนตำบลโชคชัย อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับดี : จากผลงาน “เปรมประชา : พลิกฟื้นชุมชนริมคลอง สู่ต้นแบบความร่วมมือการพัฒนา” ซึ่งเป็นโครงการที่โดดเด่นในการสร้างความร่วมมือ

ระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคีเครือข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและการรुकล้ำพื้นที่สาธารณะริมคลอง
เปรมประชากรอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม จนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้าง
เป็นต้นแบบการพัฒนาที่สามารถขยายผลได้จริง ได้แก่ ชุมชนประชาร่วมใจ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
การได้รับรางวัลทั้งสองครั้งนี้ยังถึงความมุ่งมั่นของ พอช. ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน
ด้วยนวัตกรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้บริบทท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในการแก้ไขปัญหา
อย่างยั่งยืน ทั้งยังสะท้อนความเป็นองค์กรที่ใส่ใจประชาชนและสร้างผลลัพธ์ที่จับต้องได้จริงในพื้นที่ชุมชน

รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบปีงบประมาณ 2568

คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระตามขอบเขตที่ระบุไว้ในระเบียบ
คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายในของ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ. 2561 และ
ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566
ซึ่งมีการพิจารณาผลการตรวจสอบเป็นไปตามแผนการตรวจสอบปีงบประมาณประจำปี 2568 และสอบทาน
การบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายในของสถาบันฯ ตามรายละเอียดดังนี้

รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ (แก้ไขถึง ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566) ข้อ 13 (9) รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ตรวจสอบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

1. การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.1 คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ในการประชุม ครั้งที่ 1/2568
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 พฤศจิกายน 2567 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อคิดเห็น การรายงานผลการสอบทาน
ประเมินการควบคุมภายใน ตามแบบ ปค.6 จากเหตุการณ์ภัยพิบัติอุทกภัยที่เกิดขึ้นของสำนักงานภาคเหนือ สถาบัน
ควรพิจารณาความเสี่ยง ที่อาจเกิดจากภัยพิบัติในอนาคต และให้จัดทำแผนบริหารความพร้อมในภาวะวิกฤต รวมถึง
มีระบบควบคุมภายใน เพื่อป้องกันความเสียหาย และให้สามารถกลับมาดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในช่วงปีที่ผ่านมาในการสอบทานการดำเนินงาน
ของสถาบัน จากรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี พบว่ามีการควบคุมภายในที่
เพียงพอ และไม่พบว่ามีกรณีการปฏิบัติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2. การสอบทานการควบคุมภายในด้านการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำหรับปีสิ้นสุด
วันที่ 30 กันยายน 2567 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายไตรมาส (ไตรมาส
1 - 3) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบ
งบการเงิน พบว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป
และนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. การจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมรวม 6 ครั้ง มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุม ครั้งที่ 1/2568 วันที่ 7 พ.ย. 67	การประชุม ครั้งที่ 2/2568 วันที่ 9 ม.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 3/2568 วันที่ 6 มี.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 4/2568 วันที่ 16 พ.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 5/2568 วันที่ 8 ก.ค. 68	การประชุม ครั้งที่ 6/2568 วันที่ 11 ก.ย. 68
1	นายวรงค์ แสงเมือง	-	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	x (ลาการประชุม)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)
2	นายกิตติพงษ์ ภูธินัยตระกูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	นายบรรพต สติติพงษ์	✓	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓ (สื่ออิเล็กทรอนิกส์)	✓
4	นางมุกดา อินธิสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	นางสาวเทวีรุ้ง เสาะแสง	✓	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ : ลำดับที่ 1 นายวรงค์ แสงเมือง ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการตรวจสอบ ตามมติคณะกรรมการสถาบันในคราวประชุมครั้งที่ 13/2567
เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2567

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้แก่ 1) การตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) การตรวจสอบโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 3) การตรวจสอบการเงินและบัญชี 4) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 5) การตรวจสอบสินเชื่อ 6) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสถาบัน คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่าโดยภาพรวมสถาบันมีการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานบางประการ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถาบัน ซึ่งสถาบันรับไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาบททวนระเบียบว่าด้วยกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบกฎบัตรการตรวจสอบภายใน รวมทั้งสอบทานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อตรวจพบตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนด และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของสำนักตรวจสอบตามแนวปฏิบัติการประกันและการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง ในหลักสูตรด้านการตรวจสอบภายใน เพื่อให้งานตรวจสอบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน

6. การประเมินตนเองของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการประเมินตนเองทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม และการประเมินผลการปฏิบัติงานในรายบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 กำหนด ผลการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม มีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 97.97 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล มีคะแนนรายบุคคลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 98.18 อยู่ในระดับดีเยี่ยม

7. กิจกรรมสำคัญอื่น

คณะกรรมการตรวจสอบได้จัดการสัมมนาในหัวข้อ “การบริหารงานกองเลขาจังหวัด เพื่อการยกระดับกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่จังหวัดจัดการตนเอง” และได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ต่อสถาบัน 6 ประการ นอกจากนี้ ยังได้มีการประชุมหารือร่วมกับผู้สอบบัญชี (บริษัท เอเอ็นเอส ออดิท จำกัด) เพื่อหารือเกี่ยวกับผลการตรวจสอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนางานตรวจสอบ

(นายวรรงค์ แสงเมือง)

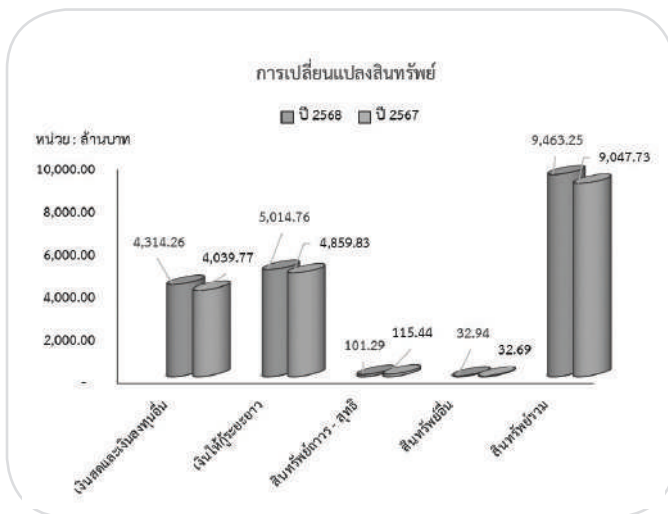
ประธานกรรมการตรวจสอบ

รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2568

1. สถานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

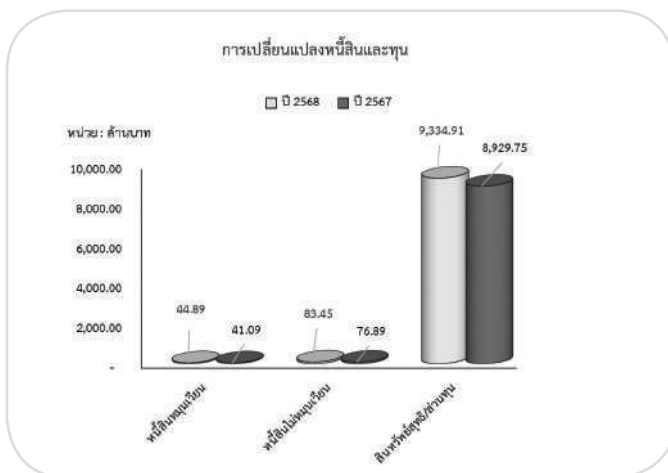
สินทรัพย์

สถาบันมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 9,463.25 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 415.52 ล้านบาท โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 5,014.76 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 154.93 ล้านบาท โดยเป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง จำนวน 3,889.02 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.55 ของเงินให้กู้ยืมระยะยาว ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2568 รวมจำนวน 586.69 ล้านบาท และเงินสด รวมถึงเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,314.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 274.49 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.79 เนื่องจากสถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ส่งผลให้เงินสดและเงินลงทุนเพิ่มขึ้น

หนี้สิน

สถาบันมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 128.34 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 10.36 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.78 หนี้สินส่วนใหญ่เป็นประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน จำนวน 83.45 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.02 ของหนี้สินรวม เพื่อจ่ายประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้าง ใช้วิธีการประมาณการที่ดีที่สุด โดยคำนึงถึงเงินเดือนปัจจุบัน อัตราการลาออกที่ผ่านมา อายุการทำงาน และอายุเกษียณของผู้ปฏิบัติงานของแต่ละคน รองลงมาเป็นเงินรับฝากระยะสั้น จำนวน 19.38 หรือคิดเป็นร้อยละ 15.10 ของหนี้สินรวม โดยเงินรับฝากส่วนใหญ่จะเป็นเงินรับฝากค่าเช่าที่ดิน จำนวน 15.63 ล้านบาท และสถาบันมีเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น จำนวน 13.42 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.46

ของหนี้สินรวม ซึ่งในปีงบประมาณ 2568 สถาบันมีการจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ถือหุ้นที่มีวินัยด้านการชำระคืนสินเชื่อ ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณเป็นรางวัลให้แก่องค์กรผู้ถือหุ้นที่ชำระคืนตามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 428 องค์กร เป็นเงินจำนวน 7.99 ล้านบาท โดยได้รับรู้ทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค้ำจ่ายอื่นทั้งจำนวน และหนี้สินหมุนเวียนอื่นจำนวน 12.09 หรือคิดเป็นร้อยละ 9.42 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินหมุนเวียนอื่นส่วนใหญ่เป็นรายได้รับคืนเงินอุดหนุนโครงการตรวจสอบ จำนวน 11.53 ล้านบาท

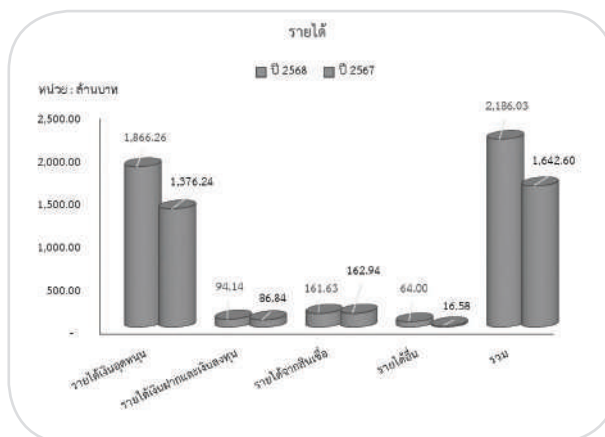
ส่วนทุน

สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 9,334.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.54 จากปีก่อน เนื่องจากมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจำนวน 405.16 ล้านบาท

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

ด้านรายได้

1) รายได้เงินอุดหนุนปี 2568 มีจำนวน 1,866.26 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 490.02 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.61 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นรายได้เงินอุดหนุนภายใต้โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง และโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น

2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย

- ◆ รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 94.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 7.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.41 เป็นผลมาจากสถาบันมีการลงทุนในเงินฝากประจำเพิ่มขึ้นและได้รับดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มขึ้น

- ◆ รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 161.63 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 1.31 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.80 เป็นผลมาจากสถาบันมีประกาศเรื่อง การปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทุกประเภทในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2568 และสิ้นสุดในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 โดยองค์กรผู้ถือหุ้นซึ่งจะได้รับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ต้องมีคุณสมบัติตามที่สถาบันกำหนด

- ◆ รายได้อื่น มีจำนวน 64.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 47.42 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 286.01 โดยรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชนที่เบิกจ่ายให้กับโครงการที่ได้รับอนุมัติของงวดปีก่อนแล้วมีการคืนเงินเหลือจ่ายในปี 2568 จำนวน 51.33 ล้านบาท รายได้จากเงินที่ไม่ทราบแหล่งที่มาจำนวน 7.03 ล้านบาท และรายได้อื่น ๆ จำนวน 5.64 ล้านบาท

ด้านค่าใช้จ่าย

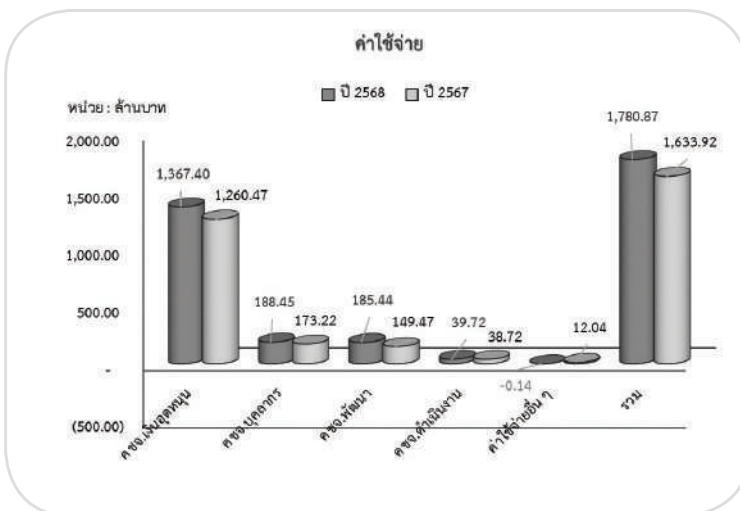
1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,367.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 106.93 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.48 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไข ปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการ สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และ โครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ◆ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่าง ๆ มีจำนวน 188.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 15.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.79

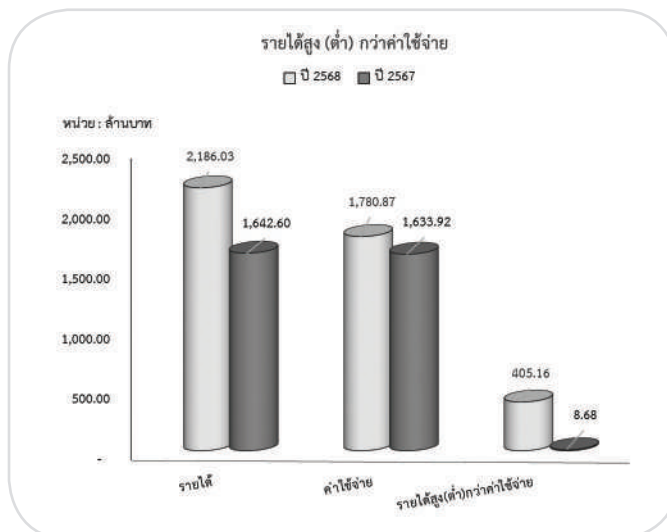
- ◆ ค่าใช้จ่ายยงพัฒนา มีจำนวน 185.44 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 35.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 24.07

- ◆ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีจำนวน 39.72 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 1.00 ล้านบาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.58

สรุปผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2568 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 2,186.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 543.43 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 33.08 และมีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,780.87 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 146.95 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.99 ทำให้ในงวด บัญชีปี 2568 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 405.16 ล้านบาท

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

ปัญหา / อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
1. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงชะลอตัว เกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ เงินเพื่อต่ำหรือติดลบในช่วงของปี การเติบโตของเศรษฐกิจชะลอตัว และเกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ มาตรการการค้า (U.S. tariffs) ความไม่แน่นอนของการค้าระหว่างประเทศ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ FED เป็นต้น เพื่อเป็นการรับมือจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่กล่าวมานั้นคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้มีมติปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอีก 0.25 ทำให้ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่อัตราร้อยละ 1.50 ซึ่งส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยที่สถาบันได้รับจากการลงทุนมีแนวโน้มที่ลดลงสังเกตได้จากอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสิ้นสุดในแต่ละไตรมาสของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ที่อัตราร้อยละ 2.12 2.09 1.99 และ 1.91 ตามลำดับ	สถาบันมีการคาดการณ์ถึงแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีโอกาสลดลงไว้ตั้งแต่ช่วงต้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อวางแผนการลงทุนโดยมีการประสานกับสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อขออัตราดอกเบี้ยพิเศษ และเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในระยะยาวมากขึ้น โดยพิจารณาจากประมาณการรับจ่ายเงิน ความเหมาะสมของผลตอบแทน และความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อคงอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าผลตอบแทนในตลาดปัจจุบัน
2. การจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่องค์กรชุมชนที่ขอรับเงินสนับสนุนจากสถาบัน พบว่าองค์กรชุมชนส่วนใหญ่ขอให้สถาบันโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการโอนเงินต่างธนาคาร (เคลียร์ริง) ซึ่งใช้เวลา 2 วัน เงินถึงเข้าบัญชีองค์กรชุมชน ส่งผลให้องค์กรชุมชนได้รับเงินล่าช้า	สถาบันมีการเพิ่มช่องทางการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนเพิ่มขึ้น โดยนำระบบการจ่ายเงินผ่านระบบ BAAC Corporate Banking (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) และระบบ GSB Corporate Internet Banking (ธนาคารออมสิน) เพื่อให้องค์กรชุมชนได้รับเงินที่รวดเร็ว และทันเวลา

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

	หน่วย : บาท	
	2568	2567
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	1,814,630,622.50	1,875,139,861.70
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	31,156,438.31	30,827,424.39
เงินให้กู้ยืมระยะยาวส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	810,728,401.24	724,659,980.57
เงินลงทุนระยะสั้น	1,264,628,500.00	964,628,500.00
วัสดุคงเหลือ	1,547,401.74	1,683,869.67
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	241,227.22	186,105.02
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	3,922,932,591.01	3,597,125,741.35
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4,204,027,522.72	4,135,167,709.89
เงินลงทุนระยะยาว	1,235,000,000.00	1,200,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	98,641,932.88	110,794,518.24
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	2,652,639.70	4,644,490.35
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	5,540,322,095.30	5,450,606,718.48
รวมสินทรัพย์	9,463,254,686.31	9,047,732,459.83

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

	2568	2567
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	13,421,369.80	13,458,418.35
เงินรับฝากระยะสั้น	19,377,433.20	12,556,313.27
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	12,094,745.57	15,071,358.31
รวมหนี้สินหมุนเวียน	44,893,548.57	41,086,089.93
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์ พนักงาน	83,452,048.00	76,894,503.12
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	83,452,048.00	76,894,503.12
รวมหนี้สิน	128,345,596.57	117,980,593.05
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน	2,979,453,401.47	2,979,453,401.47
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	6,355,455,688.27	5,950,298,465.31
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,334,909,089.74	8,929,751,866.78
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,463,254,686.31	9,047,732,459.83

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

	2568	2567
รายได้		
รายได้จากเงินงบประมาณ	1,866,264,500.00	1,376,238,700.00
รายได้จากการดำเนินงาน	161,624,468.26	162,938,905.66
รายได้อื่น	158,137,112.56	103,424,810.24
รวมรายได้	2,186,026,080.82	1,642,602,415.90
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	187,463,738.33	172,255,897.54
ค่าตอบแทน	982,620.00	966,600.00
ค่าใช้สอย	27,054,638.54	25,191,647.37
ค่าวัสดุ	4,597,217.25	5,123,792.47
ค่าสาธารณูปโภค	8,069,653.65	8,406,184.04
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	15,993,509.01	15,807,167.11
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา	185,438,546.26	149,471,934.55
ค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุน	1,367,399,407.00	1,260,472,087.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	6,101,260.84	2,109,334.34
กับรายการหนี้สงสัยจะสูญ	(22,231,733.02)	(5,878,373.23)
รวมค่าใช้จ่าย	1,780,868,857.86	1,633,926,271.19
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	405,157,222.96	8,676,144.71

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

หน่วย : บาท

		รวม
	ทุน	รายได้สูงกว่า ค่าใช้จ่ายสะสม
		สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	2,979,453,401.47	5,941,622,320.60
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2567		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับปี	-	8,676,144.71
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	2,979,453,401.47	5,950,298,465.31
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2568		
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสุทธิสำหรับปี	-	405,157,222.96
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2568	2,979,453,401.47	6,355,455,688.27

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2568

1. ข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (Community Organizations Development Institute (Public Organization) (CODI)) เป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป) โดยให้ยุบรวมสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สังกัดการเคหะแห่งชาติและสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

1.2 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

1.3 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตลอดจนประสานงานการสนับสนุนการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของ พอช. ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบในการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563 และตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 559 ลงวันที่ 25 กันยายน 2566

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

3. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การนำเสนอรายงานการเงิน

พอช. นำเสนอรายงานการเงินในภาพรวม โดยรวมรายงานการเงินของโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ไว้ด้วยกัน

3.2 การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีของ พอช. จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ส่วนโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) แยกการบันทึกบัญชีต่างหาก

3.3 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ตราพดและธนาคณัติ หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

3.4 ลูกหนี้

ลูกหนี้โครงการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการจัดหา ซ่อมแซม หรือปรับปรุงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้โครงการซ่อมแซมรถยนต์ หมายถึง ลูกหนี้ภายใน พอช. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ พอช. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

3.5 เงินให้กู้

เงินให้กู้ หมายถึง เงินที่ พอช. ให้องค์กรชุมชนและบุคคลภายนอกกู้ยืม โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน และมีการคิดดอกเบี้ย แสดงรายการตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยมีการประมาณการ ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้กู้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้

3.6 ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

พอช. กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง สำหรับยอดเงินให้กู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับส่วนที่เกินมูลค่าหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกัน

ตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงิน
สำรอง พ.ศ. 2552 ดังนี้

ระดับ	ลูกหนี้จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ	อัตราการกันเงินสำรอง
			(ร้อยละ)
1	จัดชั้นปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	-
2	จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนไม่เกิน 3 เดือน	-
3	จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	25
4	จัดชั้นสงสัย	เกิน 12 เดือนไม่เกิน 24 เดือน	75
5	จัดชั้นสงสัยจะสูญ	เกิน 24 เดือน	100
6	จัดชั้นสูญ	ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว	100

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน

พอช. จัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาวดังนี้

- **เงินลงทุนระยะสั้น** หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน
- **เงินลงทุนระยะยาว** หมายถึง เงินลงทุนที่ พอช. ตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย พอช. จัดประเภทดังนี้

- **ตราสารหนี้ที่จะถึงจนครบกำหนด** หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่ พอช. มีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดไถ่ถอน โดยที่ พอช. จะไม่ขายตราสารดังกล่าวก่อนครบกำหนดหรือไม่โอนเปลี่ยนประเภทตราสารดังกล่าว พอช. วัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่ พอช. ตั้งใจจะถือจนครบกำหนดด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.8 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่ พอช. มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร พอช. วัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

พอช. แสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

พอช. รับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้น รายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วยต้นทุน ค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากหากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	5 – 20 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้าน	5 ปี
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่าง ๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อ และการจ้างพัฒนาขึ้น โดย พอช. มีสิทธิ์ควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี พอช. แสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

พอช. รับรู้รายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

3.11 สัญญาเช่าดำเนินงาน

พอช. รับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากว่าจะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.12 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ พอช. จะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย พอช. จะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่จะต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.13 ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน

พอช. รับรู้ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงานเพื่อจ่ายประโยชน์ตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้างตามข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยประโยชน์ตอบแทนกรณีสิ้นสุดสัญญาจ้าง ประโยชน์ตอบแทนกรณีเลิกจ้าง และประโยชน์ตอบแทนพิเศษ พ.ศ. 2563 สำหรับเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว โดยใช้วิธีการประมาณการที่ดีที่สุด ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินโดยคำนึงถึงเงินเดือนปัจจุบัน อัตราการลาออกที่ผ่านมา อายุการทำงาน และอายุเกษียณของพนักงานแต่ละคน

กรณีที่มีการจ่ายเงินชดเชยผลประโยชน์พนักงานจริงจะนำเงินดังกล่าวหักจากประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน ซึ่งเป็นหนี้สินที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน

3.14 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีงบประมาณ คือ เงินอุดหนุนที่เป็นงบบริหารจัดการโครงการและเงินอุดหนุนที่เป็นงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินจากกรมบัญชีกลางสำหรับงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. จะดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์กรชุมชนทั้งหมดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเมื่อ พอช. อนุมัติการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนตามงวดที่ขอเบิก

3.15 รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้

รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่ผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดต่อกัน จะยังไม่มีกรับรู้รายได้ แต่หากเมื่อมีการรับชำระดอกเบี้ยจริงจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินสด

3.16 รายได้ค่าปรับ

รับรู้เมื่อรับชำระเงิน

3.17 ค่าใช้จ่าย

รับรู้เมื่อเกิดรายการ และบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

ภาคผนวก

1. นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566 – 2568 ประกอบด้วย ประเด็นการบริหารและพัฒนาใน 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

- (1.1) พัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนาโดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน
- (1.2) เสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- (1.3) สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรและพัฒนานวัตกรรมงานพัฒนาองค์กรชุมชน (CODI ACADEMY)

(2) ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

- (2.1) พัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายในการเชื่อมโยงการทำงานกับงบประมาณแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน หรือองค์กรชุมชนด้วยกัน
- (2.2) ประสานหาหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภายในและต่างประเทศ
- (2.3) ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา

(3) ด้านการบริหารองค์กร

- (3.1) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3.2) เชื่อมประสานบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน เพื่อนำศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนมาหนุนเสริมการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาสังคมสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นฐานราก
- (3.3) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าทางสังคม
- (3.4) เป็นหน่วยประสานในการพัฒนาตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่
- (3.5) ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กรที่เอื้อให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา
- (3.6) พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง
- (3.7) เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน ประสานให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(4) ด้านการสื่อสารองค์กร

- (4.1) ยกระดับการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
- (4.2) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

(5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย

- (5.1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมายให้เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและขจัด ลด ปรับระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- (5.2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย

(6) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

(6.1) สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม

(6.2) พัฒนานโยบายจากข้อเสนอของขบวนการองค์กรชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง 13 แผนงานหลัก ได้แก่

ประเด็นการพัฒนา แผนงาน - เป้าหมาย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง รวม 3 แผนงาน

- 1) สนับสนุนการขยายผลตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งครอบคลุมพื้นที่ ในทุกจังหวัด 431 ตำบล
- 2) สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภายใต้การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยและการขับเคลื่อนองค์กรชุมชน 270 องค์กร
- 3) สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 21,611 ครัวเรือน

2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย รวม 2 แผนงาน

- 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 15 ตำบล/เมือง
- 5) พัฒนากลไกและบูรณาการภาคีความร่วมมือในการขับเคลื่อนพื้นที่รูปธรรม 50 หน่วยงาน/องค์กร

3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนการองค์กรชุมชน รวม 4 แผนงาน

- 6) พัฒนาศักยภาพผู้นำ คนรุ่นใหม่และคนในขบวนการองค์กรชุมชนตามหลักสูตรการพัฒนาและมาตรฐานของสมรรถนะ 300 คน
- 7) พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 250 ตำบล
- 8) สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน 500 กองทุน
- 9) พัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร้อยละ 80 และ NPL ไม่เกินร้อยละ 10

4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวม 4 แผนงาน

- 10) พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และดิจิทัลชุมชน ในการปฏิบัติงานให้กับขบวนการองค์กรชุมชนและผู้ปฏิบัติงาน 5 ภาค
- 11) พัฒนาวัตถุกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด และนักสื่อสารชุมชน 300 คน
- 12) เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตามประเมินผล โดยมีผลการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 13) บริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยบุคลากรร้อยละ 60 ที่ได้รับการพัฒนามีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80